

PETRIKERESZTÚR

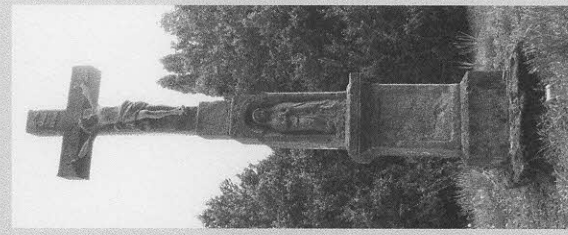
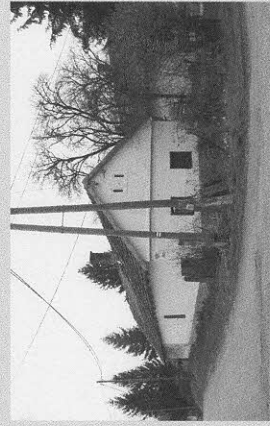
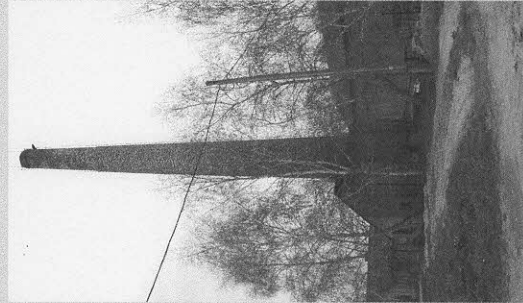
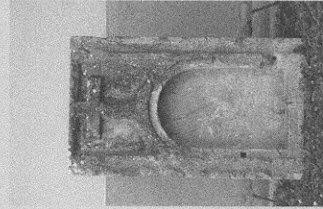
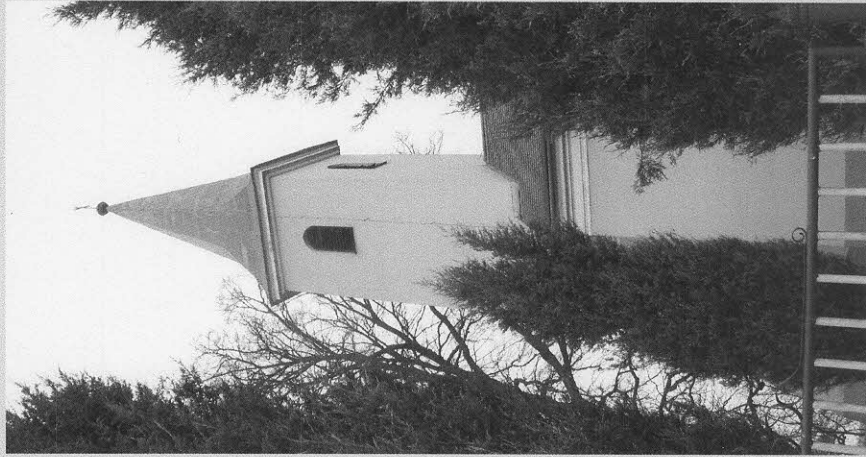
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEI

EGYEZTETÉSI ANYAG

2008.

KOLLER
ÉS TÁRSA TERVEZŐ KFT.

7635 PECS, BÁRANY UT 5/2
TELEFON: 72215-519 e-mail: kollerkft@axelero.hu

PETRIKERESZTÚR SZERKEZETI-, SZABÁLYOZÁSI TERVE és HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA

KÜLZETLAP

ZAMBÓ TERÉZIA
VEZETŐ TELEPÜLÉSRENDEZŐ TERVEZŐ
TT-1-02-0267/2001
YBL DIJAS ÉPÍTÉS

KOVÁCS PÉTER
TELEPÜLÉSMÉRNÖK TERVEZŐ

KORMOSNÉ BÓNUS GYÖNGYI
KÖZLEKEDÉSTERVEZŐ
K1d-1-20-0225

KURCZ JUDIT
TÁJ- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI
K-2-17-0612

DR. KVASSAY JUDIT
RÉGÉSZET
Szakeng.sz.: 2.2.2/17/2002.
Sz-32/2002. (NKÖM)

FÖLDESI JÓZSEF
VÍZGAZDÁLKODÁS
V3-2, V3a-1, V3b-1, W-V-1, W-V-3, W-V-5
20-0165

SZABÓ BÉLA
VILLAMOSENERGIA ELLÁTÁS, HÍRKÖZLÉS
20-0464 HK-2, HSZ-2, HT-21, HV-2

ULICS JÓZSEF
GÁZELLÁTÁS 1719/1992/BSZFG-1/j

KOSZTOLÁNYI GYÖRGY
KÖRNYEZETVÉDELMI SZAKTERVEZŐ
K-L, K-A, K-F-L/02-0414

BERKES SÁNDOR
KÖRNYEZETVÉDELMI SZAKTERVEZŐ
K-F-K/02-017

KRAFT JÁNOS
FÖLDTANI SZAKÉRT

ÉS TÁRSA TERVEZŐ KFT.
7635 PÉCS, BÁRÁNY ÚT 5/2.
TELEFON: 72/216-519 E-MAIL: kollerkft@matavnet.hu

ÜGYVEZETŐ: KOLLER JÓZSEF
PRO ARCHITECTURA ÉS YBL DIJAS ÉPÍTÉS

Pécs, 2008. május

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS, ELŐZMÉNYEK	3.
2.	A TERV ELŐKÉSZÍTÉSE	4.
2.1	A tervezési alaptérkép	4.
2.2	A tervező team	4.
2.3	Előzetes vélemények kérése	4.
2.4	Megalapozó tanulmányok	4.
3.	A MEGISMERÉS FOLYAMATA	4.
4.	TERVELOZMÉNYEK	4.
5.	TERVELOZMÉNYEK BEMUTATÁSA	5.
5.1	Az Országos Területrendezési Terv (2003. évi XCVI. Törvény)	5.
5.2	A Nyugat-Dunántúli Régió területfejlesztési stratégiája és a PHARE 2000 programdokumentuma	5.
5.3	A Nyugat-Dunántúli Régió és a Közép-Dunántúli Régió összközkedési hálozati fejlesztési koncepció javaslata	5.
5.4	Zala Megye felülről területfejlesztési stratégiája és közpályv programja (2002-2006)	6.
5.5	Zala Megye 1-24 Funkcionális Kistérségeken területfejlesztési eredményei 1996-2002	6.
5.6	Zala Megye és kistérségei értékelése az utolsó 5 év támogatott és megvalósított területfejlesztési a kistérségeken és a településeken, Informatív kiadvány	7.
5.7	Zala megye Területrendezési Terve, az Előkészítő Fázis	8.
5.8	Zala megye Területrendezési Terve	8.
5.9	Zalaegerszeg Statisztikai Térség, Kistérségi Agrárstruktúra- és Vidékfejlesztési Programja 2004	9.
5.10	Gelénháza és társzközéggel - Petrkésztr - Összevont Rendezési Terve	12.
6.	TERSEGI KAPOSLATOK	12.
7.	ÖRÖKSÉGEDELMII HATÁSTANULMÁNY, INTEGRÁLT ÖRÖKSÉGEDELEM, I. TENSEGI ÖSSZEFÜGGESEK, II. PETRKÉRESZTRRA VONATKOZO VIZSGALATOK	13.
7.1	A vizsgálat általános szempontjai	15.
7.2	Földrajzi adottságok	15.
7.3	Az egyseges tájszerkezet és a településhálózat kölcsönhatása	15.
7.4	Tájtérlelési folyamatok, tájörteneti összefüggések értékelése	17.
7.5	Kulturális örökségvédelmi hatástanulmány részlelt szakterlelti fejezete	17.
7.6	A településszerkezet alakulása	25.
7.7	A település beépítési jellegzetességei	32.
7.8	Építészeti értékek Petrkésztrtr községgel és azok védelmének módozái	34.
8.	ÖRÖKSÉGEDELMII JAVASLAT	37.
8.1	Petrkésztrtr zöldterlelti rendszere	53.
8.2	Építészeti értékvédelmi javaslat	53.
9.	A SZERKEZETI TERV	53.
10.	A SZABÁLYOZÁSI TERV	55.
11.	KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS	55.
12.	KÖZMÜELLÁTÁS	57.
12.1	Vízellátás	58.
12.2	Szennyvízelvezetés	48.
12.3	Belterlelti csapadékvíz elvezetés	59.
12.4	Villamosenerglai ellátás	59.
12.5	A vizsgálat általános szempontjai	59.
12.6	Gázellátás	59.
12.7	Hirközlelt	59.
14.	KÖRNYEZETLAKTÁSI, KÖRNYEZETFEJLELMII MUNKARÉSZ	59.
15.	ÖRÖKSÉGEDELMII VIZSGALATOK	56.
70		70

RAJZI MELLÉKLETEK

TK/TSZJ jelű rajz	A táji környezetre alapozott térszerkezeti javaslatok	m=1:45000 ma.
Sze-1 jelű rajz	Szerkezeti terv	m=1:6000 ma.
Sza-1 jelű rajz	Szabályozási Terv	m=1:4000 ma

1. BEVEZETÉS, ELŐZMÉNYEK

Gellénháza, Gombosszeg, Iborfia, Lickóvadamos, Nagylengyel, Ormándlak és **Petrikeresztúr Községek** Kőrgyőzje, Gellénháza, Gombosszeg, Nagylengyel, Ormándlak települések Önkormányzatának nevében, ajánlati felhívást tett közre a felsorolt települések szerkezeti -, szabályozási tervének valamint helyi építési szabályzatának elkészítésére. Az ajánlattevő cégek közül a Koller és Társa Tervező Kft-re esett a választás, ahol Zambó Terézia vezető településrendező tervező (TT-1-02-0267/2001) irányításával készültek el a települések rendezési tervei. Ezt követően **Petrikeresztúr Község Önkormányzatának** 2005. július 15-i ajánlati felhívására, ugyancsak a Koller és Társa Tervező Kft. nyerte el, a község településrendezési terveinek készítését jogát.

Petrikeresztúr szerkezeti és a szabályozási tervéhez megalapozó programként szolgált Önkormányzatának településfejlesztési döntéseit rendszerbe foglaló Településfejlesztési Konceptiója (ld.: 1. számú melléklet).

Az első világháború után, az olajbányászatnak köszönhetően elkezdődött a zalai falvak fénykora. A nagylengyeli olajmező az egész térség számára látványos fejlődést jelentett. Alapvető gazdasági és társadalmi változás következett be a környező települések életében, így **Petrikeresztúr** községben is. Az olajbányászat munkahelyet biztosított a térség, így Petrikeresztúr munkaképes korú népessége számára, amelynek következtében az infrastruktúra kiépítettégének terén jelentős fejlődés realizálódott, új lakások épültek. Alig egy évtized alatt gyökeresen átalakultak az életviszonyok **Petrikeresztúron** is, annak ellenére, hogy az olajpar zalai központja „átolódott” Gellénházára, Nagylengyeli területére, és **Petrikeresztúron** Gellénházához hasonló, látványos fejlődés nem ment végbe. **Petrikeresztúr** területét a föld alatt láthatatlan „pókhálószerten” nem halózzák be olajvezetékek és olajutak sem. Talán ezzel is magyarázható, hogy a település gazdasági életében a mezőgazdaság is mindvégig jelentős maradt. Napjainkban az olajpar válsága nyomán, a társadalom életkörülményei erőteljesen leromlottak, igen magas a munkanélküliség száma.

A középkorban már bizonyosan létező település, még két részből állt, Petri és Keresztúr néven említett. Petri első említése a XII. századi oklevélből származik. Később, a térszerkezeti kapcsolatok bemutatásánál is hangsúlyozott, hogy a település fontos ökológiai folyosók találkozásában fekszik, a Petrikeresztúr észak-déli irányban átszelő Csertába, a település belterületének déli határánál torkollik a Kislegyeli patak nyugati irányból, a Nagylengyeli patak pedig, keleti irányból. Ezen természeti adottságok megtérítik az alapot a település jövőjének meghatározására, hogy a község a térség öko-turisztikai központjává fejlődhesen. Petrikeresztúr megközelítése jó, a térségi szerepkörű 7401. sz. összekötő út észak-déli irányban keresztülhalad rajta. Közigazgatásilag a Gellénhaza központú körjegyzőséghez tartozik.

Petrikeresztúr településfejlesztési koncepciójában rögzített cél, miszerint –

„Ökológiai találkozpont a Göcsej szívében”

- bizonyítja a település elszántságát és jövőképeének elérésébe vetett töretlen hitét!
Petrikeresztúr településfejlesztési koncepciójában rögzített prioritások között feltétlenül első helyen szerepel, hogy a térség meglévő gazdasági hátterére, a kedvező földrajzi elhelyezkedésére, a környező táj szépségére, páratlan természeti értékeire alapozva,

el kell érni –

- **a gazdaság diverzifikálását !**
- úgy, hogy a gazdaságfejlesztési célzatú beruházások során-**
- **a természeti értékek nem sérülhetnek !**

tehát -

- **a település természeti és kulturális örökségei, megőrzésük és védelmük mellett, jól megfontolt felhasználással a község gazdasági alapjait erősítik!**

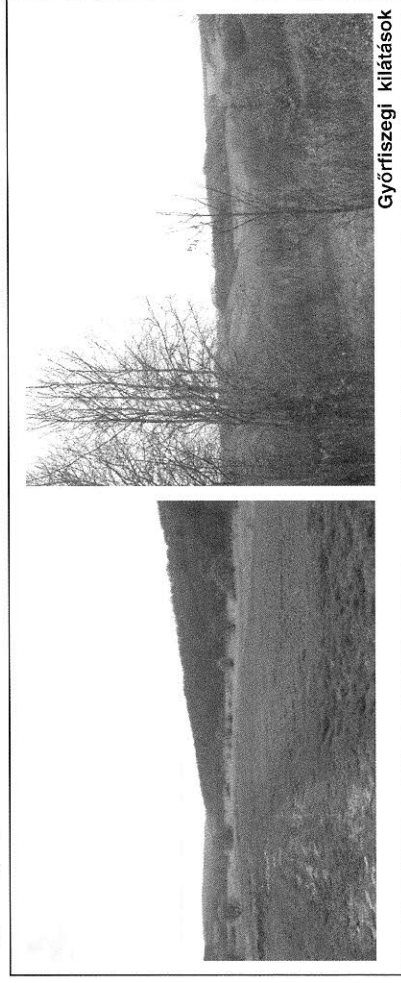
! Mindehhez ki kell fejleszteni a szellemi és fizikai aktivitást igénylő turizmusformákat –
mint pl.: örökség-, kulturális-, kerékpáros-, gyalogos turizmust, utóbbiakkal szoros összefüggésben az öko- vagy szelíd turizmust!

! El kell érni egy magas, minőségi szolgáltatási színvonalat úgy, hogy közben az egész kistérség és benne Petrikeresztúr környezeti állapota javuljon, építészeti arculata, karaktere pedig, megőrizdőjön illetve rekonstruálódjon!

! Javítani kell a térségi és a települések közti útkapcsolatokat, ki kell építeni a kerékpárút és egyéb turávonalak (lovas, gyalogos, borút) hálózatát!

! Ki kell fejleszteni egy innováció orientált, integrált agrárgazdaságot, a termelők és a tudomány képviselőinek összekapcsolásával!

E jövőkép eléréséhez szükséges területfejlesztések nagyságát, a térbeli terjeszkedések irányát, az egyes területresek felhasználásának módját, a település működéséhez szükséges infrastrukturális elemek kiépítését, bővítését pedig „*az épített környezet alakításáról és védelméről*” szóló, 1997. évi LXXVIII. Törvény, valamint az azt módosító 1999. évi CXV. Törvény, továbbá a Kormány 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelete alapján készített szerkezeti terv rögzíti. E terv feladata egyúttal meghatározni a fenntartható fejlődéshez szükséges védelmi kategóriákat, a települést körülvéő táj-, valamint településszerkezet megőrzésének feltételeit. A jellemző beépítési karakterek folytatásával pedig, egy hagyományos „**GÖCSEJI IMAGE**” erősítését.

Győrírszegi kilátások

Ezt a tervet csak sokirányú, részletes vizsgálatokra, kutatásra, helyszíni bejárásra épülő megismerési folyamattal lehetett megalkotni.

A település történeti kialakulásának, jelen társadalmának, szűkebb és tágabb környezete táji adottságainak, domborzati viszonyainak megismerése után, a korábban készült szabályozási tervet is figyelembe véve kirajzolódottak a lehetséges fejlesztési irányok. A különböző szintű országos, megyei és kistérségi programok hierarchiáját követve áttanulmányoztunk minden olyan tervanyagot, mely Petrikeresztúr jövőképét alapvetően befolyásolhatja.

2. A TERV ELŐKÉSZÍTÉSE

2.1 A tervezési alapterképek

A településrendezési tervek rajzi munkarészeit számítógépes feldolgozásban állítottuk elő, amelyhez a szükséges állami földmérési alapterképet a Nemzeti Kataszteri Program Közhaszni Társaságtól vásároltuk (ld.: 2. számú melléklet, Tanúsítvány ikt.sz.:T-016/1-2008).

A települések tagabb térsége domborzatának, tájszerkezetének alapos megismerése érdekében mindazon túl a generáltervező cég megvásárolta a Földmérési és Távérzékelési Intézetől, a térség 1:10000-es méretarányú katonai térképét (GEO TIFF formátumban), amely a kistérség település együttesének térbeli viszonyait is jól szemlélteti.

2.2 A tervező team

A komplett tervanyag elkészítésére generáltervező cég egy tervező teamet hozott létre, melyben részt vettek:

- Koller és Társai Tervező Kft. generáltervező cég részéről:
Zambó Terézia -vezető településrendező tervező (TT-1-02-0267/2001), Ybl díjas építész
Kovács Péter -településmémók
- Terra-Aqua Kft. részéről:
Földesi József -közműtervező - 20-0165 V3-2, V3a-1, V3b-1, W-V-1, W-V-3, W-V-5,
Szabó Béla -villamosenergia ellátás - 20-0466 HK-21 HSZ-2, HT-21, HV-2
Ulcs József -gazdálkodás - 1719/1992/BSZFG-1/
- K és Társa Megoldás részéről:
Kosztolányi György -környezetvédelmi szaktervező (K-L,K-A,K-F-L/02/0414)
Berkes Sándor -környezetvédelmi szaktervező (K-F-K/02-0173)
- Kurucz Judit -táj és természetvédelem K-2-17-0612
- Dr Krassay Judit -régész szak.eng.sz.: 2.2.2/17/2002. Sz-32/2002. (NKÖM)
- A munkába bevont szakértő:
Krafft János -földtani szakértő

2.3 Előzetes vélemények kérése

E sokszereplős munka egyeztetési eljárását megbízó Önkormányzat külön-külön, a többször módosított, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény, továbbá a Kormány 253/1997.(XII.20) Korm. rendelete az országos településrendezési és építési követelményekről, -OTEK- előírásai szerint lefolytatva, helyben szokásos módon ismertetve a tervezési tervét, a tervezés alá vont térséget, így lehetővé téve az érintett állampolgárok, szervezetek, érdekeltpéviselt szervek vélemény-nyilvánítási lehetőségét. A törvény szerint, a véleményezési eljárásban érdekelte államigazgatási szerveket és a szomszédos önkormányzatokat is tájékoztatták a rendezés alá vont területekről, a rendezés céljairól és annak várható hatásairól.

Az Étv. 9. §-ának (2) bekezdése b.) pontja szerinti előzetes véleményezési eljárás lezárása után, az érintett államigazgatási szervek tájékoztatást adtak. Petrikeresztúr Község fejlődését, jelenősen befolyásoló terveikről, intézkedéseikről, ezek várható időbeli lefolyásáról, valamint arról, hogy a tervek további egyeztetésében részt kívánnak-e venni.

Petrikeresztúr község, „a településrendezési és az építészeti-műszaki tervtanácsokról” szóló 252/2006.(XII.7.) Kormány rendelei 8.§.(4) bekezdése szerint, nem tartozik a területi településrendezési tervtanács véleményezési hatáskörébe.

2.4 Megalapozó tanulmányok

A tervezési munka megindulása után, generáltervező cég megrendelésére elkészült:

- Területismertető földtani szakvélemény (Krafft János földtani szakértő, Pécs);
- Régészeti hatástanulmány [dr. Krassay Judit régész, régész diploma száma: 417/1979 (ELTE-BTK), szakértői engedély száma: 2.2.2/17/2002. névjegyzéki sorszáma: Sz-32/2002. (NKÖM)];

3. A MEGISMERÉS FOLYAMATA

Tekintettel arra, hogy megbízásunk szerint, a Zalaegerszegi térség déli elhelyezkedő Gellénháza Térsége Kistérségi Társulás 5 településére készült Irodánkban településrendezési terv, időbeni elcsúszással ugyan, de a térségi összefüggéseket mindvégig együtt a tájszerkezet és a települések hálózati egységes rendszerében tekinthetjük át. Így a tervezési munka leghosszadalmasabb fázisa, a minden további javaslatot megalapozó **MEGISMERÉS** volt, mely folyamat több szálon futott:

— Helyszíni bejárással, szemrevételezéssel, fotózással, a települések teljes területének, a lakott vagy beépített helyeket övező tájnak a jelenlegi állapotát, eltérő használatát tártuk fel. Ez a folyamat lépcsőlépésre, gyalogos bejárással zajlott, miközben rögzítettük a különleges, védendő adottságokat, a kritikus helyszíneket, részleteket, stb. A változatos domborzat, az eltérő használat, a beépítések változatossága más és más mélységű megfigyelést igényeltek, ami időráfordításban is eltéréseket eredményezett. A beépített területeket házról-házra, telekről-telekre figyeltük meg, a térben sokszor lecsakadó szőlőhegyeket ugyanígy. A bejárások során összegyűjtöttük a védelemre érdemes természeti, táji és építészeti értékeket egyaránt.

— A jelen társadalomának, gazdaságának, szociális helyzetének megismerése érdekében az előzetes vélemények begyűjtésén túl, külön egyeztetést, beszélgetést folytattunk:

- a település Polgármesterével és Képviselő-testületével,
- közmnű üzemeltetőikkel,
- közlekedési szakhatósággal,
- jelentkező lakókkal, vállalkozókkal;

— A településrendezési tervekben egy-egy település, egy kistérség jövőjét meghatározni csak akkor lehetséges, ha megismerjük azt a történelmi múltat, amelyet sok-sok nemzedék a születés-élet-halál körforgásban átélt, és amely során a helyiek „maivá” formálódtak, alakultak. A település átfogó történetét, a múltját hitelesen igazoló, fejlődésüket bemutató régi térképeket Zalaegerszeg Levéltárában gyűjtöttük össze, melyekkel be kívánjuk mutatni a település elhelyezkedését a környező tájban, a táj változásainak hatását kialakulására, területi fejlődését, településszerkezetének alakulását.

— A régmúlt ismert régészeti helyeit a település külterületi szabályozási tervén dr. Krassay Judit régész által készített Régészeti Örökségvédelmi Hatásvizsgálat alapján ábrázoltuk.

4. TERVELŐZMÉNYEK

A komplett tervdokumentáció elkészítéséhez, tervezők felkuttatás és beszerzésük áttanulmányozás céljából a következő tervelőzményeket:

— **Az Országos Területrendezési Terv (2003. évi XCVI. Törvény)**

— **A Nyugat-Dunántúli Régió Területfejlesztési Stratégiája és a PHARE 2000 Programdokumentuma**, Nyugat-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. 1999. Sopron;

— **Nyugat-dunántúli Régió és a Közép-dunántúli Régió Összeközelkedési Hálózattervezési Koncepció Javaslata**, Közkeletkutató Intézet Rt. Közkeletkutató Rendszertervezési Tagozat 2000. Budapest, témafeladás: dr. Zoller József projektmenedzser, dr. Vörös Attila tagozatvezető;

— **Zala Megye Felújított Területfejlesztési Stratégiája és Középtávú Programja (2002–2006)** című munkát, készült a Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács PHARE TUKÖPPROGRAM II. 2002 KÜTFŐ ALPFI-hoz nyújtott pályázaton elnyert támogatás keretében, a Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara és a Zala Megyei Területfejlesztési Tanács megbízása alapján a PYLON Kft.-ban, témafeladás: dr. Unk Jánosné.

— **Zala Megye 1–24 Funkcionális Kistérségének Területfejlesztési Eredményei 1996–2002 között a TFC, TEKI, CÉDE közvetlen regionális támogatások alapján**, készült a Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara és a Zala Megyei Területfejlesztési Tanács megbízása alapján a PYLON Kft.-ban, témafeladás: dr. Unk Jánosné.

— **Zala Megye Területrendezési Terve, az Előkészítő Fázis** készült 2005. májusában a Zala Megyei Önkormányzat megbízásából. Készítők: PESTITERV Kft., PYLON Kft., Terra Studio Kft., Felelős tervező: Schuchmann Péter területrendezési vezető tervező

— **Zala Megye és kistérségei értékelése az utolsó öt év támogatott és megvalósított területfejlesztési kistérségeiben és a településekben, Informatív kiadvány**, készült a Zala Megyei Kereskedelmi és Iparkamara és a Zala Megyei Területfejlesztési Tanács megbízása alapján a PYLON Kft.-ban, témafeladás: dr. Unk Jánosné.

— **Zalaegerszeg Statisztikai Térség, Kistérségi Agrárstruktúra- és Vidékfejlesztési Programja**

2004. Készült a statisztikai térségben működő társulások közreműködésével:

- Észak-Zalai Területfejlesztési Önkormányzati Társulás
- Észak-Nyugat Zalai Kistérségi Társulás
- Közép-Zalai Területfejlesztési Társulás
- Válicsa-völgye Területfejlesztési Társulás
- Göcsej Térsége
- Salomvár-Zalaháshágy-Zalalövő Térségi Társulás

Készítőkkel ld.: a munka összefoglalójában;

— **Gellénháza és társközségei, Petrikeresztúr Összevont Rendezési Terve** (1989.)

Készült: ZALATERV, Vámosi László településtervező irányításával;

— **Zala Megye Területrendezési Terve**, készült a Zala Megyei Önkormányzat megbízásából a Pestterv Kft., a Pylon Kft. és a Terra Stúdió Kft. együttműködésével, 2006. Felelős tervező: Schuchmann Péter területrendezési vezető tervező. **Elfogadva: 20/2006. (XII.20.) ÖR számú közgyűlési rendelettel.**

5. TERVELŐZMÉNYEK BEMUTATÁSA

5.1 Az Országos Területrendezési Terv (2003. évi XCVI. Törvény)

A 2003. májusától hatályos OTRT, meghatározza az ország egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

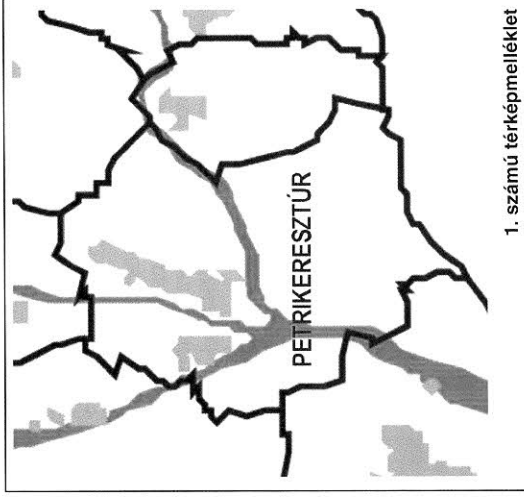
A község területén országos jelentőségű védett természeti érték nem található, de a viszonylag magas arányban fellelhető természet közeli élőhelyek és az ezek közti kapcsolatok megléte, a táj mozaikossága és a mindezekből adódó magas biodiverzitás fontos természeti, táji értéket jelentenek.

Az országos ökológia hálózat (OTRT) több eleme érinti a települést, ezek mindegyike a vízfolyásokat kísérő ökológiai folyosók (ld.: 1. számú térképmelléklet). Legfontosabb a települést Petrikeresztúr és Győrörszeg között E-D irányban átszelő Cserta-patak völgye, melyhez a település közigazgatási területén keletről csatlakozik a Kislegyei-patak, valamint a nyugatról érkezik a Csertába a Nagylengyei-patak. Mindhárom patakot, valamint mellékágaikat mély fekvésű gyepek, nádas-sásos területek, valamint fás ligetek kísérik.

E három, kis kiterjedésű területen kívül természetesen az ökológiai hálózat térségi illetve helyi szintű elemei is megtalálhatók a település területén. Ezek közül a legfontosabb térségi jelentőségű elemek, a község déli külterületi részén húzódó erdőterületek, melyek a szomszédos települések erdőterületeihez kapcsolódnak.

Kiemelten fontos érzékeny természeti terület, a Natura 2000 által nem érintett a település.

Az ökológiai hálózat által érintett területeket az Országos Területrendezési Terv alapján készült Zala Megyei Területrendezési Terv szerint településenként a külterületi és a belterületi szabályozási tervek, pontosított határokkal tüntetik fel.

5.2 A Nyugat-Dunántúli Régió Területfejlesztési Stratégiája és a PHARE 2000 Programdokumentuma

Készítette: Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. Sopron, 1999.

A program a célkitűzések és az azok elérését lehetővé tevő prioritások, illetve intézkedések meghatározásával az általános EU gyakorlatot követi. Különös hangsúlyt a következőkre:

- partnerség elvének fontossága,
- integrált program elérése, melynek akció és forrásai egymást erősítik,
- környezeti érzékenység a környezeti minőség és a fenntarthatóság követelményeinek teljesítése érdekében,
- EU tapasztalatokon alapuló monitoring és értékelő rendszer,
- A végrehajtáshoz szükséges kapacitások megerősítése.

A kötet a Nyugat-Dunántúli Régiót SWOT elemzéssel mutatja be.

A régió jövőképéhez meghatározza a kiemelt célokat:

- ↑ az életminőség javítása és az EU éltszínvonal közelítése;
- ↑ a környezetvédelem és a fenntarthatóság biztosítása;
- ↑ regionális identitás és társadalmi-gazdasági kohézió megteremtése;
- ↑ európai integráció elérése, előnyeinek kihasználása.

A jövőkép eléréséhez szükséges prioritások sorát összefoglalja:

1. a régió általános célkitűzése a regionális versenyképesség közelítése az EU-szinthez;
- Az általános célkitűzés eléréséhez az alábbi területek fejlesztése szükséges:

2. a humánerőforrás fejlesztése;
3. a vállalkozási modernizáció és technológiai innováció támogatása;
4. az akut problémák kezelésével a régió belüli kohézió ösztönzése, a régió elmaradottabb területei fejlesztésének felgyorsítása;
5. az EU átlaghoz való felzárkózást segítő regionális infrastruktúra fejlesztése.

A vidékfejlesztés területén a kistérségek öntevékeny erejét hangsúlyozza. A megalakult, majd megerősödött kistérségi, illetve területfejlesztési társulások fejlesztési koncepcióinak koordinálása során figyelembe kell venni, hogy a régió gazdaságának a kereskedelem és szolgáltatás (üdülési-, idegenforgalmi-, vendéglátó-) lesz a két huzó ágazata. A fellételek megteremtését célzó intézkedések támogatandók, az információ-hálózat, a felvásárlás, a komplex szállítás, raktározás, elosztás, irányítás, a műszaki infrastruktúra rendszerek, a közlekedés, a csatlomázás, energiaszállítás folyamatos fejlesztése szükséges. A természeti kincseink (termőföld, vízfolyások, tavak, források, erdők, stb.), mint nemzeti értékeink védelmére, megfontolt, környezetbarát hasznosítására középtávú program készítenő, ütemezett feladatokat megjelölésével.

Kiemelt feladatként kezeli a területfejlesztés eszköz- és intézményrendszerének kialakítását, mely alkalmas a Megyei Területfejlesztési Programok végrehajtására, ezen belül a stratégiai program és az operatív program projekteinek pályázataira, elbírálására, támogatás feletti döntésre, ellenőrzésre, támogatási formák elnyerésére.

Településhálózat és térszerkezet fejlesztés területén a településrendszer optimalizása, egésszéges hierarchiájának kialakítása a cél.

A területfejlesztési stratégiai célokhöz külön-külön részletes tartalmú megoldandó feladatokat, koncepciókat, javaslatokat rendel. Megállapítja, hogy a területfejlesztés érdekében első lépésként meg kell teremteni és folyamatosan biztosítani a saját erőforrásokat, ami két síkon lehetséges:

- ↑ a szellemi erő összpontosításával a fejlesztéseket elősegítő pályázatok felkutatására, megpályázására, elnyerésére, hasznosítására;
- ↑ az erőforrásokkal való gazdálkodás intézményi-, szervezeti kereteinek, feltételeinek megteremtésével és működtetésével.

Ivanics Ferenc elnök „**Kihívások és feladataink 2000-ben**” című írásában összegyűjti a 2000 évi stratégiai célokat és feladatokat:

- I. A Nyugat-Dunántúlon élők jövőképeének közös megformálása;
 - II. A pártbeszéd és a szervezeti kapacitások erősítése a régióban;
 - III. Fejlesztési programok megvalósítása.
- 1-9 pontban konkrét, elérni kívánt eredményeket fogalmaz meg.

„**Az Európai Unió Strukturális és Kohéziós Politikája**” címmel Horváth Gyula (a közgazdaságtudomány doktora, főigazgató egyetemi tanár) írásában kifejti, hogy a 2000 után várható változások alapelveiben a kohéziós politika célja változatlan marad. Az EU-s bővítés során jelentősen megnövekszik a tagállamok közötti és az egyes országokon belüli különbség, ezért a strukturális és kohéziós támogatások összegét növelni, a felhasználás koncentrációját fokozni célszerű. Az

elképzelések szerint a kohéziós alap fennmarad, továbbra is a transzeurópai közlekedési hálózatok fejlesztését és környezetvédelmi programokat támogat. A gazdasági és szociális különbségek mérséklésében a támogatási források, és a regionális fejlesztési programok mellett az Unió a jövőben nagy jelentőséget tulajdonít a decentralizált partneri kapcsolatok fejlesztésének.

„**A határon átnyúló együttműködés a nyugat-dunántúli régióban**” című fejezet az 1995-ben kezdő Phare CBC Ausztria-Magyarország Program folyamatairól, eredményeiről és jelentőségéről nyújt tájékoztatást. Számos olyan program elindult, amelyek határon átnyúltak, végrehajtásuk a határ mindkét oldaláról komoly összefogást igényelt. A programok mindegyike komplex területfejlesztési jellegű (jól érvényesülnek az EU területfejlesztési elvei). Megállapítható tehát, hogy a Phare CBC Ausztria-Magyarország Program a Nyugat-dunántúli régióknak az európai területfejlesztési politika alkalmazására való felkészülését egyik legfontosabb eszközévé vált.

5.3 A NYUGAT-DUNÁNTÚLI Régió és a KÖZÉP-DUNÁNTÚLI Régió összközelkedési hálózati fejlesztési koncepció javaslata

Készítette: a Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Kft. valamint a Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Kft. megbízásából a Közlekedéstudományi Intézet Rt. Budapest, 2000. június. Témaleírás: dr. Zoller József projektmenedzser, dr. Vörös Anita tagozavezető.

A munka célja, hogy a két régió által lefedett térség össz-közelkedési hálózati fejlesztéséhez olyan alapot biztosítson, mely a gazdaság és a társadalom számára a leghatékonyabb közlekedéshálózat fejlesztési eredményezi. A tanulmány nem tartalmaz konkrét műszaki megoldásokat, nem jelöl ki nyomvonalakat, hanem közlekedési folyosókat és kapcsolatokat tár fel. 9 változatot, azon belül pedig 56 különböző projektet dolgoz ki 2015-2020-ig tartó időintervallumra, melyek között a magyar gazdaság várható GDP fejlődéséhez viszonyítva dinamikus(optimista), átlagos és mérsékelt(pesszimista) változatok szerepelnek. A változatok hatékonyságát különböző szempontok szerint végezték el. Az ún. „hálózati hatékonyság” a két régióra összeadított hálózati fejlesztési változatok várható globális hatását, másik az ún. „projekt hatékonyság” a hálózati fejlesztések várható beruházás-indukáló hatását értékeli. A számítások során természetesen a várható forgalmi adatokból számítható légszennyezési és zajterhelési jellemzők szerint is rangsoroltak.

A tanulmány második része a vasúthálózati fejlesztéssel foglalkozik.

A területi, területünkre vonatkozóan kiemelendő, Sopron és a Nyugat-Balaton, Nyugat-Magyarország észak-déli kapcsolatainak javítása!

5.4 Zala Megye Felújított Területfejlesztési Stratégiája és Középtávú Programja (2002–2006)

Készítette: PVLON Kft. Budapest 2003. témafeladás és a szintézis készítője: Dr. Unk Jánosné.

Zala Megyei Területfejlesztési Tanács megbízásából 1997-98-ban elkészült és az 57/1998. (XI. 30.) ZMTT sz. és a 66/1998. (XII. 21.) ZMTT sz. határozattal elfogadásra került „ZALA MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KÖZÉPTÁVÚ STRATÉGIÁI ÉS RÖVID TÁVÚ OPERATÍV PROGRAMJA” c. munka, melyet megújító folyamatosan használt a területfejlesztést átfogó gazdálkodásban, részben közvetlenül, támogatások juttatásán keresztül a döntés előkészítő munkában, részben közvetve az ágazati fejlesztések megnyerése, befojtatása révén.

A munka felújítása annak ellenére idősestől vált, hogy a tervezés idején belátható rövid távú fejlesztések realitást voltak, teljes mértékben teljesültek, a középtávra körvonalazott, nagyobb fejlesztéseket pedig, az élet szintén igazolta. Mert elindultak, nagyresztük ebben az időszakban meg is valósult. Az alkalmazott módszer a megye átfogó, komplex fejlesztését igyekezett körvonalazni. Nem csupán azon európai uniós támogatások és prioritások fejlesztésére szorítkozott, amelyek még jó ideig a fejlesztések nagyobb hányadát képezik a területen, hanem kiegészült és továbbalakban is ki kell, hogy egészüljön a helyi jellegzetes adottságok védelmére vagy kiaknázására vonatkozó olyan fejlesztésekkel, amelyeket EU támogatás, illetve preferencia hiján, a hazai Áttagó Fejlesztési Terv keretében (a 2307/1998 Kormányhatározat szerint) lehet majd igazán megvalósítani, összehangban természetesen az ún. Nemzeti Fejlesztési Tervvel!

A megyei területfejlesztési operatív program javasolt prioritásai voltak 1998-ban:

I. Gazdaságfejlesztés-

1. Ipari vállalkozásfejlesztés: ipari parkokban, vállalkozási övezetekben megvalósuló korszerű fejlesztési programok;
2. Helyi kisvállalkozások fejlesztése: a települések ellátására kereskedelmi, szolgáltatási fejlesztések;
3. Idegenforgalmi fejlesztés: falusi turizmus, termál és gyógy turizmus, speciális turizmus;
4. Korszerű agrárfejlesztési program: mező-, erdőgazdaság-, kertészet-, gyümölcsstermesztés-, vidékfejlesztés, innováció;

II. Műszaki infrastruktúra fejlesztése-

1. Szennyvízelvezetés és szennyvíztisztítás;
2. Közlekedésfejlesztés;
3. Energia rendszer fejlesztése –gázhálózat kiépítése;
4. Környezetvédelem;

III. Humán erőforrás fejlesztése -

1. Egészségvédelem: kórház rekonstrukció, egészségügyi központfejlesztések, szociális alapellátás, gyermekvédelmi program;
2. Kulturális és közművelődési program: színház, művelődési házak, múzeumok;
3. Középoktatás szerveztetváltási programja: szakképzés;
4. Felsőfokú oktatás bővítése, átszervezése: regionális egyetemi szövetség létrehozása;

A felújítást alapvetően a megye azon szándéka indokolta, hogy illeszkedni kívánt az időközben elkészült és elfogadott Nyugat-Dunántúli Régió Területfejlesztési Programjához, mely az akkori európai uniós irányelvekhez illeszkedően, összességében hasonló stratégiai célokat irányzott elő, mint a Zala Megyei program. Alapvető elterés, hogy külön célként szerepel az „EU integráció”, nem emelkedik ki az infrastruktúrafejlesztés külön, hanem része a „regióépítés”-nek, s az „életminőség” és „életszínvonal” javítása egyik fő célként jelenik meg, majd az operatív programok intézkedéseiben kettéváltan kezelve, részben az oktatás-foglalkoztatás témájához, részben a környezet-egészségvédelem intézkedéseivel értelmezték. Az integrált vidékfejlesztés is a régióépítés részét képezte már, és nem gazdasági ágazatként sorolták be.

Ezek a tevékenység-átollódások arra is kísérletet tettek, hogy a korábbi ágazati szemléletet áthangolják a nagyobb komplexitási és önállóbban, decentralizáltan szervezhető regionális ágazatkódásra. Zala megye főbb céljait, stratégiai fejlesztési prioritásait nem feledve folyamatosan alkalmazkodott a Nyugat-Dunántúli Területfejlesztési Program Operatív Programjához, és pályázatait illesztette az egyes prioritásokhoz tartozó intézkedések tartalmához.

A megye szükségét látta időközben annak is, hogy a felújítani kívánt megyei programot a már készülő Nemzeti Fejlesztési Terv céljaihoz, prioritásaihoz és operatív programjaihoz is illesse, amelynek 2004-2006 időszakra készült sémáját 2003. március 31-ére a Kormány már közzétette.

Zala megye, aktualizált operatív programjainak – prioritásainak – és alprogramjainak (intézkedéseinek) szerkezeti vázlatát összehasonlítva a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT) szerkezeti vázlatával leszögezhető, hogy három operatív programja megegyezik az NFT első három operatív programjával, alprogramjai pedig tartalmukban csaknem teljes mértékben tartalmazzák az NFT-ROP prioritásait és intézkedéseit. Az NFT-hez való összehangolás érdekében, Zala Megye Felújított Területfejlesztési Programja a korábbi programjában kiüztött aktuális, de még meg nem valósított fejlesztéseket és az időközben felmerült új fejlesztési céljait és programjait beilleszti az NFT 5 operatív programjának meghatározott prioritásai programcsomagjába, hogy az elkövetkező rövid távú időszakban (2003-2006 között), az operatív tervezési-pályázattási és pályázatok elbírálási munkájában e tervet forgatókönyvként hasznosíthassa.

Zala megye illeszkedési álláspontja, kibővített ROP javaslata a megyére és a régióra:

↓ **Zala megye**, mint Magyarország Nyugat-Dunántúli Régiójának része aktív szerepet vállal továbbra is a **területfejlesztési tudatformálás, tervezetés és tervezés**, ezzel párhuzamosan a **helyi kistérségi spontán szerveződés támogatása** munkálataiban.

↓ **A megye** be kívánja tartani a Régió területfejlesztési koncepciójának alapelvét és stratégiáját, tehát **fejlesztéseit aláveti a környezetvédelem, a fenntartható gazdálkodás feltételeinek**. A természeti és környezeti értékek megőrzésének gyakorlati megvalósításához elfogadja és követi a **Nyugat-Dunántúli Régió Környezetgazdálkodási Programjában** felvázolt **jövőképét, a stratégiai és operatív programját**, beleértve annak prioritásait, intézkedéseit és részletes alprogramjait.

Nyugat-Dunántúli Régió Környezetgazdálkodási Programjának prioritásai:

1. Környezeti és társadalmi szemléletváltozás;
2. A biológiai sokféleség megőrzése;
3. A környezeti forrástör fenntartható hasznosítása;
4. A fenntarthatóságot szolgáló infrastruktúra alkalmazása;
5. Integrált és nyitott intézményrendszer kiépítése;

↓ **A megye fenntartható gazdasági és kereskedelmi fejlődésének alapvető feltétele a hiányzó infrastruktúra-rendszerek fejlesztése** (logisztika, informatika, út, vasút, közművek; energia-, ivóvízellátás, szennyvíz, csatorna, a hulladékgazdálkodás), amelynek még helyi szintű feladatait is ágazati kompetenciába sorolta az NFT.

↓ **A Régió és ezen belül a megye** alkotó közreműködőként **érdekelt saját környezet gazdasági versenyképességének alakításában**: ipari parkok, innovációs központok, klaszter-szervezetek, inkubátorházak, teleházak, falugondnok hálózat, vállalkozói-intézményes kultúra létrehozására, hazai kis- és középvállalkozások fejlesztésére helyi foglalkoztatás, munkahelyteremtése céljal.

↓ **A helyi társadalom életminőségét** befolyásoló valamennyi oktatás, képzés, kulturális és egészségügyi szolgáltatások, továbbá a helyi – megyei szinten általánosítható – főbb tevékenységek speciális képzést szolgáló **humán erőforrás-fejlesztések és működtetésük településszinten** jelentkeznek, tehát éppúgy jelent területi – regionális feladatot, mint a ROP VI. PRIORITÁSNAK fel fogva, ágazatit.

↓ **A vidékfejlesztést a területfejlesztés részeként kell tekinteni, értelmezni és gyakorlati helyi intézkedéseit a területfejlesztés komplex rendszerébe illesztve foganatosítani**. Azzal, hogy ez most ágazati fő kompetenciába került, az összehangolásra külön gondot kell fordítani, azonban célszerű arra törekedni, hogy a várható decentralizálás során e feladatok jó része megyei és regionális szinten irányítva, ha közvetve is, de a ROP részévé váljon.

5.5 Zala Megye 1–24 Funkcionális Kistérségének Területfejlesztési Eredményei 1996–2002 között a TFC, TEKI, CÉDE közvetlen regionális támogatások alapján

Készítette: a PYLON Kft. 2003. témafelelős és a szintézis készítője: Dr. Unk Jánosné.

Zala megye 24 spontán létrejött funkcionális kistérségének összehasonlítását tartalmazza a munka, a címben jelzett időszakban elnyert támogatások alapján. A közösségek **elterő aktivitása ezen a szinten mérhető legjobban**, különösen a több szempontból (gazdasági-, társadalmi-, infrastrukturális rendszer-hiány stb.) hátrányos helyzetű térségekben, ahol az egyetlen mód helyzetük javítására a különböző támogatásban rejlik.

A legnagyobb fejlesztéseket az Észak-Zalai Önkormányzati Társulás – Zalaegerszegi központtal – hajtotta végre. Gellénháza Térsége Kistérségi Társulás aktivitását tekintve elmaradt a megye kistérségei között. A támogatások területi megoszlását tekintve megállapítható, hogy azok sűrűsödési helyei a Lenti-, Zalaszentgróti és Letenyei, korábban hátrányos helyzetű kistérségekre jutottak. A decentralizált pénzalapokból (TFC, TEKI, CEDE) elnyert támogatások településsoros összesítője és területi

megoszlása alapján készített rangsorban Gellénháza Tervezési Kistérségi Társulás elmaradt. Mindösszesen Gellénháza kapott 25 millió Ft, Iborfa 3,2 millió Ft, Ormandlak 3,3 millió Ft, Gombosszeg pedig 1,3 millió Ft támogatást.

A decentralizált pénzalapok döntő hányadában a községek infrastrukturális és egyéb ellátási szolgáltatásában megélvő területi különbségek merültek fel, a falusi életkörülmények javítását segítették elő.

5.6 Zala Megye és kistérségei értékelése az utolsó öt év támogatott és megvalósított területfejlesztési a kistérségekben és a településeken, Informatív kiadvány

Készítette: PYLON Kft. 2003. témafelelős és a szintézis készítője: Dr. Unk Jánosné.

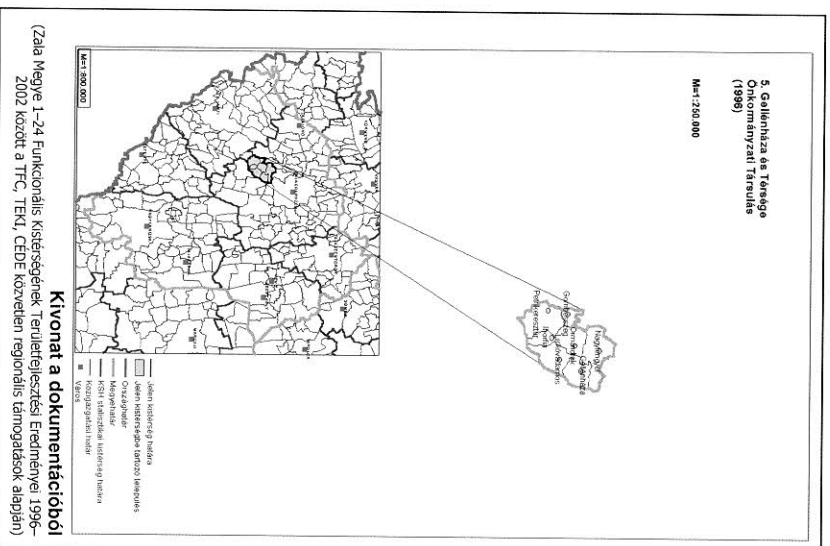
A kiadvány az 1996-2002. közötti időszakban megvalósított fejlesztéseket mutatja be megyei, kistérségi és települési szinten, továbbá az önkéntes szerveződések alapuló kistérségi társulásokra lebontva is végez értékelést.

A munka célja az volt, hogy egy reális helyzetkép felvázolásával, a kistérségek összehasonlító elemzésén keresztül a tanulságokat lezárja, és a döntéshozók számára, a területi kiegyenlítés és esélyegyenlőség érdekében végzett munkájukhoz további segítséget nyújtson.

Áttekintő:

➢ a regionális és az ágazati szinten eldöntött, fókuszatosan bővülő támogatások körét. Legfontosabbak a Zala Megyei Területfejlesztési Tanács (ZMTT) hatáskörébe utalt, ún. „decentralizált pénzalapok”-ból elnyert, odaítélt támogatások, ezek a következők:

- Területfejlesztési Céleldírányzat (TFC)
- Területi Kiegészítést szolgáló támogatás (TEKI)
- Céleldírányzat Decentralizált támogatás (CÉDE)
- A területfejlesztés céljait szolgáló további központi támogatási rendszereket valamint az ehhez rendelt ágazati pénzügyi támogatásokat:
 - Címzett- és Céltámogatás (CCT)
 - Széchenyi Terv:
 - Gazdaságfejlesztési Céleldírányzat (GFC)
 - Turisztikai Céleldírányzat (TUFIC)
 - Munkaerőpiaci Alap (MPA)
 - Agrártámogatások (AGR)
 - Környezetvédelmi Alap Céleldíradatai (KAC)
 - Ütöntartási- és Fejlesztési Céleldírányzat (ÚTC)
 - Vízügyi Céleldírányzat (VÍCE)
 - Vidékfejlesztési Céleldírányzat (VFC)

- A Nyugat-Dunántúli Régió Fejlesztési Tanácsa hatáskörébe utalt fejlesztési támogatásokat:
 - Phare CBC Programok
 - Regionális Phare túlkörprogramok
 - Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Knt. által meghirdetett és elbírált pályázati programokat, projekteket.

➢ A decentralizált pénzalapokból juttatott támogatásokra részletes, településsoros kimutatást készített (l. 5.5 pont).

A Zala megye számára juttatott 1996-2002. évi időszakra kapott kormányzati és EU-s támogatásokról készített kimutatásokat összegezve látható, hogy a támogatások nagyságrendje 1996-tól kezdődően fokozatosan növekedett, 1998-2001 között futott fel a mai szintre, 2002 második fele óta stagnál, illetve 2003-ra bizonyos csökkenést mutat.

A támogatások nagyságrendjét elemezve megállapítható, hogy a legnagyobb összeg célátámogatásokra jutott (ez a teljes támogatási volumennek közel 35%-át teszi ki). Ezt követte a mindössze 1 év alatt nyújtott Széchenyi tervi támogatás, amely a turizmus, a lakásképzés és a vállalkozói támogatás tématerületeket resztelete előnybe. Ugyancsak jelentős volt a címzett támogatások összege, továbbá a decentralizált pénzalapokból elnyert támogatások (TFC + TEK + CÉDE) összevont nagysága, és a PHARE és PHARE CBC támogatások összege is jelentősnek mondható.

A korábbi időszakhoz képest jelentősen csökkent az FVM - Agrártámogatások nagysága, és különösen csekély volt a munkahelyteremtő támogatások összege. A megyei-, községi utalozati rekonstrukciókra és új fejlesztésekre a korábbihoz hasonló ágazati támogatásban részesült Zala megye.

A legnagyobb volumenű fejlesztési összeget az V. Zalaegerszegi körzet érte el. A támogatottság nagysága általában hasonló arányokat követett a fejlesztés mértékétől függően, kivétel Keszthely-Hévíz térsége, ahol a támogatás aránya a legkisebb volt, ami azt jelentette, hogy itt vállalták a legnagyobb önrészt az egyes, főleg üdülői fejlesztésekben a főleg magánvállalkozói szféra befektetői. A helyreállított, illetve az új építményfejlesztésben is a legnagyobb körzet a V. sz. Zalaegerszegi érte el a legnagyobb, területben is kiterjedt volumen.

A felszíni vízelvezetés valamennyi térségben megoldásra vár, mégis Lenti kistérsége áldozott erre a legjobban.

Települési villamosenergia alapellátást szolgáló fejlesztéseket a Zalaszegri körzet kistérségben igényelték a legnagyobb mértékben.

Fűtési korszerűsítéseket – a Leternyei térség kivételével – hasonló számban végeztek az egyes kistérségek. Rendezési tervi ellátottságban Lenti jár élén, program készítésben pedig, a Zalaszegri körzet, de általában a hiányuk jelentős mindenütt.

Munkahely-megtartási fejlesztésben a Zalaegerszegi kistérség járt élén, új munkahely teremtésben pedig Zalaszegri körzet.

Igen jellemző ellenben a szennyvíz-hálózatfejlesztés erre az időszakra, amely jól mutatja, hogy nagy hiányt kellett behozni a megyében. A szennyvízcsatorna hálózatot kiépített települések száma 1996-ig mindössze 57 volt, napjainkra további 118 településen valósult meg, ill. ebből folyamatosan van 23 település. Ezzel a megyék rangsorában Zala megye a 3.-4. helyre került.

A szennyvíztisztító berendezések és telepek kapacitásbővítése is elindult, de nagyobb arányú fejlesztések napjaink feladatát képezik majd, ill. a rövid távú program részét.

Közösségi utak, járdák fejlesztésében Lenti körzete kiugróan nagy vállalással az első a kistérségek között. Összességében leszögezhető, hogy a vizsgált időszakban a megye támogatottsága, az 1991-97 közötti időszakhoz képest, mind összegében, mind arányában csak kissé emelkedett. Különbség a támogatások jellegében fedezhető fel, melyek szerkezete gazdagodott, illetve fínomodott.

5.7 Zala Megye Területrendezési Terve, az Előkészítő Fázis készült 2005. májusában a Zala Megyei Önkormányzat megbízásából. Készítő: PESTTERV Kft., PYLON Kft., Terra Studio Kft., Felelős tervező: Schuchmann Péter területrendezési vezető tervező

Zala Megye Területrendezési Tervének célja az Országos Területfejlesztési Konceptió, az Országos Területrendezési Terv, illetve Zala megye Területfejlesztési Konceptiója és programja célkitűzéseinek figyelembevételével:

- a megye távlati tájszerkezetének -;
- az országos és térségi jelentőségű közlekedési és közmű hálózatok helyének -;
- az urbanizált, a mezőgazdasági illetve a természeti területek rendszerének meghatározása,
- valamint a területek használatának és a természeti erőforrások megőrzésének átfogó szabályozása.

A rendezési terv általános célkitűzései a jelenlegi helyzet rendezési kihívásai alapján a megye egészére, azon belül, differenciált kistérségeire megfogalmazódó megyei érdekek figyelembevételével az alábbiakban került meghatározásra:

- a fenntartható területi fejlődés feltételeinek biztosítása, az ökológiai egyensúly fenntartása,
- a megye tájszerkezetében meglévő aránytalanságok kiegyenlítése, a meglévő központok erősítése, a központiánys térségek funkcióinak bővítése, központképzés,
- a táji, területi, környezeti adottságokkal összhangban lévő urbanizáció térbeli kereteinek megteremtése,
- értékvédelem, értékkifejlesztés,
- a terület-felhasználási és környezethasználati konfliktusok feloldásának elősegítése,
- a fejlesztés lehetséges helyszíneinek biztosítása.

A területrendezési terv programja abból indul ki, hogy Magyarország, Szlovénia (és a terv távlatában Horvátország), Európai Unióhoz való csatlakozásával, a határok fokozatos leépülésével, az európai tájszerkezetbe tagolódásával, Zala megye szerepe és jelentősége erőteljesen növekszik. Területi és gazdasági funkciói bővülnek, miközben lakónépességének száma - az országos trendekkel megegyezőben - kismértékben csökken, de részben a külföldiek ingatlanszerzésével, részben az időskorúak arányának növekedésével a térségben jelen lévő népesség száma összességében nem változik, illetve távlatban kis mértékben bővül.

A megyei területrendezési terv a tájszerkezet fejlesztésével, a központok és a szolgáltatások elérhetőségének javításával, a településhálózat fejlesztésével lassítja a kedvezőtlen demográfiai trendek érvényesülését, elősegíti a térségek, települések népességmegtartó és vonzó képességének erősítését.

A szerkezeti terv programja figyelembe veszi a védett és védelemre tervezett területek lehatárolásait, ott a művelési ág változtatásra vonatkozó javaslatot csak a terület alkalmasságához képest intenzívebben használt területek vonatkozásában fogalmaz meg.

Tájrendezési irányelvek

A tájrendezés irányelvei a tervképzés általános irányelveivel és célkitűzéseivel összhangban a megye területének - településeinek, kistérségeinek - fenntartható fejlődését célozzák.

A fenntartható fejlődés elvének megvalósítása magában foglalja a megye értékeinek, sajátosságainak megőrzését, a koordináció követelményeinek való megfelelést a szerkezeti, terület-felhasználási beavatkozások tervezése és megvalósítása során. A koordináció követelménye egyrészt a megyén belüli települések és kistérségek együttműködését, összehangolt fejlesztését és rendezését, másrészt a megye nagyobb térségbe, a Nyugat-magyarországi régióba való illeszkedését jelenti. A megye értékeinek védelme és sajátosságainak megőrzése, a táji -, természeti - és a kulturális örökség értékeinek megőrzése és fejlesztése egyaránt kiterjed.

Tájrendezési szempontból elsődlegesen a táji adottságok, ezen belül is a táji, természeti értékek megőrzése a feladat, összhangoltan a megye fejlődését szolgáló terület-felhasználási és szerkezeti változtatások meghatározásával.

A megye tájszerkezetének és tájhasználati módjainak alakítása a táji- és természetvédelmi szakterület mellett a környezetvédelmi, mező- és erdőgazdasági, közlekedési, közmű és településrendezési ágazatok függvénye és bizonyos szempontból ezek szintézisének tekinthető.

A táji- és természetvédelem témakörében meghatározásra kerül a különböző szinten védett és védendő területeken, értékeken túl ezek és a köztes, nem védett, de táji, természeti szempontból értékhordozó területek összefüggő rendszere, az ökológiai hálózat, amely térségi jelentőségű szerkezeti elem.

Az öko-hálózat egy része szervesen kapcsolódik a táj vízrajzi adottságaihoz, a folyó és patak völgyekhez. Ezekben a térségekben fontos az ár- és belvízvédelmet szolgáló vízrendezési, valamint a

természeti értékvédelmet szolgáló tájrendezési érdekegyeztetés, illetve ennek során az ökológiai szemlélet erősítése. A tájhatványok megőrzéséhez kapcsolódó speciális feladat, a Göcsejben fennmaradt sajátos (szerves) települészerkezeti formák, és más (művi és települési értékvédelmi fejezetekben rögzített) települési értékek megtartása.

A térségi és települési infrastruktúra szempontjából szerkezetképző közlekedési hálózat fejlesztése vonja maga után a levegőtisztább tájszerkezeti változásokat, új települési és térségi kapcsolatok létrejöttével. Az új nyomvonalak vezetése, települési és ökológiai hálózati elemekkel való egyeztetése, fontos feladata a tájrendezési tervnek.

A tájszerkezet alakítása szempontjából elsődleges a megye ökológiai hálózati rendszerének kiterjesztése, a meglévő elemek összekapcsolásával, illetve kiegészítésével. Az ökológiai hálózat legértékesebb és legmagasabb szinten védett elemei az országos védettségű (és az országos védelemre tervezett) területek, a megye területén levő nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek és természetvédelmi területek. Ezek kisebb - nagyobb zöld szigeteiket képeznek a megye viszonylag jelentős hányadán, és közöttük húzódnak az OTRT keretében megkutatott fő ökológiai folyosók. Ezek együtt az elsődleges (országos) szintű öko-hálózatot képezik.

Az elsődleges hálózat kiegészül másodlagos, megyei szintű ökológiai elemekkel, amelyeket a helyi védettségű területek és valamennyi, az elsődleges hálózathoz nem tartozó természeti terület, meglévő és tervezett ökológiai- és zöldfolyosó együttese képez. Az ökológiai folyosók a megye természetföldrajzi sajátosságainak megfelelően elsősorban a kis vízfolyásokhoz, patak-völgyekhez, illetve a hegy- és dombvidéki területek meredek oldalainak erdőihez, illetve mindkét felszíntípusnál extenzív gyepekhez kapcsolódnak. A zöldfolyosók a meglévő és tervezett művi tájelemek (közlekedési és más műszaki infrastruktúra nyomvonalak, új beépítések, településrészek) zöldfelületi kiegészítések, környezetvédelmi és tájba illesztését szolgáló meglévő és tervezett zöldsavak, védendősavak és erdősítések.

Az ökológiai hálózat országos elemek kiegészítő megyei szintű alkotórészek egymáshoz és az országos hálózathoz is kapcsolódva képeznek rendszert. E rendszer sajátja, hogy a megye minden regionális szinten értelmezhető és jelentős meglévő és tervezett természeti, természet közeli és renaturált területét magában foglalja, függetlenül ezek jelenlegi és tervezett védettségi szintjétől és tulajdonviszonyaitól. Ezért is szükséges e területek védelme, fenntarthatósága érdekében a tájhasználati-területrendezési terv keretében - a településrendezési tervek szintjére is átvihető és átvehető - speciális tájhasználati-tájvédelmi szabályozást adni, a tiltások és korlátozások mellett meghatározva a támogatások és ösztönzések lehetőségeit is.

A megye egészének tájszerkezetét alapvetően meghatározza geomorfológiai - domborzati felépítése, melynek legkarakteresebb elemei a Zala-völgy kezdetiben Ny-K, majd (Zalabér után) É-D irányú, változó szélességű völgyei, a megye déli határán a Mura- (Keika-) völgy, valamint ezek mintegy ellenpontjaként a megye belső területének halomvidéki, dombvidéki típusú területe (Zalai-dombság) és északkeleti szélén a Keszthelyi - hegység erősen tagolt, középhegységi - zónája. Jelentősebb kiterjedésű síkvidéki típusú területek nem találhatók a megyében (leszámítva az említett folyóvölgyek kiszélesedő szakaszait). A domborzati formákhoz többé-kevésbé egzaktt módon kötődnek a jellemző terület-felhasználási módok.

A dombvidéki és hegynyéki kistájakon elsődleges az erdőgazdasági tájhasználat, a sík- és halomvidékeken viszont a mezőgazdaság túlsúlya jellemző. A tájszerkezeti jellemzők kistérségi-kistáji alakulása igen eltérő, a morfológiai adottságok, illetve a tájhasználati sajátosságok következtében.

5.8. Zala megye Területrendezési Terve,

Zala megye Közgynűlése 2006. december 15-i ülésén 20/2006. (XII.20.) Ör. számú közgyűlési rendelettel elfogadta.

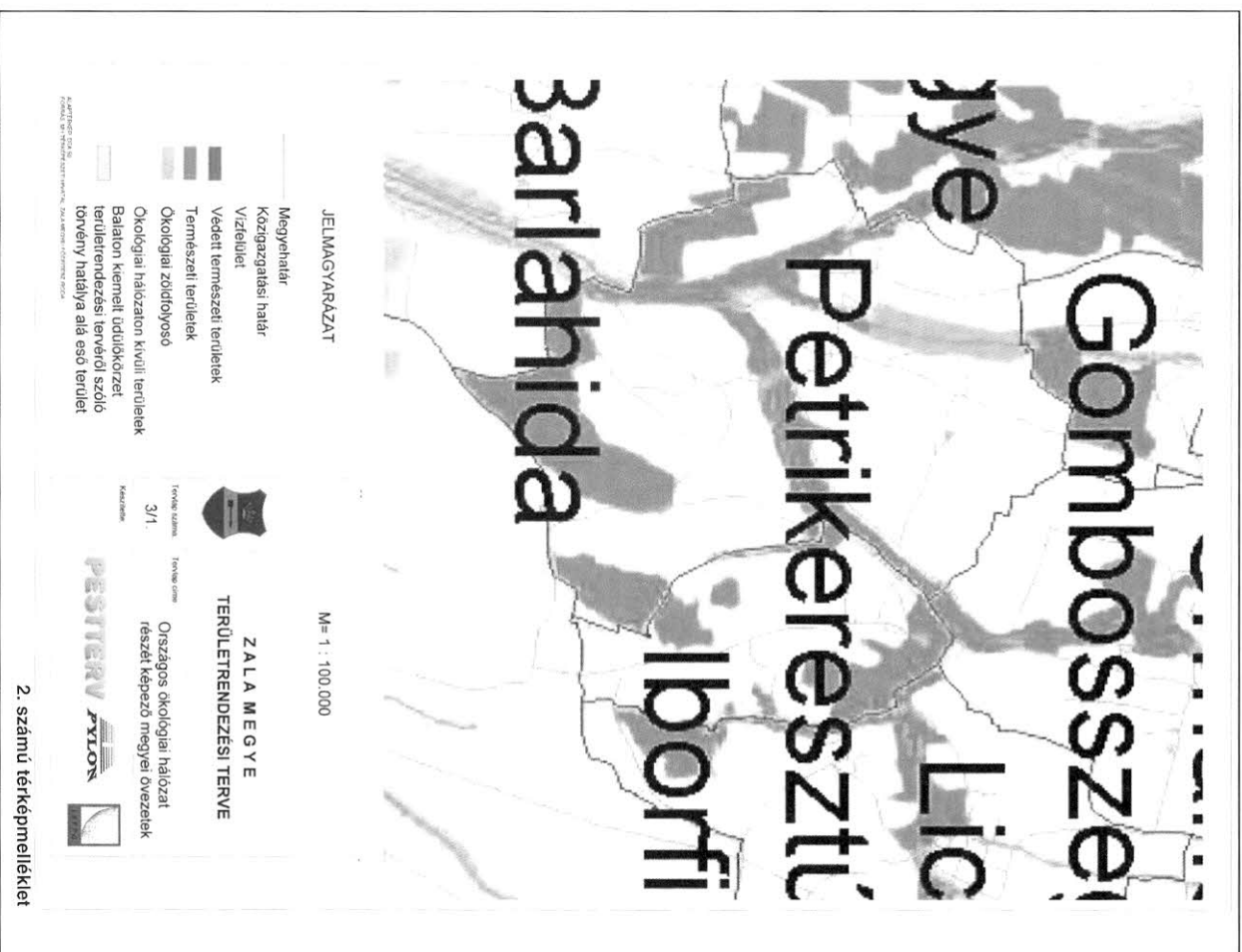
Készítő: PESTTERTV Kft., PYLON Kft., Terra Studio Kft., Felelős tervező: Schuchmann Péter területrendezési vezető tervező

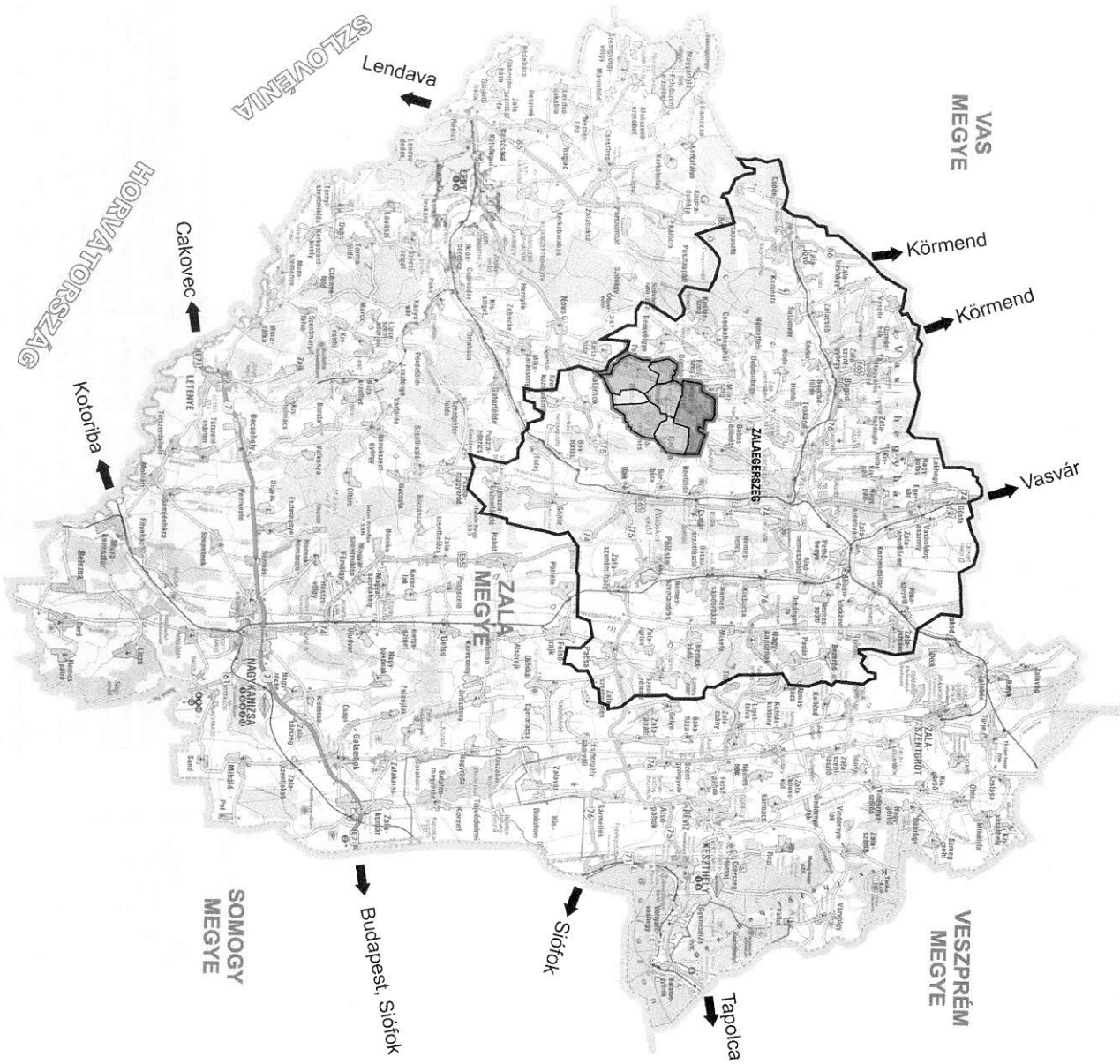
A megyei terv az 5.7. pontban ismertetett Előkészítő anyagra épült, tervezői kontinuitásban, természetesen mindvégig az OTRT rendelkezéseinek megfelelően.

A megyei szerkezeti tervet bemutatjuk továbbá a községet érintő övezeteket tartalmazó, az „Országos ökológiai hálózat részét képező megyei övezetek”, a „Térségi hulladéklerakó-hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezete”, a „Rendszeresen belvízjárta terület övezete”, valamint a „Vízterületnek kitett terület övezete” című tervlapokat is mellékeljük. (ld. 2. 3. 4. 5. számú térképmelléklet.)

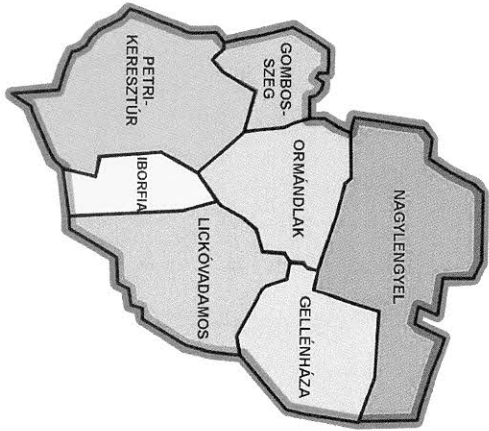
Petrikeresztúr község közigazgatási területén a patakokat kísérő gyepek és erdősávok, valamint a déli erdőségek az ökológiai hálózat elemei, a megyei tervben természetilek területek. A település külterületén gyepeket, szántókat érintően több helyen megjelenik a „Térsegi hulladéktároló-hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezete”.

A Cserta-patak északi szakaszát kísérően rendszeresen belvíziárra terület alakult ki a domborzati viszonyok következtében. Ezt az adottságot a község a fejlesztési elképzelésében szereplő is kihasználja. Szintén a Cserta-, Kisgyengeli-, Nagygyengeli patakokat kísérően vízerózióknak kiemelt terület jelenik meg. Jelen szabályozás során, a megyei terv Petrikeresztúrt érintő elhatározásait figyelembe vettük, a tervlapokon ábrázoltuk.

Zalaegerszegi statisztikai kistérség

Gellénháza Térsége Kistérségi Társulás

Zalaegerszeg statisztikai kistérség

7. számú melléklet

A települések térbeli hálózati alapvetően, a dombokkal, völgyekkel tagolt, változatos felszínű táji környezetet határozta meg. Ezt az egységes ökológiai hálózatot a települések, bonyolult, egymásra kapcsolódó közigazgatási határai erősen felszabdálják.

Végrendményben a vizsgált települések a megyeközponttól dél-nyugatra, olyan körvonalak mentén helyezkednek el, mely körök középpontja a városközpont maga. Zalaegerszeg agglomerációjának térszerkezetében, a Pálosfal patak völgye és a patak mentén kiépített közút vonala, olyan „első” szerkezeti ívet jelent, amely a város vonzókörzetének határát is meghatározta egészen a XX. század végéig. A körív által „bezárt” települések, Babosdóbréte, Kőkenyessimindszent, Bazita már ma is Zalaegerszeg kervárosainak biztosítanak helyszínt. Ez a kervárosi térszín azonban napjainkra szűkösse vált, jól követhetően kitolódott, egy Csatár, Bocsfölde, Gellénháza, Nagyflengyel, Millejsegy, Dobronhegy, Hottó, Teskánd települések által meghatározott, „második” körvonala. A Sárhida, Lickóvadamos, Ormándlak, Gombosszeg, Pálfiszeg településlánc pedig már egy „harmadik”, az aktív pihenést szolgáló, lakó-üdülő funkciót betöltő, átmeneti zóna határát alkotja, mely térség átmenet a sűrű urbanizációs szövet és az egészen laza beépítésű falusias, szórvány települések között. E vonalon túl a Bak, Zalátárnok, Iborfia, Petrikeresztúr, Nova, Becsvölgye, Pusztapaát, Kustánszeg, Zalalövő településlánc környezetében, egyre mélyebben bent járunk a Göcsej tájegységében, egyre távolabb a nagyváros, majd a tervezett települések közigazgatási határaitól egyaránt, egy ún.: „természet közel” zónában. E térség védelme különösen fontos az Őrségi Nemzeti Park közvetlen szomszédságában, ahol a természeti értékek, táji adottságok, hagyományos területhasználatok megőrzése az egész térség jövőképe szempontjából prioritást élvez (ld.: 8. számú térképmelléklet).

Petrikeresztúr tehát, „déli kapuja” a kistérségnek, kapu a védett tájhoz, a tiszta természethez! Ezt a szerepet meg kell tartani, sőt tovább kell erősíteni. A kistérségi társulás vizsgált további öt településének térszerkezeti sajátosságait, a szorosan összefonódó települések kooperációjával kell kiaknázni, értékesíteni. A különféle adottságok integrációjával a turizmus, az idegenforgalom széles skálán fejleszthető európai színvonalúvá.

7. ŐRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY INTEGRÁLT ŐRÖKSÉGVÉDELME I. TÉRSÉGI ÖSSZEFÜGGÉSEK II. PETRIKERESZTÚRRA VONATKOZÓ VIZSGÁLATOK

I. TÉRSÉGI ÖSSZEFÜGGÉSEK

7.1 A vizsgálat általános szempontjai

Természeti örökségeink vizsgálata és védelme korábban szűkre szabott keretek között történt, egy-egy kiragadott területre, értékre, épületre korlátozódott. Ezzel azonban átfogó eredményt nem lehetett elérni, hiszen a település szerkezetét, karakterét, határát, meghatározza a táj, a domborzat amelyben a történelem évszázadai során létrejött, strukturálódott, a települési szövetben pedig minden épület meghatároz az a szűkebb környezeti, utca-tér rendszer, amelyben felépült, amelyben folyamatosan fennáll. Nem lehet tehát megengedni, hogy egy védett érték mellett bármilyen történéssel! A környezet megváltoztatása, tönkretétele, a teljes együttes értékét ronjtja, benne az egyedi örökségünkét is! Az egyedi értékeket tehát környezetükben kell megkeresni, legyen az természeti vagy akár épített környezet, azán környezetükkel együtt kell megvédeni! Ezt az alapelvet Török Ferenc szavai erősítik, melyet „**A ház meghatározott a környezete által**” című vallomásában a következőképpen foglal össze:

„Egyfajta környezeti érzékenység nélkül még a rajzasztalon sem lehet dolgozni. Mert a háznak konkrét helye van, függetlenül nem létezik. ...Az építéset térjelenség, amely a környezettel indul, a helyszínből, a helyszín kapcsolatából.”

Az értékvédelem tehát csakis integrált módszerrel lehet eredményes, ehhez pedig, a vizsgálatokat is a nagy együttesből kiindulva kell végezni, lassan araszolva az egyedi érték, majd az apró részletek felé. Ezzel azonban még nincs vége a folyamatnak, visszafelé is figyelni kell egy-egy építés, beavatkozás következményét, hatását, vagyis azt, hogy az egyedi épület miképpen illeszkedik a tájba, miképpen őrzi a kilátási és miképpen erősíti a látátsági adottságokat.

A teljes táj-egységet egységesen vizsgálva megállapítható, hogy természeti értékekben gazdag. A régészeti hatásvizsgálat értékes történeti múlttól is árulkodik. Azt is hangsúlyozni kell, hogy a védelem minélje területenként változik. A településeket övező táji környezet szépsége, nagy kiterjedésű erdei a természet sérthetlenségére figyelmeztetnek minket.

Az egyéni követő dombok és völgyek között szép számban találkozhatunk hagyományos gyümölcs- és szőlőhegyekkel is, a nagyterjedésű erdők, szántók és rétek között. Az ősi agrárkultúra védelme prioritást élvez az adott táj karakterének megőrzése érdekében. A szőlőtermelés hagyományának visszaállítása annak ellenére fontos, hogy a térség nem került be az országos „bortermő táj”-i besorolásba.

A települések hálózatiánál pedig, a táj és a településszerkezet egymásra utaltsága figyelhető meg. Alapvetően mindig a települési szövet alkalmazkodik a domborzati adottságokhoz, amint a dombgerincen kialakult főutak mentén, a lakóterek hosszan lenyúlnak mindkét irányba a völgyek mélyvonala felé, gyakran a kert végén csordogáló patakig. A települések szerkezetének meghatározásánál fontosnak tartottuk több oldalról is megvilágítani, megismerni a múltat, a településszerkezet kialakulását, növekedését, a hely lakóit, látogatóit, megélhetési lehetőségeiket, gazdálkodási, pihenési, üdülési, szórakozási szokásait, ehhez szorosan kapcsolódóan életmódjukat, lakóhelyüket, lakásukat, kertjüket, udvarukat.

7.2 Földrajzi adottságok

7.2.1 Földrajzi elhelyezkedés, regionális táji kapcsolatok

A település Zala megye északnyugati részén fekszik, Zalaegerszegtől 17 kilométerre délnyugati irányban.

A terület tájkataszter szerint a Nyugat Magyarországi Peremvidék nagytáj, Zalai dombvidék középtáji, Közép-Zalai-dombság kistájához tartozik.

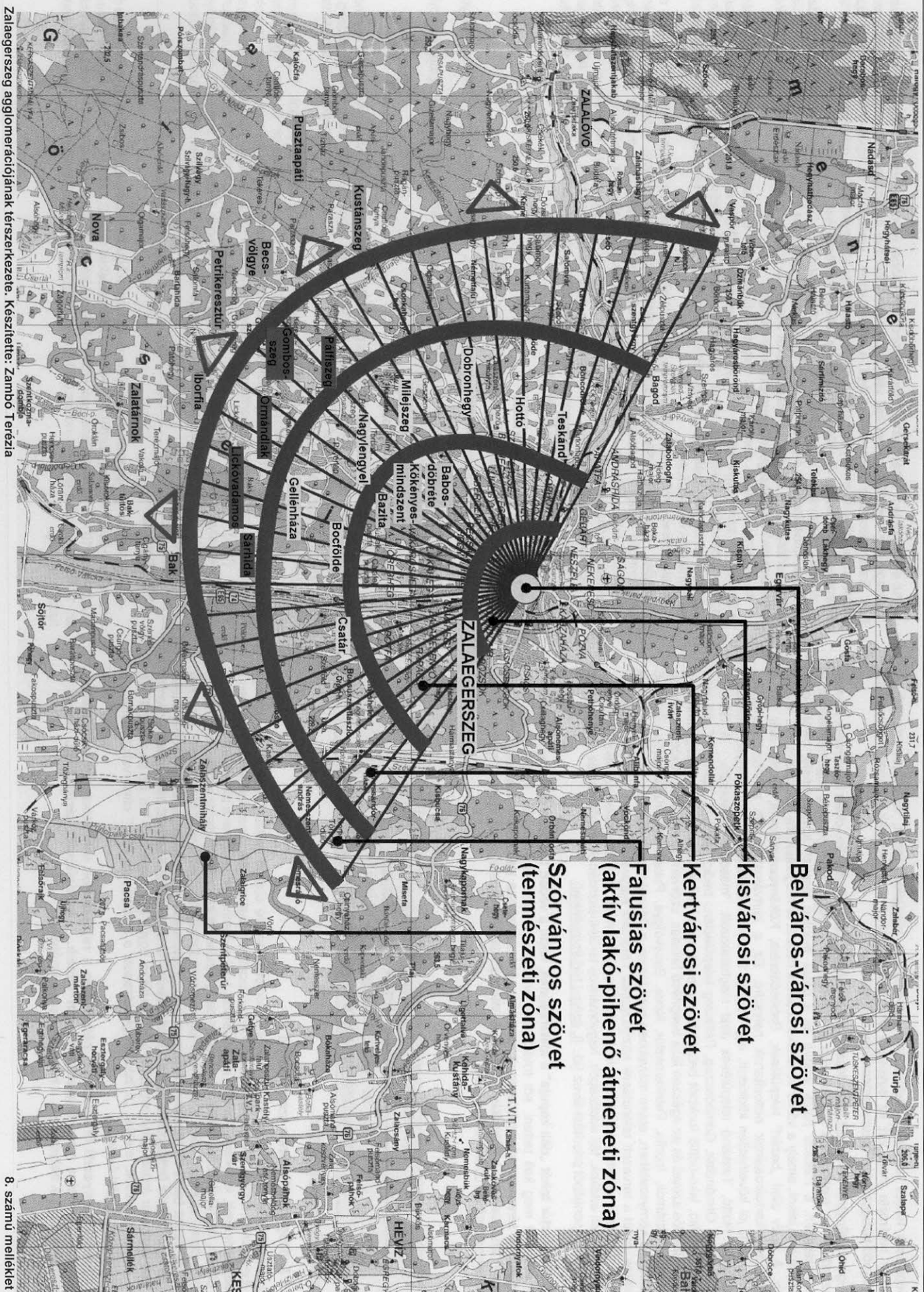
7.2.2 Domborzat és talajviszonyok

A környék eróziós-derázios, erősen tagolt, túlnyomórészt jégkori vályoggal fedett, pannóniai alapzatú dombosági táj. A terület vízszintes és függőleges tagoltsága (az átlagos völgyssűrűség 5,7 km/km², az átlagos relatív relief 53 m/ km²) egyaránt jelentős. A völgylejtők meredek és szabdalnak, a dombtetőkkel együtt erősen erodáltak.

A domboságot fiatal üledékes kőzetek (anyag, vályog, löszös üledék) borítják. Ezeken egyrészt pszeudoglejes erdőtájak, másrészt agyagbemosódásos barna erdőtájak (melyek együttesen a talajok mintegy 89%-át teszik ki) találhatók. Az előbbieket eléggé elsavanyodott, nehéz művelésű, kedvezőtlen vízgazdálkodású, korlátozott vízáteresztő képességű talajok, melyek termelékenységű gyenge (VIII.). Többnyire erdőterületek. Az agyagbemosódásos barna erdőtájak mechanikai összetétele vályog, vízgazdálkodásuk kedvező. Termékenyságuk alapján VI. illetve VII. termékenységi kategóriába tartoznak. A lejtős területeken jelentős az erózió és az ennek következtében kialakuló földes kopárók.

7.2.3 Éghajlat

A település és környezetének éghajlata mérsékeltlen hűvös-mérsékeltlen nedves. A napsütéses órák száma évi 1950-1900 óra közötti, az évi középhőmérséklet 9,5 °C körül van. Április 15 és október 15 között lehet 10 °C-t meghaladó napi középhőmérsékletre számítani, míg a fagymentes napok száma kb. 174-175. A terület ariditási indexe 0,88-0,94. A leggyakoribb szélirányokat a völgyek elhelyezkedése határozza meg.

7.2.4 Vízrajz

A terület a Zala jobb parti vízgyűjtője. A település a Csenta- és a Tütlei-patak összefolyásánál helyezkedik el. Árvezek tavasszal és ősszel, kisvizek nyár végén gyakoriak. A vízminőség vizátlástól függően II. vagy III. osztályú.

Talajvíz 2-4 méter mélységben a völgyekben található, mennyisége nem számottevő. A rétegvizek mennyisége 1-1,5 l/s.km². Az artézi kutak bővízőek, mélységük általában meghaladja a 100 métert. A terület túlnyomó része 80 °C-nál melegebb karsztvíz reménybeli területnek minősül.

7.2.5 Növényzet

A potenciális növényfatsársulások a bükkösök (Viciooroboidi-Fagetum), a gyertyános kocsánytalan tölgyes (Querceto-petraeae-Carpetum), a lombergyes fenyves (Myrtilli-Pinetum, Pino-Quercetum) és a tölgy-kóris-szil ligeterdő. (Quercus-Ummetum). A területen elterjedt a szelídgesztenye (Castanea sativa). Az aljnövényzet legjellemzőbb fajai a ciklámen, a kankalin és a pirtógyökér.

7.3 Az egységes tájszerkezet és a településhálózat kölcsönhatása

A tervezés alá vont térség Zalaegerszegtől délre, a Zalai-dombságon belül, a Göcsej dombsághoz tartozó kisebb tájegység. A vizsgált táj-részlet közelebből a következőképpen határolható körbe:

Északon a Pálósfai patak vonalától követő, kelet-nyugati irányban elnyúló, Nagylengyel fölött kissé északra forduló, erdővel borított, erősen szabdaltnál dombvonulat -,

Keleten a Felső-Válicka völgye -,

Nyugaton a Csenta patak völgye -,

Délen a 75-ös országos főút nyomvonala határolja.

Az előzőekben meghatározott térséget közel észak-déli irányú völgyek, és az azok között elhelyezkedő, helyenként kiszélesedő dombhátak ritmikus váltakozása teszi rendkívül izgalmasná. A dombhátakat a jóval szűkebb és rövidebb függővölgyek és vízmosások tovább tagolják, melyek többnyire rendszerintelenül helyezkednek el. A kiszélesedő völgyekben gyakran patakok is futnak, melyek a természeti környezetet tovább gazdagítják (ld.: TKTSZJ jelű, A táji környezetre alapozott térszerkezeti javaslatok megnevezésű, 1:45000 ma-ú rajzi melléklet).

A táj-részletet keretező fő völgyvonalak között húzódó Nagylengyeli patak völgye, a Csartási völgy, és a Gellénházi patak völgye, mint egy fa ágazata, úgy kapcsolódnak egymásba.

A térséget tovább vizsgálva, felfigyelhetünk arra is, hogy a települések szervezeti tengelye kivétel nélkül a völgyeket követi, beépítésre legalkalmasabb dombhátakon alakult ki, gyakran a településszerkezet egy-egy völgy által kettészakított, vagy az egyik dombhát a településnek adott helyet, a másik pedig, kedvező kitérítéssel, a szőlőhegyek kialakulásának kedvezett.

Végéreményben tehát a táj szerkezete, domborzati adottságai határozzák meg a településhálózat szerkezetét. A völgyeket mindkét oldalon kísérő dombok gerincére fűződtek fel a települések, a következőképpen:

A térség természetes nyugati határát alkotó észak-déli tengelyű Csenta patak völgyét, nyugaton egy ugyancsak észak-déli vonalra szerveződő településsor követi, Pálísfizseg* Gombooszeg és Győrísfizseg*. Keleti oldalon Laki heggy (Ormánndlak szőlőhegye), Petrikeresztúr, majd Nova* kíséri a vízfolysat. A Nagylengyeli patak völgye következik, melynek nyugati oldalára Ormánndlak egy része átnyúlik, keleti oldalán pedig Nagylengyeli, Ormánndlak, Iborfia majd Pató heggy (Petrikeresztúr szőlőhegye) helyezkedik el. A Nagylengyeli patak Petrikeresztúr alatt, az északnyugati felől érkező Kislengyeli patakkal szinte egy pontban torkollik a Csentába. Ez a földrajzi „csomópontosodás” Petrikeresztúr község szerepét kiemeli a települési tájszerkezetben!

A Csartási völgy Nagylengyel alatt indul, Ormánndlak és Gellénháza között húzódik, Lickóvadamost átszelve fut le a Gellénházi patak kiszélesedő völgytalpához.

A Gellénházi patakra elhelyezkedő völgyben, a Budai heggy által övezett Gellénházi patak folyik, amely Lickóvadamost megkerülve, Iborfia fölött éri el a Nagylengyeli patakot.

A nagy kiterjedésű Budai heggy vonalától keletre tovább, a Bocföld, Sárhida*, Bak* települések által meghatározott észak-déli tengely, már a Felső-Válicka völgygel párhuzamos. Ezt a vonalat a jelen

* A jelzett településekre jelenlegi terv nem készült;

időszakban tervezett települések közül Csatar lépi át, mely település Bocföldre magasságában, a kelet-nyugati irányú Csengő patak völgyét kísérő dombok közötti területen alakult ki.

A táji és domborzati adottságok által meghatározott tájszerkezetben a településhálózat fő forgalmi gerincei is a völgyek és dombok, ebből következően a települési forgalmi tengelyek irányát követik, jellemzően tehát észak-déli irányúak. Keleti határon, a Felső-Válicka völgyét a 74-es számú közút kíséri. E tengelyeket kelet nyugati irányú kapcsolatok egészítik ki egységes, működőképes hálózattal, a Pálósfai patak mentén kiépített út, majd kissé délebbre a Sárhida* – Gellénháza - Nagylengyel községei között húzódó összekötő út, valamint a térség déli határán, Bak* – Zalatárnok* - Nova* községeken áthaladó 75-ös számú közút.

A tájszerkezettől szorosan függő településhálózaton belül, az egyes települések egymáshoz való kapcsolódása is igen bonyolult. A közigazgatási határok sok esetben, mint a fogaskerek, úgy kapcsolódnak egymáshoz, például belterületi határ húzódik egy lakóúti tengelyében Nagylengyel és Gellénháza között, vagy Gombooszeg bekötő útja, közvetlenül a település belterülete előtt kissé kitér, a terephez való alkalmazkodás következtében, Pálísfizseg* területére.

A táji adottságoknak köszönhetően nagy tehát a települések egymásra utaltsága, éppen ezért a tájati településeknél megérteni, megérteni nem lehet, csak egységesben szabad vizsgálni, legalább a bemutatott térséget együtt kezelve, közigazgatási határoktól függetlenül.

A települések egymásra utaltságát még tovább bonyolította, szinte a teljes területet érintő olajbányászat, aminek következtében az egész térséget pókhálószerűen, szintén közigazgatási határoktól függetlenül kiépített olaj és egyéb vezetékekkel hálózta be, melyek a MOL üzemi telephelyeit és kútjait kötik össze mind a mai napig.

IT. TELEPLÜSRENDEZÉSI ÉRTÉKELÉS

7.4 Tájszerkezeti folyamatok, tájszerkezeti összefüggések értékelése

7.4.1 A tájszerkezet alakulása Petrikeresztúr környékében

Az elmúlt évszázadok tájalkulási folyamatait, a táj- és területhasználat változásait fennmaradt irások emlékeiből (levéltári iratok, birtokpercek, tizedajrajstomok stb.), régi térképekből valamint az 1800-as évek végétől művelési ágak területi adatsoraiból követhetjük nyomon. A valaha több részből álló falut már az 1200-as évek derekán született frások is jelölik (Terra de Petur). A későbbiekben Petri, Felső-Petri és Alsó - Petri néven említik a települést, míg Keresztúr külön községként jelenik meg, de falu állt a Szamarszegi és a Patóerdő dűlőn is.

A 18. század második felében készült első katonai felmérésen is jól kirajzolódik a három vízfolys találkozásánál kialakult település. A Keresztúr és Győrísfizseg néven jelzett falvakat a mélyfekvésű területek rétei, gyepei ölelik körbe. A településtől délre fekvő hagyományos szőlőterületek hármasa már szépen kirajzolódik a térképen. A szőlőket délről és nyugatról –a mainál nagyobb kiterjedésű- erdők ölelik körbe. A Kislengyeli-patak jobb partja mellett húzódó erdős terület azonban még nem látszik a térképen. A mezőgazdasági területek a falutól északra terültek el. A környező települések közül (a mai Salomfa, Vörösszeg, Barlahida elődei) egyedül Keresztúr rendelkezett már ebben az időben templommal (Ld.: 9. számú térképmelléklet).

A ma ismert község végül Petri és Keresztúr összeolvadásával keletkezett és a múlt század közepéig folyamatosan fejlődött. Az 1853-ban készült második katonai felmérés tanúsága szerint –ahol a települést már Pétri Keresztúr néven jegyzik- a környék tájszerkezetét az eltelt mintegy 70-80 év alatt alig változott (Ld.: 10. számú térképmelléklet).

Nem változott az jelentősen a következő 20-30 évben sem. Az 1870-es, 80-as években a falut ölelő három patak völgyét még mindig kiterjedt gyepek kísérik, a szőlőterületeket erdők ölelik körbe, míg a mezőgazdasági termelés főként az Ormánndlak irányába elterülő szántókban folyik (Ld.: 11. számú térképmelléklet).

A 19-20. század fordulóján a közel 900 ha-os közigazgatási terület alig több, mint 1/3-a szántó. Valamivel magasabb (38%) a rétek, legelők aránya, míg az erdők a külterület alig 20%-át foglalják el. A fenti adatokból jól kirajzolódik, hogy a természet és természet közeli társulások jelenléte jellemző leginkább a területet, de emellett a szőlő és gyümölcs termesztés fontosságát jelzi, hogy e két művelési ág együttes aránya eléri a 7%-ot (Ld.: 12. számú térképmelléklet).

Első katonai felmérés, 18. század második fele

9. számú térképmelléklet

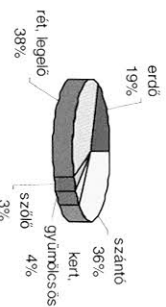
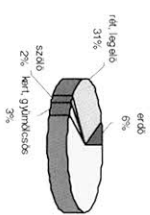

Harmadik katonai felmérés, 1800-as évek második fele

11. számú térképmelléklet

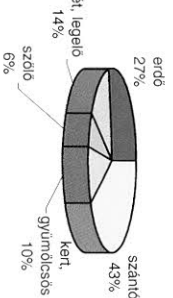
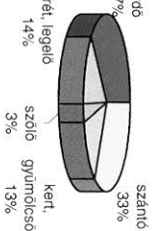

12. számú térképmelléklet

Művelési ágak területi adatai
Petrikeresztúron 1895-ben (ha)Művelési ágak területi adatai
Petrikeresztúron 1913-ban (ha)

Az ezt követő alig két évtized az erdőterületek kiterjedésének rohamos csökkenése mellett a szántók nagyarányú térnyerését hozta. Megvizsgálva a településen a művelési ágak történeti adatsorát láthatjuk, hogy ez az arány a következő 20-30 évben sem változott jelentős mértékben, ám a múlt század 60-as éveire már ismét jelentős változások zajlottak le.

A korábban elsősorban mezőgazdaságból élő lakosság az 50-es évektől jobbra az iparban helyezkedett el. Ezzel párhuzamosan a szántóterületek aránya – a közigazgatási terület változatlansága mellett – az 1960-as évek elejére mintegy 15%-kal csökkent, és a néhány évtizeddel korábbi majdnem 60%-hoz képest immár külterület alig több, mint 40%-át foglalta el. Ezzel párhuzamosan ugrásszerűen megnőtt az erdőterületek aránya (27%), mely részben a felhagyott szántókat foglalta el, jelentős részben viszont az egykori gyepterületek erdősültek be. Ugrásszerűen megnőtt még a kert, gyümölcsös és szőlőművelési ágakban nyilvántartott területek aránya (együttesen 16%).

Művelési ágak területi adatai
Petrikeresztúron 1962-ben (ha)Művelési ágak területi adatai Bocsföldén
1984-ben (ha)

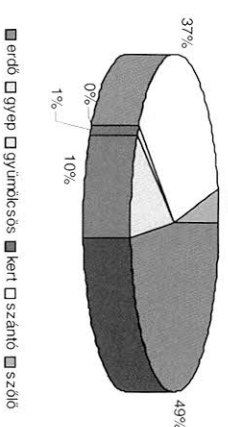
A lakosság korábban elsősorban a mezőgazdaságban dolgozott, de az 1950-es évektől jobbra az iparban helyezkedtek el, főleg az olajiparban. Népeségében ebben az időben (1950 körül) volt a legmagasabb, azóta folyamatosan népességfogyás tapasztalható. Az olajipar stagnálása miatt már nem jelent fő jövedelemforrást, a népesség egyre inkább a mezőgazdasági termesére utat, a szolgáltató és egyéb ipar még csak szűk kereteket kínál.

A hetvenes években a művelési ágak terti vázolt aránya lényegében változatlan maradt, míg a 80-as évekre a szántóterületek kiterjedése tovább csökkent (33%), s ezzel párhuzamosan, a csökkenéssel megegyező mértékben nőtt az erdők kiterjedése, mely végül elérte a teljes terület 2/3-át.

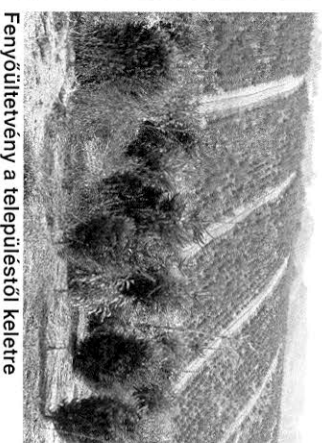
7.4.2 Mai tájszerkezet, a tájhasználat jellemzői

Napjaink jellemző tájhasználatának megismerése a földhivatali nyilvántartások valamint a helyszíni vizsgálatok alapján jellemezhetők. Összességében megállapítható, hogy a tájhasználatot a domborzati adottságokat harmonikusan követik. Napjainkban a település közigazgatási területének közel 1/5-e (17%) kivett terület. A fennmaradó terület harmada szántó, mely jellemzően a községtől északi, északkeleti irányba terül el. A földek minősége országos átlag alatti, a szántók átlagos aránykorona értéke mindössze 9 AK.

A fennmaradó területek művelési ágainak megoszlását az alábbi grafikon ábrázolja (forrás: www.takar.net.hu):

A község erdősisége napjainkban jóval országos átlag feletti, mintegy 40%. A rétek és legelők -10%- főként a mély fekvésű területeket foglalják el. Ezen területek sok kellemes, hangulatos tájésközt adnak a falu környékén. A szántók a teljes terület valamivel több, mint harmadát, a falutól nyugatra fekvő dombokon található szőlő és kert művelési területek pedig, három tömbben mindösszesen 3%-ot foglalnak el.

Fenyőúttetőny a településtől keletre

Kellemes táj környezet

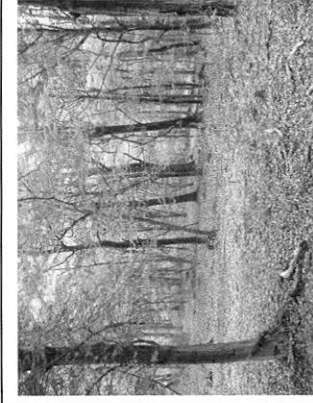

Hangulatos erdei út

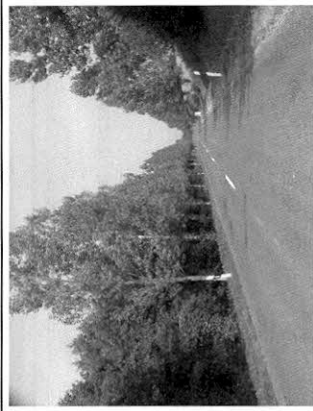

A falu „szőlőhegye”

A térség látványát meghatározó olajkútak közül mindössze 1 érinti a település területét, így a falu képét ezek az ipari létesítmények nem befolyásolják.

Erdőterület

Út menti fasor

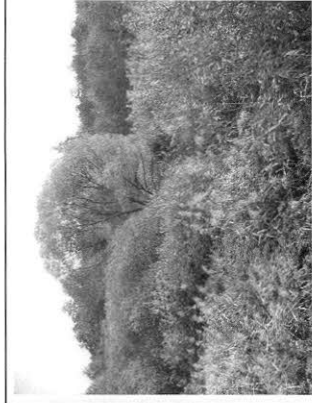
A három patak összefolyásánál fekvő település természeti, környezeti, adottságai kiválóak. A helyszíni vizsgálatok valamint a jellemző tájhasználatok megoszlását mutató földhivatali nyilvántartások alapján megállapítható, hogy a tájhasználatok a domborzati adottságokat harmonikusan követik, jelentős mértékű tájhasználati konfliktust a vizsgálatok nem tártak fel, a jó domborzati adottságok, a kellemes táji környezet igen alkalmas a térség környezeti, rekreációs célú fejlesztésére, de egyben hangsúlyozni kell, hogy a fejlesztések minden esetben kisleptékűek, meglévő adottságokat messzemenően figyelembe vevők lehetnek csak. (ld.: Tájhasználat vizsgálat című 13. számú térképmelléklet).

7.4.3 Természeti, táji értékek vizsgálata

A község területén országos jelentőségű védett természeti érték nem található, de a magas arányban fellelhető természet közeli élőhelyek és az ezek közti kapcsolatok megléte, a táj mozaikossága és a mindezekből adódó magas biodiverzitás fontos természeti, táji értéket jelentenek. A patakgyögyek és azok gyepek, ligetes társulásai az országos ökológia hálózat (OirT) részét képezik. Ezek az ökológiai szempontból kiemelkedő értékű vonalas elemek megszakítás nélkül folytatódhatnak a falu határán túl is, csakúgy, mint a település nyugati határán és a szőlőhegyektől délre található erdőterületek, melyek szintén országos elemként értékelhetők.

Ehhez a településeken áthúzódó zöldfolyosóhoz kapcsolódik a község ormándlaki határán túl egy északnyugat-délelet irányú erdőszáv, mely térségi szintű ökológiai folyosót alkot valamint egy Salomfát északról érintő erdőfolt. Szintén a térségi szintű kapcsolatok egyik domináns eleme a községtől délkeletre található, a szőlőket is körbeölelő erdőterület. A Pátó-hegy és a Cserita-patak között húzódó erdőszáv, mint helyi szintű vonalas ökológiai elemmel jelenik meg.

A fent vázolt háromszintű rendszer egyes elemei és a közöttük meglévő kapcsolatok alapján elmondható, hogy a település harmonikusan illeszkedik az őt körülvevő tájba, a természeti elemek közötti kapcsolatok megvannak, a megszakítás nélküli, folyamatos ökológiai folyosók kiterjedt szövevénye jellemzi a területet.

Tájkép

Illegális hulladéklerakás

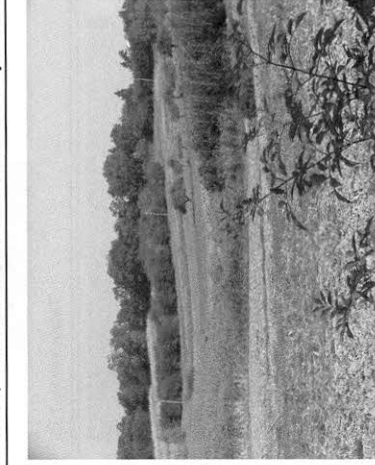
A változatos domborzat és tájhasználat, valamint a gyepek, ligetes területek fajgazdagsága, igen kellemessé és értékessé teszi a tájképet is, melyet azonban az elszórtan megjelenő illegális hulladéklerakó helyek néhol elcsúfítanak.

A község területét esetlegesen érintő „ex lege” védett értékek listája jelenleg még nem ismert. A NATURA 2000 hálózat különleges madárvédelmi területei (SPA) nem érintik a település közigazgatási területét. Ezen hálózat különleges természet megőrzési területei kijelölésének (pSCI) célja a vadon élő növény- és állatfajok, illetve élőhely típusok védelme, azonban a vizsgált területet ez sem érinti.

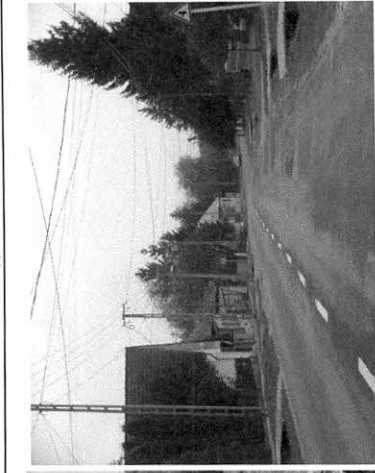
Egyedi tájérték felmérés nem készült a településre.

7.4.4 A település zöldfelületi elemeinek vizsgálata

A településen jelentős zöldterület nem található. A belterület leghangulycsabb zöldfelületi elemeit a családi házas beépítésből adódóan a házakhoz tartozó kertek, udvarok alkotják. Ezeket a kerteket és a mögöttük található parcellákat intenzíven művelik. Egységes, karakteres fasor a községben nem található, kisebb szakaszokon illetve néhány ház előtt található koros, egységes kiültetések.

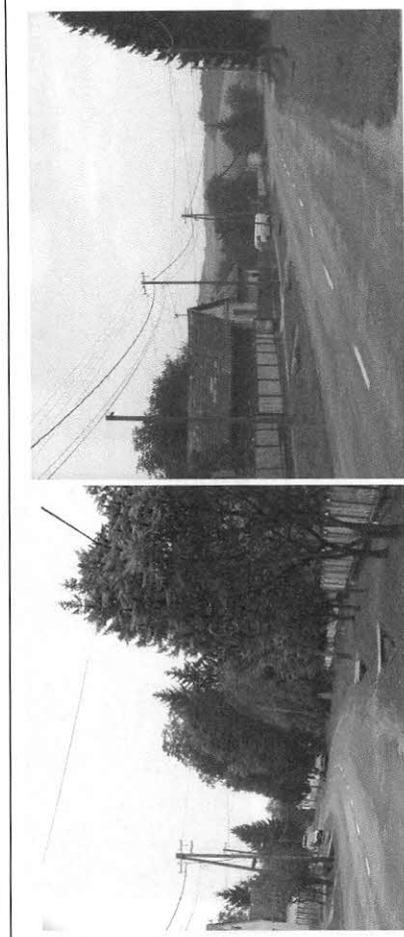

A völgyből dombra futó kertek

A Kossuth utca északi része

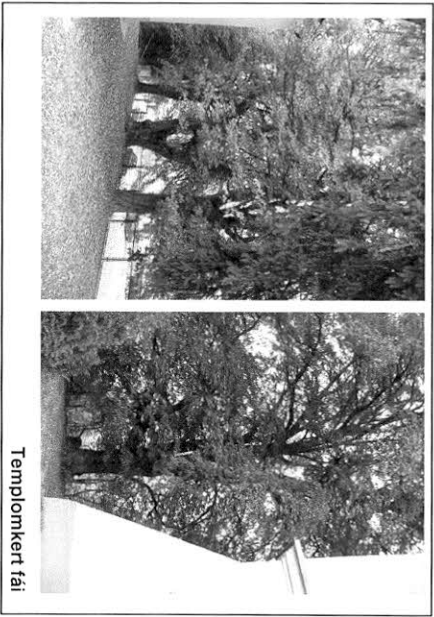
A falu főutcájának képét a telkek előtti utcaszakaszok tulajdonosok által történt kiültetései alakítják, melyek azonban sok helyütt esetlegesek, illetve gyakran hiányoznak.

A Kossuth utca hangulatos szakasza

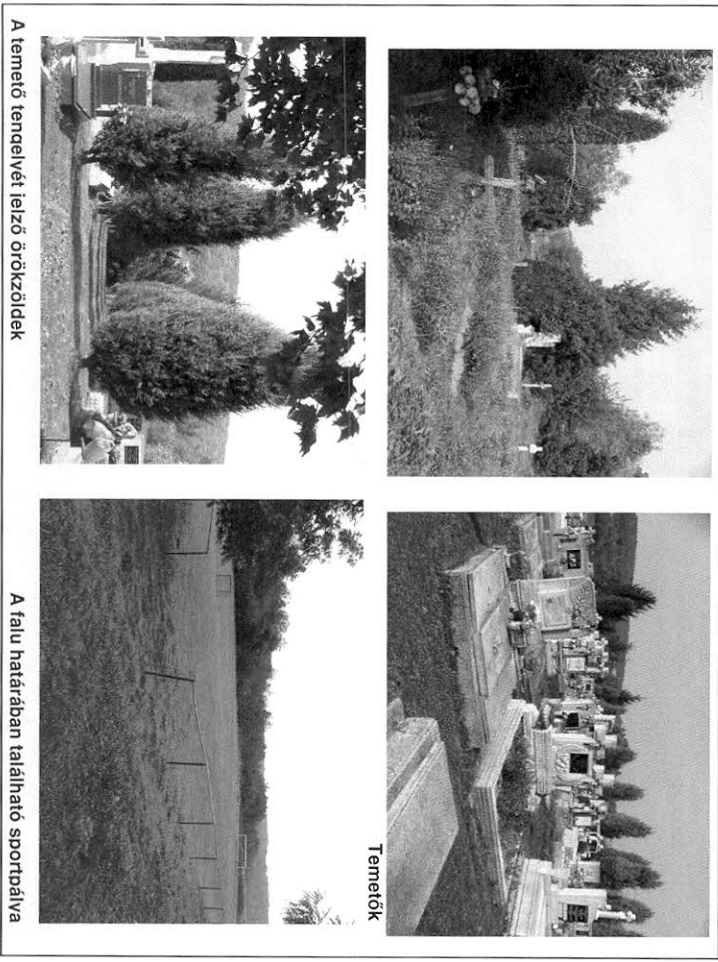
A Kossuth utca kopár, déli része

A templom gondozott telkén álló koros fák mintegy körülölelik az épületet.

Templomkert fái

A község két temetője közül az északabbra fekvő régi temetőt már nem használják, mintegy kegyeleti parkként működik. Jelenleg kissé elhanyagolt. A Hunyadi utcától délre fekvő, ma is használt temető gondozott, ápolot.

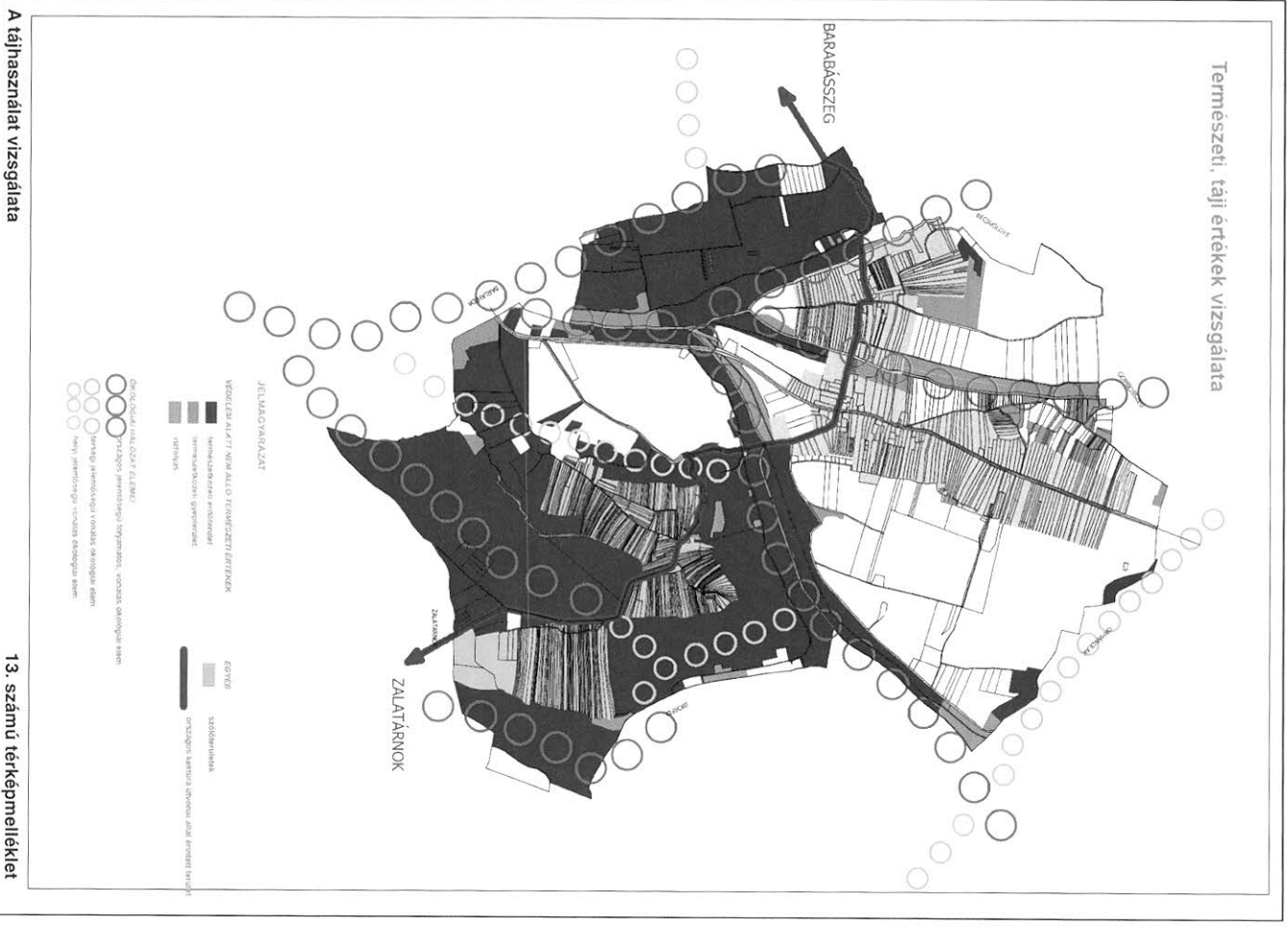

Temetők

A falu határában található sportpálya

A falu határában fekvő sportpálya szépen simul a környezetébe.

A települést keletről mezőgazdasági területek határolják. Ezeken a részeken a bel- és külterületi szántóterületek közvetlenül kapcsolódnak egymáshoz. A patak menti gyepterületekig húzódó lankás kertek harmonikusan simulnak a környezetbe, használatuk átmenetet képez a házak környéki udvarok és a mélyfekvésű, természet közeli rétek között. A községet nyugatról erdőterületek védik a külterületi érkező káros hatásoktól. Délről a három patak találkozásánál fekvő gyeppek, ligetek határolják a települést.

A tájhasználat vizsgálata

13. számú térkémmelléklet

7.5 Kulturális örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi fejezete

7.5.1 A tanulmány tárgya

Petrikeresztúr Község Önkormányzata a jogszabályi előírásoknak megfelelően hosszú távra szóló Teleplülsérendezési Tervet készített. Ehhez a 2001. évi LXIV. tv. 66. § (2) bekezdés alapján kulturális örökségvédelmi hatástanulmány szükséges, mely a 4/2003. (II.20.) NKÖM rendelet 5. § (2) bekezdés értelmében az 1997. évi LXXVIII. tv. 9. § (3) bekezdése alapján véleményezésre megküldendő tervek kötelező alátámasztó munkarésze. A jelen régészeti tanulmány a rendelkezésünkre bocsátott térképen jelölt területeket foglalja magába.

Jelen munkát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. alapján szerzői jogvédelem illeti meg. A közölt adatok szerződéstől eltérő célra való felhasználása, a régészeti lelőhelyekre és a régészeti érdekű területekre vonatkozó adatok nyilvánosságra hozása vagy továbbadása harmadik fél számára csak a szerző engedélyével, a 17/2002. (VI.21.) NKÖM rendelet 7. §, valamint a 47/2001. (III.27.) Kormányrendelet szabályai szerint történhet.

7.5.2 Törvényi környezet

(A vonatkozó hatályos jogszabályok és tartalmuk, azaz a régészettel érintett területeken követendő eljárás, jogok és kötelezettségek)

A régészeti lelőhelyekre, a régészeti kutatásra és a régészeti leletekre vonatkozó főbb jogszabályok:

2001. évi LXIV. törvény – örökségvédelmi törvény
1997. évi CXL. törvény, különösen a 38-49. § - múzeumi törvény
1996. évi LIII. törvény, kifejezetten a 23. és a 28. § - természetvédelmi törvény (táji értéként a halomsírok és a földvárak *ex lege* védelem alatt állnak)
1979. évi 2. törvényerejű rendelet – kulturális javak jogtalan átruházásáról
218/1999. (XII. 28.) Kormányrendelet – szabálysértésekről
47/2001. (III. 27.) Kormányrendelet – múzeumokban folytatható kutatásról
190/2001. (X. 18.) Kormányrendelet – kulturális örökségvédelmi Hivatalról
191/2001. (X. 18.) Kormányrendelet – örökségvédelmi bírságról
20/1999. (XII. 26.) NKÖM rendelet – szakfelügyelet rendjéről
1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet – szakemberek képzéséről
16/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet – örökségvédelmi hivatali eljárásrendjéről
17/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet – kulturális javak kivétel szabályairól
18/2001. (X. 18.) NKÖM rendelet – örökségvédelmi hatástanulmányról
ezt módosító 21/2007. (III. 26.) OKM rendelet – régészeti feltárásokról
4/2003. (II.20.) NKÖM rendelet – örökségvédelmi hatástanulmányról
BTK vonatkozó paragrafusai (157, 216/b, 316, 324, 325. §) – örökségi értékek kárára elkövetett veszélyeztetés, rongálás, megsemmisítés

Általában a 2001. évi LXIV. törvény és végrehajtási rendeletei alapján kell eljárni. Ennek alapján a régészeti területeket három kategóriába lehet besorolni:

1. fokozottan vagy kiemelten védett régészeti lelőhelyek
2. nyilvántartott régészeti lelőhelyek
3. régészeti érdekű területek

1.) Védett régészeti területek esetében:

2001. évi LXIV. tv. 63. § (2) bekezdés a) pont
 Védett régészeti területen bármilyen, a talajt 30 cm-nél mélyebben bolygató tevékenység végzéséhez a KÖH hatósági engedélye szükséges függetlenül az adott beruházást egyébként engedélyező államigazgatási szerv engedélyétől. A KÖH határozatának hiányában semmilyen munka nem végezhető. Egyebekben mindenben az adott területre a régészeti védelmet ell rendelő miniszteri rendeletekben (a korábbiak esetében határozatokban) foglaltakat kell követni és betartani. Régészeti védelmet (fokozott és kiemelt védelmi besorolásban) bárki kezdeményezheti a KÖH területileg illetékes regionális irodájánál vagy a Nyilvántartási és Tudományos Igazgatóságán. A védési eljárást a Hivatal folytatja le, a védelem kimondásáról a NKÖM dönt miniszteri rendelet formájában.

2.) Nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében:

2001. évi LXIV. tv. 11. §
 A régészeti lelőhelyek e törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak.
2007. évi LXIV. tv. 63. § (2) bekezdés a) és (4) bekezdés a) pontjai
 A nyilvántartott régészeti lelőhelyek esetében minden az eddigi használattól eltérő hasznosításhoz, építkezéshez, a talaj bolygatásával járó tevékenység végzéséhez a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal előzetes (hatósági vagy szakhatósági) engedélye szükséges.
2001. évi LXIV. tv. 65. § (1) bekezdés
 Az engedélyezési eljárás miatt késleltetve már a tervezés előtt a Hivatal előzetes nyilatkozatát kéri, hogy az adott beruházáshoz, hasznosításhoz (pl. építkezés, művelési ág változtatása, halasztó kialakítása, stb.) hozzá fog-e járulni, s ha igen, akkor milyen feltételekkel. Így a később megvalósíthatatlannak minősülő fölsleges tervezést, illetve a feltárás miatt történő nem várt időbeli csúszás és költségnövekedés kiküszöbölhető vagy előre kalkulálható lesz.

2007. évi LXIV. tv. 22. § (1)-(2) bekezdések
 A földmunkával járó fejlesztésekkel a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által nyilvántartott régészeti lelőhelyeket – a (2) bekezdésben meghatározottak kivételével – el kell kerülni. Ha a lelőhely földmunkával való elkerülése a fejlesztés, beruházás költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a beruházás máshol nem valósítható meg, a beruházással veszélyeztetett területet előzetesen fel kell tárti.

2007. évi LXIV. tv. 22. és 23. §; 18/2001 NKÖM rendelet 14. §
 A beruházás feltételeként adott esetben előírt régészeti feltárás költségei mindig a beruházót terhelik, mivel az ő érdeke a már ismert lelőhely megőrzése. A régészeti feltárásra vonatkozó szerződést a beruházónak a területileg illetékes múzeummal kell megkötönie. Ez általában a megyei, egyes területeken a helyi (városi) múzeum. A feltárásra jogosult intézményeket a 18/2001. (X.18.) NKÖM rendelet 2. § sorolja fel.

Nagyberuházás esetében (2008. április 01-ig, minden nettó 1,5 milliárd forintot meghaladó beruházás, továbbá a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt., valamint a Vásárhelyi Terv koordinátor szerveinek kezelsében a nettó 100 millió forintot elérő értékű megvalósuló beruházás) a régészeti feladatokat a régészeti szakszolgálat látja el. A régészeti tevékenységre nagyberuházás esetében vele kell szerződést kötni. A szerződés érvényességéhez minden esetben a Hivatal jóváhagyása szükséges.

A beruházó a 21/2007. (III. 26.) OKM rendelet szerint nyilatkozni köteles, hogy a tervezett beruházás nagyberuházásnak számít-e. A beruházói nyilatkozat az Örökségvédelmi Hatástanulmány mellékelte.

Nyilvántartott régészeti lelőhelyen a lelőhely jelenlegi használati módját csak akkor kell korlátozni, ha annak folytatásától a lelőhely súlyosan károsodhat, vagy fennáll a megsemmisülés veszélye. Ugyanez vonatkozik az ott a Hivatal hozzájárulásával végzett tevékenységekre is: amennyiben ennek során előre nem kalkulálható örökségvédelmi érdek merül fel, vagy nem várt jelenség mutatkozik, a végzett tevékenységet korlátozni kell. A Hivatalnak a munka felfüggesztése esetén lehetősége van kártérítés fizetésére, kizajlás kezdeményezésére, vagy régészeti védelem megindítására.

2001. évi LXIV. tv. 82-85. §; 19/2001 Kormányrendelet
 A régészeti lelőhelyben vagy a leletekben okozott kár, illetve ezek megsemmisítése büntetendő cselekmény (BTK hatálya alá esik), továbbá örökségvédelmi bírság kirovását eredményezi. A nyilvántartott régészeti lelőhelyek a III. kategóriába tartoznak, vagyis a bírság a kötelezettségesség vagy a károkozás mértéke szerint 10 ezer forinttól 25 millió forintig terjedhet.

3.) Régészeti érdekű területek, továbbá valamely tevékenység során bárhol újonnan észlelt régészeti lelőhely előkerülése esetében:

2007. évi LXIV. tv. 7. § 14. pont
 Régészeti érdekű területnek számít minden olyan terület, ahol régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. Így ide kell sorolni minden talajbolygatással járó tevékenység végzésére kizemelt területet is. E területekre ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a beruházás során nem várt módon előkerülő régészeti leletekkel és objektumokkal fedett területekre. Az ilyenkor követendő eljárásban a helyi önkormányzat is feladatot kap.

2001. évi LXIV. tv. 24. és 25. §; 18/2001 NKÖM rendelet 15. §

Amennyiben ezeken a nem ismert vagy hivatalosan nem nyilvántartott régészeti lelőhelyeken régészeti jelentőség vagy lelet kerül elő, a végzett tevékenységet abba kell hagyni, és a helyszín vagy lelet őrzése mellett értesíteni kell a jegyzőt, aki a területileg illetékes múzeum és a KÖH szakmai bevonásától köteles gondoskodni. A bejelentési kötelezettség a felfedezett, az ingatlan tulajdonosát, az építőt és a kivitelezőt egyaránt terheli. A múzeum 24 órán belül írásban köteles nyilatkozni a munka folytathatóságáról. A szükséges beavakozás költéséget (amennyiben időközben a KÖH nem regisztrált lelőhelyet a helyszínen) a feltárástá jogosult intézmény köteles állni.

2007. évi LXIV. tv. 26. §: 18/2001 NKÖM rendelet 16. §

A lelet, illetve a lelőhely bejelentőjét jutalom illeti meg, amely nemesfémek esetében nem lehet kisebb a beszolgáltatott lelet nemestímetálmának piaci értékénél. A nyilvántartásban nem szereplő régészeti lelőhelyben vagy az onnan származó leletekben okozott kár, illetve ezek megszüntetése ugyancsak büntetődel cselekmény (BTK hatálya alá esik).

4/2003. (II.20.) NKÖM rendelet

A Hivatal a rendelkezésben foglalt esetekben és tartalommal örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez kötheti szakhatósági állásfoglalásának megadását. Ez vonatkozik egyrészt a már ismert lelőhelyekre, másrészt a nagyobb felületet érintő beruházásokra bármely területen. A tanulmány elkészítése a beruházót terheli, készítésére a nevezett rendelkezésben fellelt jogszabályok vállalkozhatnak.

A 2007. évi LXIV. törvény 66. § (2) bekezdés alapján készítenél hatástanulmányok tartalmi követelményeit részletesen tartalmazza a 4/2003. (II.20.) NKÖM rendelet melléklete. Ugyanezen rendelkezésben a hatástanulmány régészeti szakterületi részét csak felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező személy készítheti. A hatástanulmány készítője jogosultsággal túl egyben nyilatkozik arról is, hogy a tervezett megoldás megfelel az örökségvédelmi jogszabályoknak és hatósági előírásoknak.

7.5.3 Vizsgálát (értékelméis)

a.) történeti leírás, régészeti örökség

Petríkerezsztúr községre vonatkozóan nem készült olyan községmonográfia, amely a település összes történeti, néprajzi és régészeti forrásait feltárta, összefoglalta volna. A településen adatunk szerint először, 1965-ben Rosner Gyula végzett régészeti terepbejárást a Pattói-dűlőben, itt lokalizálta a KÖH 39388 számon nyilvántartott régészeti lelőhelyet (ZGM Adattár 186). Azonban nagyobb területet érintő régészeti terepmunkát csak Müller Róbert végzett a Kislelgyei-patak, a Csera-patak és a Lengyel-patak völgyének terepbejárása során 1969-ben. Munkájának eredményeit a Régészeti terepbejárások a göcsei "szegek" vidékén és településtörténeti tanulságai (Zalaegerszeg, 1971, 112 o.) című könyvében olvashatjuk. Rajta kívül Horváth László és H. Simon Katalin végzett régészeti terepbejárást a Pinkóca nevű (KÖH 39387) Müller Róbert által már megtalált őskori régészeti lelőhelyen. A Petríkerezsztúr jól lokalizálható újkori és tézkori lelőhelyek adatait a Das Neolithikum und die Kupferzeit in Südwesttransdanubien (Budapest, 2003, 253 o.) című könyvükben publikálták. A településen teljes területet érintő szisztematikus régészeti topográfia munka nem készült.

b.) Petríkerezsztúr története:

A falu történetét röviden összefoglalja, valamint a régészeti és a történeti adatokat összeveit: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegek" vidékén és településtörténeti tanulságai. Zalaegerszeg 1971, 36–42. oldal, 42, 45, 47, 48, 50–51. lelőhely.

Petríkerezsztúr a középkor folyamán Petri és Keresztúr települések összeolvadásából jött létre. Már 1497-ben említi az írott források a ma is használt összetett névalakot, ami a 16–17. század fordulójára állandósult. Az első tag a latin Petrus személynévből származó magyar Péter birtoklási kifejező – i képzős származéka, amely kezdetben Péter-kent szerepelt, majd magánhangzó-kléséssel alakult ki mai Petri alakja. A második tag onnan ered, hogy a falu templomát a Szent Kereszt tiszteletére szentelték.

Petri első ismert okleveles említése 1178-ból származik. Ekkor Milei határát járták meg és az egyik határij Petri falu területétől választja el Milejét. 1260-ban egy másik határjárás szerint területe Csószivel és Ormandal volt szomszédos. A zalai vár földje volt eredetileg, amelyet a 13. század folyamán a saját telükön megnevesített egykori várjobbágyok szereztek meg. Erre utal, hogy csupa egytelkes kismemes lakták és birtokolta a települést. A település kettészakadt, részelt Felső- és Alsó-

előtaggal különböztették meg egymástól. Felsőpetri település nyomai ma Pálisszeg határában lelhetők fel. Alsópetri régészeti emlékeit a KÖH 39404 lelőhely rejti a bellerület délnyugati részén, a templom környékén és attól a Csera-patakra lejtő domb oldalán.

Alsópetrin épült meg a Zebecke-patak (a Csera-patak középkori elnevezése) mellett a Szent Kereszt tiszteletére szentelt templom. Az egyházat egy 1275-ben kelt oklevél említi első ízben. Az oklevél néhány iteni lakos – Illés fiai és Zemeyn – nemesítése tárgyában íródott. A falut a 15. századtól kezdve már a templom védőszentje után Keresztúrnak is nevezték. A Petríkerezsztúr összevont név első ízben 1497-ben merül fel. De továbbra is említi a falut valamennyi korábbi néven egyaránt. Az 1547-ben szereplő Keresztúrszigele megnevezés arra utal, hogy a falu a Csera- és a Nagylenyeli-patok által közrefogott dombháton terület el. A görkös, majd barokk stílusban átépített templom ma is eredeti helyén áll. A középkorban a templom körül elterülő temető néhány sírját a templomkerítés alapozásakor, 1968-ban bolygatták meg.

Az 1500-as évek második felének adóösszeírásai alapján a falu lakossága erősen megfogyatkozott, 1588-ban álmennetleg lakatlama is vált. 1574 után Felsőpetri elnéptelenedett, a családnevek tanúsága szerint lakói Keresztúrra költöztek. A 16–17. század fordulójától állandósul a mai Petríkerezsztúr névalak. A 17. század közepén a háborús állapotok és a kettős adóztatás hatására ismét elnéptelenedett a település és csak a század legvégén költöztek vissza lakói. 1697-ben úgy emlékeztek vissza arra az időszakra, hogy a török korban 33 évig pusztia volt falujuk.

A falut egytelkes kismemesek lakták. A legtöbbzőr előforduló családnevek: Keresztúr, Vas, Gyórfi, Patai, Csikos, Szamár, Bodó, Egyed. Petríkerezsztúr azok közé a göcsei kismemesi falvak közé tartozik, amelyek belső magja – ahol a középkorban a templom és a temető létesült – körül az egyes nemzetségek, rokon családok területileg jól elkülönülő, esetenként egymástól több száz méterre fekvő településrészeket hoztak létre, már a késő Árpád-korban. Ezeket a településrészeket jobbra csak a 16. század második felétől említi ma is ismert, a birtokos család nyomán keletkezett nevükkel. Közülük egyedül Gyórfiszeg maradt fenn napjainkig.

Elégséges forrás hiányában nem lehet eldönteni, hogy az első ízben 1416-ban, nemesi nyelven előbbkánó Petrívölgy különálló település volt-e, vagy valamelyik Petri névvaltozata lehetett-e? Egy 1717-es adat szerint az akkor már pusztia falut Zsigmond király adományából az Egyed család birtokolta. Ez a családnév előfordul Petríkerezsztúron, ezért Müller Róbert feltételezte, hogy esetleg a család részét illeték ewel a névvaltozattal.

Gyórfiszeg neve első ízben 1547-ben tűnik fel az írott forrásokban. Akkor Gyórfiszegtele alakban szerepel és említi Gyórfi Miklósnak a Zebeckén épült malmát. A Gyórfi család valószínűleg annak a Gyurk fia Gyórgynek a leszármazottja, aki egy 1319-es – hamis – oklevél szerint az 1275-ben megnevesített Zemeyn fiától vett földterületet a Zebecke-víze mellett. A 16–17. században Petríkerezsztúr sorsában osztozott. Lakói a 18. században települtek vissza a Csera és a Kislelyei-patak közti dombhátra. 1948-ban egyesült Petríkerezsztúrral, de mind a mai napig nem épült egybe a két településrészt. Gyórfiszeg középkori nyomai a ma lakott területtől keletre, a Csera-parton kerültek elő (KÖH 39405).

Vasszeg első ízben 1695-ben szerepel az írott forrásokban, habár a Vas (Was) család tagjaival a 16. századi adóösszeírásokban már találkoztunk. A 19. században elnéptelenedett faluség emlékeit megőrizte a Vas-szegi-dűlő, ahol a KÖH 39395 sz. lelőhelyen Árpád- és késő középkori emlékei is megtalálhatók a szántásban.

Számárszeg első ismert említése 1724-ben kelt, habár a Szamár nevezetű család tagjai szerepelnek már a 16. századi adóösszeírásokban. Zala megye 1792-ben kiadott Tomasich jános által rajzolt térképen még szerepel a Petríkerezsztúrtól északrakeletrre elterülő dombtetőn ez a szeg, ahol ekkorlajt 34-en éltek. Emléke mára teljesen feledésbe merült, helyét sem sikerült lokalizálni.

Basaszeg igen sok névalakban szerepel az írott forrásokban. Első ízben 1570-ben, Petri másként Basaszeg formában. De írlek neveit Basaszemek, Bázaszegnek is, máskor Bodoszegnek. A Basa-Baza illetve a Bodó család ismert volt Petríkerezsztúron. A többi szegől az különböztette meg, hogy nem kismemesek, hanem jobbágyok lakták. A 18. század első felében néptelenedett el, emlékeit földrajzi nevek nem őrztek meg, helyét a határában nem sikerült lokalizálni.

c.) Elpusztult középkori települések Petrikeresztúr határában:

Csősz

A falu nevét lakói egykori foglalkozása nyomán kapták: a zalai vár földje volt és a vár csőszei lakták. Első ismert okleveles említése 1260-ból származik, amikor István ifjabb király Győr fia Tordának adta – aki az ifjabb király apja, IV. Béla osztrák és bolgár hadjárataiban tüntette ki magát vítiészégével – és megáratatta határait. Eszerint Péter és Ormánd szomszéda volt és a Liszko vize (a mai Nagylengyeli-patak) mellett fektült. A falu és határa igen kicsi volt (mindössze kb. 600 holdas), mégis több esetben pereskedtek birtoklásáért Torda lezármazottaival a rokon családok a 14–15. században. A 15. század végére a nőágon rokon Sárkány, Zágórhídi Tamók és a Szentandrászi Montor családok szerezték meg Csőszit és az adatok azt mutatják, hogy ezeken a kis településeken a lélekszám folyamatosan apadt, mígmen 1578-ra Csősz teljesen lakatlanná vált. Többé már nem települt újra, határa Petrikeresztúr területébe olvadt. 1553-ban említik először, hogy a birtok területén halastó és malom volt. A malomhelyet Csősz pusztaival együtt 1693-ban Patai Bálint vásárolta meg. A halastavat és a malomhelyet ábrázolja a 17. század végén készült I. Katonai felmérés is. Müller Róbert az egykori tóti északra emelkedő dombon találta meg Csősz régészeti nyomait (KÖH 39 410). A Petrikeresztúr határának déli szélén található Csősz-hegy nagy valószínűséggel nem a középkori település emlékeit őrzí, hanem a modern szőlőhegyvel kapcsolatos csősz tevékenységre utal.

Patófalva

Patófalva nevének első tagja valószínűleg a német eredetű Poto személynévre vezethető vissza. A település neve az írott forrásokban első alkalommal 1348-ban tűnik fel, Patófalva (Pothofalva) alakban, nemesi előnévként, Petri és Keresztúr szomszédságában. A 14–16. század folyamán a család tagjai Patói és Patai névalakkal számos iratban szerepelnek. Van köztük ügyvéd, fogott bíró, de nemesi közírókészen levelesített (elhíelt és körözött) bűnöző is. A település fekvéséről egy közvetett adat áll rendelkezésre: 1422-ben Kereszturi János fia Balázs és farsai a Patófalva és Keresztúr közt fekvő Fityefölde föld egy részét átengedtek Patófalvi György fia György-nek és testvéreinek, Andrásnak. 1534-ben Patói Patai Miklós és Mihály patói birtokrészüket Győrfi Miklósnak adták el. Pató szintén kismemesi település volt, az 1549-ben kelet adóösszeírás szerint 5 egytelkes nemes lakta. 1564-ben, magzszakadás folytán a kapronaki konvent jegyzője, Oltárci Lakosi Márton kapott itt nemesi kiúrást és birtokrészt. Több adatot nem ismerünk Patóról. A közeli Csőszhez hasonlóan a 16. század végén pusztulhatott el, és többé nem települt újra. A faluhoz malom is tartozott, amelyet szintén Győrfi Miklós szerzett meg, és amelyet 1546-ban Kerecseny Mihály emberei szétöntöttek.

Az elpusztult középkori település emlékeit Petrikeresztúr határának déli részén a Pató- öszezetiélű földrajzi nevek őrizték meg. A népi emlékezet azt is fenntartotta, hogy a falut a törökök pusztították el. Az I. Katonai felmérés ábrázolása szerint Pató helyét benőtte az erdő. A Nagylengyeli-patakon ábrázolt malom viszont valószínűleg az 1546-ban említett malom lehet. Az egykori település régészeti nyomai a Cserta-patak keleti partján, a KÖH 39388 számú lelőhelyen figyelhetők meg.

Fitye(földe)

A régi magyar Fitye személynév – amely talán a fitos melléknévre vezethető vissza – alkotja az eldögöt. Mindössze két írásos említése ismert, és egyik sem nevezi falunak. Elképzelhető, hogy olyan irtok volt, amely végül nem szerveződött állandó településsé. 1422-ben a Keresztúri és a Patófalvi családok tagjai pereskedtek egy, a Zebecke-patak (a Cserta-patak középkori elnevezése) mellett, Keresztúr és Pató közt fekvő földarabért. 1573-ban pedig Keresztúri György és fia a Fitye birtokon lévő Kerekdomb nevű erdőből 25 holdat kiirtott, megisztított és magának lefoglalt. Emiatt beperelték őket a Keresztúri Pataki és a Petrikeresztúri Csikos család tagjai. A birtok emlékeit Petrikeresztúr belterülete délikeleti szélén, a Nagylengyeli-patakon átívelő hid nevé: Fityei-hid őrizte meg. A Kerek-domb északnyugati szélén, a Cserta- és a Nagylengyeli-patak összefolyásánál lokalizált középkori lelőhely (KÖH 39 409) és a Nagylengyeli-patak északi partján, a Fityei-hid közelében talált középkori településnyomok (KÖH 39393) jelezhetik Fitye birtok egykori helyét.

Petrikeresztúr területén több megtelepedésre alkalmas terület található. Legfőképpen a patakok menti területek nagyon alkalmasak erre. A településen, minden bizonnyal több régészeti lelőhely is lehet, ezek felkutatására, az egész települést érintő, teljes szisztematikus topográfiai terepbejárás munkája lenne szükséges, ez azonban tanulmányunknak nem munkakörébe.

d.) természet, táj, tájhasználat – településhálózat és településszerkezeti összefüggések

A település külterületén levő vízfolyásoknál a mélyebben fekvő közvetlen területek többnyire rét-lelegelő, a magasabb területek pedig szántó művelés alatt vannak. Származott a dombvidéki „hegyi” szőlőművelés alatt álló területek aránya, valamint jelentősnek mondható az erdőterületek aránya. Petrikeresztúr legjelentősebb vízfolyásai a Cserta-patak, a Kislegyeli-patak és a Lengyel-patak. Szomszéd települések: Gombosszeg, Ormándlak, Iborfia, Zalatárnok, Barlahida és Becsvölgye.

e.) védettségek

- régészetiileg védett területek:
A település közigazgatási határain belül külön rendeletben fokozottan vagy kiemelten régészetiileg védetté nyilvánított lelőhely nem található.

f.) az örökségi értékek elemzése

- nyilvántartott régészeti lelőhely és környezete:

A község közigazgatási területéről elmondható, hogy valószínűleg több korszak embere is megtelepült itt, tehát a település több korszakban is lakott volt. Jelenleg az alábbi korú és jellegű lelőhelyről van pontosabb ismeretünk. A régészeti lelőhelyek jellegéből adódóan a teljesen pontos lokalizáció, még inkább pedig, a pontos kiterjedés általában nem határozható meg pusztán a felszíni jelenségek alapján. Az adattári és szakirodalmi adatok alapján a jelenleg ismert érintett területek az alábbiak (lelőhelyenként a helyrajzi számok):

- KÖH 39387 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Pinkóca

Telep: Újkőkor (Dunántúli Vonaldiszes Kerámia kultúrája)

Telep: Rézkor (Balaton-Lasinja kultúra)

Telep: Római kor

Telep: Középkor

Müller Róbert terepbejárása 1969.

Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcseji településtörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 59. lelőhely, 46. oldal.

Horváth László András-H. Simon Katalin terepbejárása 1996. (ZGM Adattár 1967-96) valamint 1999. (ZGM Adattár 2174-99)

Szakirodalom: László A. Horváth-Katalin H. Simon: Das Neolithikum und die Kupferzeit in

Südwesttransdanubien (2003) 38. oldal. 31. lelőhely és 94. oldal 48. lelőhely

Hrsz.: 032, 032/6, 032/7, 032/8, 032/11, 032/13, 032/15, 032/16

Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott.

- KÖH 39388 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Pattói-dűlő (Pató)

Telep: Újkőkor (Dunántúli Vonaldiszes Kerámia kultúrája)

Telep: Árpád-kor

Telep: Középkor

Rosner Gyula terepbejárása 1965. (ZGM Adattár 186)

Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)

Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcseji településtörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 51. lelőhely, 41. oldal;

László A. Horváth-Katalin H. Simon: Das Neolithikum und die Kupferzeit in Südwesttransdanubien

(2003) 38. oldal. 30. lelőhely

Hrsz.: 073/7, 0101/4, 0101/8, 0103/2

Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott.

- KÖH 39410 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Farkaserdei-dűlő (Csősz)

Telep: Római kor

Telep: Árpád-kor

Telep: Középkor

Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)

Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcseji településtörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 60. lelőhely, 46. oldal;

Hrsz.: 046/3, 047, 051/23, 059

Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott.

– KÖH 39412 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Lengyel-patak-mente

Telep: Óskor
Telep: Római kor
Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)
Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegrek" vidékén és telepüestörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 61. lelőhely, 46. oldal;
László A. Horváth–Katalin H. Simon: Das Neolithikum und die Kupferzeit in Südwesttransdanubien (2003) 20. oldal, 34. lelőhely
Hrsz.: 051/16
Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott.

– KÖH 39393 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Sziget-dűlő (Fitye?)

Telep: Óskor
Telep: Árpád-kor
Telep: Középkor
Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)
Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegrek" vidékén és telepüestörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 62. lelőhely, 47. oldal;
Hrsz.: 074/18, 074/19, 074/20, 074/21, 074/22
Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott.

– KÖH 39395 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Vasszegi-dűlő

Telep: Árpád-kor
Telep: Középkor
Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)
Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegrek" vidékén és telepüestörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 45. lelőhely, 38. oldal;
Hrsz.: 03. 04. 05/1, 05/2, 06/9, 06/10, 06/11, 06/13, 06/14, 06/15, 06/16, 06/17
Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott.

– KÖH 39403 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Borzlyuk

Telep: Óskor
Telep: Római kor
Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)
Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegrek" vidékén és telepüestörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 46. lelőhely, 38. oldal;
Hrsz.: 018/37, 018/49, 018/50, 018/52, 018/53, 018/56, 018/57, 018/58, 018/63, 238
Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott.

– KÖH 39404 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Templomdomb

Telep: Óskor
Telep: Római kor
Telep: Árpád-kor
Telep: Középkor
Temető: Középkor
Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)
Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegrek" vidékén és telepüestörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 47. lelőhely, 39. oldal;
László A. Horváth–Katalin H. Simon: Das Neolithikum und die Kupferzeit in Südwesttransdanubien (2003) 20. oldal, 35. lelőhely
Hrsz.: 358, 359/1, 361, 361/3, 362/1, 362/2, 363/1, 364, 365, 366, 367, 367/1, 367/2, 018/141, 018/142, 018/143, 018/144, 018/145, 018/146, 018/147
Állapot: Mezőgazdasági műveléssel, beépítéssel kissé bolygatott.

– KÖH 39405 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Gyórfiszeg

Telep: Újkőkör
Telep: Korabronzkor

Telep: Árpád-kor
Telep: Középkor
Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)
Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegrek" vidékén és telepüestörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 48. lelőhely, 39. oldal;
Hrsz.: 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 426, 427, 428, 04, 05/2, 06/1, 06/2, 06/3, 06/4
Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott.

– KÖH 39408 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Szigetköz

Telep: Rézkor (Balaton-Lásinja kultúra)
Telep: Késővaszkor
Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)
Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegrek" vidékén és telepüestörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 49. lelőhely, 40. oldal;
László A. Horváth–Katalin H. Simon: Das Neolithikum und die Kupferzeit in Südwesttransdanubien (2003) 95. oldal, 49. lelőhely
Hrsz.:
Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott. Elképzelhető, hogy anyagbányászattal bolygatott.

– KÖH 39409 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Kerek-domb (Pátó része? vagy Fitye?)

Telep: Későbronzkor–Koravaskor (BD-HA)
Telep: Árpád-kor
Telep: Középkor
Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)
Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegrek" vidékén és telepüestörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 50. lelőhely, 41. oldal;
Hrsz.: 0103/2
Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott. Elképzelhető, hogy anyagbányászattal bolygatott.

– KÖH 39400 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Kislengyeli-patak mellett I.

Telep: Újkőkör (Lengyeli kultúra)
Telep: Középkor
Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)
Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegrek" vidékén és telepüestörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 25. lelőhely, 26. oldal;
Hrsz.: 556, 557, 559, 560, 561, 562, 568
Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott.

– KÖH 39401 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Kislengyeli-patak mellett II.

Telep: Római kor (Korai szakasz)
Müller Róbert terepbejárása 1969. (ZGM Adattár 180/1)
Szakirodalom: Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegrek" vidékén és telepüestörténeti tanulságak. Zalaegerszeg 1971, 26. lelőhely, 27. oldal;
Hrsz.: 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528
Állapot: Mezőgazdasági műveléssel kissé bolygatott.

Megjegyzés:

1. A KÖH 39398 számú régészeti lelőhely, **Pátó középkori település Petrikeresztúr-„Pátó” néven helyijelenti került nyilvántartásba. Helyes földrajzi név: Pátó-dűlő (lásd.: Zala Megye Földrajzi nevei: 76/38). A felsorolt szakirodalomokban is mindenütt így szerepel!**

2. KÖH 39390 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Csósz-hegy

Ez a KÖH adatbázisban egy újabb téves adattelvétele! Nem tudni, hogy az adattelvévő miért „kreálta” a lelőhelyet, hiszen a rendelkezésre álló adattári anyagokban ilyen nevű régészeti lelőhely nem található. Vélhetően Müller Róbert jegyzetében látta, hogy Petrikeresztúr mai területén van egy

Csősz névű elpusztult középkori település. Nem olvasta el figyelmesen Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegek" vidékén és településtörténeti tanulságok című könyvének Petrikeresztúrra vonatkozó szövegrészeit, ahol a 46 oldalon leírt 60. számú régészeti lelőhely Müller R. szerint egyértelműen azonos Csősz középkori településsel. Ugyanakkor, ezen lelőhelyet (Müller 60. lelőhely) vélhetően az adatfelvétel nevezte el Farkasrád-dűlő-nek, minden bizonnyal az M=1:1000-es térképi földrajzi megnevezése miatt, pedig ez azonos a középkori Csősz faluval. Kreált tehát egy másik lelőhelyet, maga által az írástalanul feltételezett helyszínre. Tetézi a problémát, hogy az adatfelvétel saját elképzelése szerinti lelőhelyt le is írja a mai a Csősz-hegyre, a szőlőhegyi pinók közé mint „az adott körzetben szőba jöhető megtelepedésre alkalmas” helyre. Javasoljuk a KÖH 39390 számú Petrikeresztúr-Csősz-hegy régészeti lelőhely téves adat mifélebbi törölését az adatbázisból.

3. **A KÖH 39395 számú régészeti lelőhely** adatfelvételénél helytelenül Petrikeresztúr-Rónadűlő névként szerepel. Nem tudni miért?! Müller Róbert leírásában a Cserta jobb parti (nyugati oldali) ezen területe, egyértelműen a középkori Vasszeg falu helyszíne. Müller nagyon pontosan a Zala Megye Földrajzi Nevei kötet (76/13) alapján Vasszegi-dűlőnek nevezi! Más kérdés, hogy az M=1:10.000 Gauss-Krüger térképen, területünkől északkeletre már a Gombosszegi határban van egy Vasszegi-dűlő felirat, de azt nem kell belekeverni ebbe a történetbe és „összeczagynál” az adatokat! A lelőhely neve helyesen: Petrikeresztúr-Vasszegi-dűlő, kérjük az adatbázis javítását.

4. **A KÖH 39405 számú régészeti lelőhely** adatfelvételénél helytelenül Petrikeresztúr-Róna-dűlő névként szerepel. Nem tudni miért?! Müller Róbert leírásában nem adott ilyen nevet. A lelőhelyt északra valóban van ilyen térképfelirat, de ettől még nem kellett volna az adatfelvételnek átkeresztelni! A lelőhely Müller leírása szerint az Árpád-kori, középkori Győrírszeg helye. Javasoljuk, hogy a lelőhely nevét Petrikeresztúr-Győrírszeg-re visszamódosítsák!

5. KÖH 39392 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Fitye

Ez a KÖH adatbázisban egy újabb téves adatfelvétel! Nem tudni, hogy az adatfelvétel miért „kreálta” a lelőhelyt, hiszen a rendelkezésre álló adattári anyagokban ilyen nevű régészeti lelőhely nem található. Vélhetően Müller Róbert jegyzeteiben látta, hogy Petrikeresztúr mai területén egy Fitye nevű elpusztult középkori település az okleveles adatok alapján. Nem olvasta el figyelmesen Müller Róbert: Régészeti terepbejárások a göcsei "szegek" vidékén és településtörténeti tanulságok című könyvének Petrikeresztúrra vonatkozó szövegrészeit, ahol két lelőhelyleírásnál is kitér Fitye feltételezett helyére, a 47 oldalon leírt 62. számú régészeti lelőhely (KÖH 39393 Petrikeresztúr-Sziget) Müller R. szerint lehet Fitye középkori település, illetve a 41. oldalon leírt 50. számú régészeti lelőhely (KÖH 39409 Petrikeresztúr-Kerek-domb) szintén lehet az elpusztult Fitye elpusztult középkori település helye. Javasolom a KÖH 39392 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Fitye törölését az adatbázisból

6. KÖH 39396 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Pusztalegő
Ez a KÖH adatbázisban egy újabb téves adatfelvétel! Nem tudni, hogy az adatfelvétel miért „kreálta” a lelőhelyt, hiszen a rendelkezésre álló adattári anyagokban ilyen nevű ismert régészeti lelőhely nem található. Vélhetően Müller Róbert jegyzeteiben látta, hogy Petrikeresztúr mai területén egy Pusztalegő nevű földrajzi terület található (ZMFN 76/29). Jegyzet vázlatában, egy papírlapra (ZGM Adattár 180/1) Müller kutatási előkészítő fázisban leírja a nevet, vélhetően olyan „gyanus” földrajzi névként, ami hajdani településre utalhat. Attól ez még nem lelőhely, mi lenne ha minden megtelepülésre kicsit is utaló földrajzi nevet lehőlként vennénk fel?, terepi adatok nélkül. Ráadásul az adatfelvétel ehhez köti az elpusztult Pató falut (honnan veszi?), rendkívül zavaros dolgokat ír le az adatbázis történeti leírás részében. Javasolom a KÖH 39396 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Pusztalegő mifélebbi törölését az adatbázisból

7. KÖH 39415 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Kolozsvári-dűlő
Ez a KÖH adatbázisban egy újabb téves adatfelvétel! Nem tudni, hogy az adatfelvétel miért „kreálta” a lelőhelyt, hiszen a rendelkezésre álló adattári anyagokban ilyen nevű ismert régészeti lelőhely nem található. Vélhetően Müller Róbert jegyzeteiben látta, hogy Petrikeresztúr mai területén egy Kolozsvár nevű földrajzi terület található (ZMFN 76/26). Jegyzet vázlatában, egy papírlapra (ZGM Adattár 180/1) Müller kutatási előkészítő fázisban leírja a nevet, vélhetően olyan „gyanus” földrajzi névként, ami hajdani településre utalhat. Ugyanaz a helyzet mint az előzőnél, érthetetlen, hogy miért „kreált” az adatfelvétel lelőhelyeket topográfiai adatok, lelőhelyleírások nélkül! Javasolom a KÖH 39415 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Kolozsvár mifélebbi törölését az adatbázisból

- **régészeti érdekű terület:**

Ide kell sorolni minden, az egykori és mai vízfolyások és nagyobb árkok mentén fekvő lankás domboldalak területét (ld.: 14. sz. térképmellékleten.).

e.) jelenlegi területhasználat és területi állapot a kulturális örökség összefüggérendszerében

A jelenlegi területhasználat és területi állapot (mezőgazdasági művelés, azon belül legjobban a szántás, de az erdőgazdálkodás is) a kulturális örökség régészeti elemeit nagymértékben érinti. A régészeti érdekű területeken, vélhetően több régészeti lelőhely is található. Ezek pontosabb területit csak teljes szisztematikus régészeti topográfiai terepbejárási munkával lehetne megállapítani. Általánosságban megállapítható, hogy a régészeti lelőhelyeket a talajművelés súlyosan károsítja, és veszélyezteti.

4. Váltóztatási szándékok

a.) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változások

A rendelkezésre bocsátott településfejlesztési koncepció alapján a település összterületéhez viszonyítva csak kisebbség mondható földnagyságokat érintő területhasználati változások vannak tervbe véve: Két helyszínen, egyrészt Petrikeresztúr déli részén a sportpályánál, másrészt a Győrírszegre vezető bekötőút északi és déli oldalánál a Cserta patak nyugati felénél, lakóterület fejlesztést terveznek. Petrikeresztúr déli részénél a sportpályától nyugatra levő területeken szabadiód, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztést vettek tervbe, nagy szabad zöldfelületekkel, minimális beépítéssel. Ugyanilyen területkialakítási tervet láthatunk Győrírszeg déli végében a Cserta és a Kislingeyli-patak összefolyásánál, valamint Győrírszeg észak-nyugati végénél is. Ettől keletre a Cserta-patakon tókialakítást terveznek. A fejlesztési területek öt ismert és nyilvántartott régészeti lelőhelyet érintenek. A KÖH 39393 számú régészeti lelőhelyt a lakóterület fejlesztés, a KÖH 39408 számú régészeti lelőhelyt a szabadiód, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztés, a KÖH 39405 számú régészeti lelőhelyt a Cserta és a Kislingeyli-patak fejlesztés érinti illetve érintheti. A Győrírszeg déli végében a Cserta és a Kislingeyli-patak összefolyásánál tervezett szabadiód, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztési rész régészeti érdekű terület. A rendelkezésünkre bocsátott tervben feltüntetett majdn fejlesztési kívánt területeken, helyszíni szemlét végeztünk. Értékelhető terepmunkát azonban nem tudunk végezni, egy helyszíni kivételével mindegyik terület bejárásra, megfigyelésre alkalmatlan volt. Ezen területek jelentős része ma rét, gyepr, legelő illetve a sportpályánál lévő fejlesztési területnél fél méteres repce áll.

5. Hatáselvezés a különböző hatásterületek kiépítésével (hatásvizsgálat és javaslatok)

a.) természeti, táji hatások

A régészeti lelőhelyekre új természeti vagy táji hatások nem várhatók.

b.) régészeti emlékek feltáráhatóságának, megmaradásának, bemutatathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei

A helyi önkormányzat által rendelkezben kimondott régészeti védelemnek csak abban az esetben van értelme és légiogultsága, ha az egyes területek számára az éppen hatályos jogszabályokban biztosítottal erősebb védelmet garantál. Ez különösen a régészeti érdekű területek esetében jelenthet átmeneti megoldást arra az időszakra, amíg az érintett terület régészeti lelőhellyel való érintettségé egyértelműen kiderül. **A településen helyi védelemre jelenleg nem javasolunk területeket.** Régészeti szempontból alapvetően fontos, hogy minden egyes nyilvántartott lelőhelyet érintő munkákat esetében, továbbá minden olyan esetben, amikor váratlanul régészeti lelet vagy jelenség kerül elő, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt (KÖH) értesíteni kell (ez utóbbi esetben a területileg illetékes Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága értesítésével párhuzamosan). A beruházások esetében a szükségesé váló megelőző régészeti feltárások költségeit a beruházónak kell állnia. Általánosságban a beruházásokhoz kapcsolódóan még a következőket szeretném leírni: A megelőző régészeti feltárások, próbateltárások, szakfelügyelet, régészeti megfigyelés végzésére a vonatkozó jogszabályok szerint vagy a területileg illetékes Zala Megyei Múzeumok Igazgatósága illetve nagyberuházás esetén (lásd.: 2. pont Törvényi környezet) a Régészeti Szakszolgálat jogosult. A váratlanul előkerülő lelőhelyek kapcsán szükséges mentő feltárások jelentős időkiészt okozhatnak egy-egy beruházás során. Ennek elkerülése

éidekében szükséges az előrelátó tervezés, valamint a fejlesztések során a régészeti pluszköltségek tervezése.

Perkékreszlur esetében 9 ismert régészeti lelőhely egészben illetve 2 lelőhely részben, valamint a régészeti érdeklő területekkel érintett telkek jelentős része kultúrterületen található. Ezen területek nagyobb részben szántók illetve kis részben rétek, gyepek. A lelőhelyek megmaradása nagyban függ attól, hogy a jelenlegi veszélyeztetés (a rendszeres talajbolygatás) folytatódik-e, vagy a lelőhelyt érintett földterületeken más, bolygatással nem járó művelésre vagy hasznosításra térnek át. A szántás – különösen a mélyszántás, a talajlazítás – folyamatos állagromlást okoz az érintett területeken, tartós, több évtizedes ilyen jellegű használat során pedig, teljes megsemmisüléssel fenyeget. Ezeken a területeken a szántóként való használatot, mint az eddigi használati módot, az esetek többségében korlátozni ugyan nem szükséges, de javasolt a művelési ág megváltoztatása olyan módon, hogy az a lelőhelyt tartós és további romlással nem járó fennmaradást garantálja: javasolt a gyeppel művelési ág és ennek megfelelően a füvesítés utáni kaszálóként vagy legelőként való hasznosítás bevezetésének megfontolása. A gyeppel, réttel, legelő művelések a régészeti lelőhelyek állapotának laboratóriumi megőrzése szempontjából kifejezetten kedvezőek. Fentiek természetesen a maiban ismerté váló régészeti lelőhelyekre is vonatkoznak.

Bármilyen újabb beruházás (pl. álagosóvezetés, meliorizálás, talajeljárítás, csatornaassás, homok-, agyag-, vagy földhányaszás, magas- vagy mélyépítés, ütephés, stb.) jelentős károkat okozhat a telőheyeven, ezért ezek a tevékenységek minden esetben a Hivatal előzetes szakhatósági engedélyéhez kötöttek. A Hivatal saját hatáskörében mérlegeli a tervezett beruházás és az általa a régészeti örökségen kelekező visszafordíthatatlan folyamatosk arányát, viszonyát, majd a jogszabályokkal összehangban ezek alapján engedélyezi, kikötésekkel (pl. a beruházó költségére történő megelőző feltárás vagy régészeti felügyelet elrendelésével) engedélyezi, vagy elutasítja az engedélykerelmét. A lelőhelyekkel érintett területeken az építési területek (lakóterület, gazdasági terület, töklakítás stb.) kijelölését mellőzni kell.

Jelen esetben a tervezett fejlesztési területkielégések öt ismert és nyilvánított régészeti lelőhelyet érintenek. A KÖH 39393 számú régészeti lelőhelyet a lakóterület fejlesztés, a KÖH 39408 számú régészeti lelőhelyet a szabadidős, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztés, a KÖH 39405 számú régészeti lelőhelyet a lakóterület fejlesztés valamint a tökialakítás, a KÖH 39605 számú régészeti lelőhelyet a tökialakítás, a KÖH 39400 számú régészeti lelőhelyet pedig a szabadidős, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztés érinti illetve érintheti. A Győrfejszeg déli végében a Cserita és a Kislengyel-patak összefolyásánál tervezett szabadidős, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztési térsz régészeti értéktől területi, javasoljuk, hogy ezeken területeken, az ismert régészeti lelőhelyek területén ne tervezzenek fejlesztéseket. Az ide tervezett fejlesztésekkel járó földmunkák, építkezések veszélyeztetik az itt található lelőhelyeket, objektumokat, a földben található régészeti örökséget.

A régészeti lelőhelyeken és régészeti erdők területéken előzetes hozzájárulás nélkül építési tevékenység, földmunka vagy fátelépítés nem végezhető. Kert, szőlő, vagy gyümölcsös kialakítása, illetve erdő telepítése többnyire jelentős veszélyt jelenthet a régészeti lelőhelyre nézve, ugyanis a szőlő és kerményveléshez, illetve az erdőgazdálkodáshoz általában kapcsolódó műveletek (pl. rigolizálás, szőlőirtás, új ültetvény telepítése, fásítás, tuskózás) a lelőhelyek részbeni bolygatásával vagy megsemmisítésével járnak. E tevékenységeket ezért lehetőleg kerülni kell. A jelenlégi területfelhasználók módosításához ezért javasolt a KÖH előzetes állásfoglalásának beszerzése. A beltérületi, vagy egyéb beépített területrészekben azok az építési munkálatok, melyek a talajt 30 cm-nél mélyebben bolygatják (pl. ház-, pince-, vagy kerítésalap ássása, közművek vezetése, terepberendezés, oszlopállítást, fásítást, szőlőtelepítést, átokkását, ültetést, stb.), ugyancsak veszélyeztető források minősülnek. A KÖH 39401 számú régészeti lelőhely teljes egészében a KÖH 39400 számú, a KÖH 19404 és a KÖH 39405 számú lelőhelyek részben beltérületen találhatók.

Egy-egy nagybirtokterület érintő bármely beruházás esetén célszerűen területi hatásvizsgálat készítése. A legutóbb, az adott teljes területet érintő szisztematikus területbejárás, geofizikai felmérés alkalmával, a lefolyóknak kiértékelése és jellege viszonylag jól megnevezhető. A terv véglegesítését megelőzően, saját megrendelésre készített hatásvizsgálat révén ugyanis elkerülhető, hogy a terv az engedélyezési fázisban a Hivatal által elutasításra, vagy nem vart mérleksen módosításra kerüljön. A hatásvizsgálat beruházó általi elkészíttetését ugyanakkor a Hivatal is elismerné. Egy-egy konkrét tervezés megkezdésekor ezért mindenképp értesíteni kell a KÖH területileg illetékes iródat.

Amennyiben a leőhelyeken és régezzet érdeő területeken kívő kerőne elő lelet vagy jelenséő, akkor a korábban részletesen is leirt jogszabályok szerint kell eljárni.

c.) folyamatos irányba, visszafordíthatósága

A jelenlegi károsan ható folyamat (talaj polgáztatás) a fokozatos átalagmozást jelentik a leőhőhelyek számát. E folyamat elméletileg visszatérítendő lenne, ha a területen a talajművelést a már felvázolt módon megvalósítanánk. Ehhez a települési Önkormányzat, a szakemberek (KH, Megyei Múzeum) és az érintett magánszemélyek vagy vállalkozások konstruktív együttműködése szükséges. Ellenkező esetben a folyamat megfordíthatatlannak látszik, és ebben vagy utóbb menthetetlenül a régészeti előőhőhelyek teljes megsemmisüléséhez vezet.

d.) kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei

A jogszabályok nem innak elő kéremhítsi vagy elenőtelési kötelezettséget arra az esetre, ha egy terület tulajdonosát az előírások vagy a jogszabályból eredő kötelezettségei miatt hátrányok érik. Ugyanakkor a kárpótlás lehetőségeit nem is zárja ki semmi, így ez minden esetben az érintett felek meggyezésétől függ.

Összefoglaló

Pettkercesztrú községére vonatkozóan nem készült olyan községmonográfia, amely a település történetét, néprajzi és régészeti vonatkozásait feltárta, összefoglalja volna. Mind a település történetét, mind pedig régészeti örökségét illetően csak a szóróanyagban rendelkezésre álló adatok használhatók. A településen több földrészeleten végeztek régészeti terepbizletást, azonban teljes területet érintő szisztematikus régészeti topográfia munka nem készült. A község területén 13 ismert és nyilvántartott régészeti lelőhely található:

- KÖH 39387 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Pinkóca

Telep: Ujköör (Dunántúli Vonalászes Kerámia kultúrája);

İleş: Homai kor; Teleş: Középkor

- KOH 39388 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Pattói-dűlő (Pató)

Telep: Újköror (Dunántúli Vonalisztes Kerámia kultúrája); Telep: Árpád-kor;

Telep: Középkor

- KÖH 39410 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Farkaserdei-dűlő (Csősz)

Telep: Római kör; Telep: Arpád-kör; Telep: Középkör

– KOH 39412 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Lengyel-patak-mente

Telep: Oskor; Telep: Római kor

– KOH 39393 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Sziget-dűlő (Fitye?)

Telep. Oskor; Telep. Arpád-kor; Telep. Középkor

– KOH 39395 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Vasszeqi-dűlő

Telep: Arpád-kor; Telep: Középkor

- KÖH 39403 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Borzlyuk

Telep: Öskor; Telep: Római kor

- KÖH 39404 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Templomdomb

Telep: Óskor;Telep: Római kor; Telep: Árpád-kor; Telep: Közénkor

Temető: Középkor

– KÖH 39405 számú régészeti lelőhely: Petrikeresztúr-Györfiszeg

Telep: Újköör; Telen: Árnád-kr; Telen: Közénkr

- KÖH 39408 számú rónészeti jelölhaly. Patrikeresztír-Színatköz

Telen. Bézkor (Balaton-i asinja kultúra). Telen. Kásőveskor

— KÖH 39409 számú rónászati jelölés: Batilokosztúr Korok domh (Bat's house)

Talen: Későbronzkor (BD HA): Talos: Árpád kor: Talos: Későbronzkor

KÖH 3940 számai: rászózatok [ol'ebhu: Dettik'sszat'it' Kiol'sszat'it' -
: ol'eb: Kessz'it'it'kol - kolavaskol (bd-11a), 1 el'ep: Al'pad-kol, 1 el'ep. Kuzepkol

Talcom: 'I'll kill her' (an example of a threat)

leiep. ojkokul (Leingyeil kultuurid), leiep. nozepror

– KÖH 3340 | szánu legeszeli lelo

A településen jelentősnek mondható a megtelepedésre alkalmas területek száma, ezeket a területeket régészeti érdekű területként jelöltük. A falu területén, minden bizonnyal több régészeti lelőhely található, ezek felkutatására, az egész települést érintő, teljes szisztematikus topográfiai terepbejárási munka lenne szükséges.

A rendelkezésre bocsátott településfejlesztési koncepció alapján a település ösztérületéhez viszonyítva csak kisebbnek mondható földnagyságokat érintő területhasználati változások vannak tervbe véve: Két helyszínen, egyrészt Petrikeresztúr déli részén a sportpályánál, másrészt a Győrőrszegen vezető bekvőút észak és déli oldalánál a Cserta patak nyugati felénél, lakóterület fejlesztést terveznek. Petrikeresztúr déli részénél a sportpályától nyugatra levő területeken szabadidős, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztést vettek tervbe, nagy szabad zöldfelületekkel, minimális beépítéssel. Ugyanígy területkialakítási tervet látnunk Győrőrszeg déli végében a Cserta és a Kislengyeli-patak összefolyásánál, valamint Győrőrszeg észak-nyugati végénél is. Ettől keletre a Cserta-patakon tókialakítást terveznek. A fejlesztési területek öt ismert és nyilvántartott régészeti lelőhelyet érintenek. A KÖH 39393 számú régészeti lelőhelyt a lakóterület fejlesztés, a KÖH 39408 számú régészeti lelőhelyt a szabadidős, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztés, a KÖH 39405 számú régészeti lelőhelyt a lakóterület fejlesztés valamint a tókialakítás, a KÖH 39605 számú régészeti lelőhelyt szintén a tókialakítás, a KÖH 39400 számú régészeti lelőhelyt pedig a szabadidős, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztés érinti illetve érintheti. A Győrőrszeg déli végében a Cserta és a Kislengyeli-patak összefolyásánál tervezett szabadidős, idegenforgalmi, turisztikai fejlesztési rész régészeti érdekű terület.

Javasoljuk, hogy ezeken területeken, az ismert régészeti lelőhelyek területein ne tervezzenek fejlesztéseket. Az ide tervezett fejlesztésekkel járó földmunkák, építkezések veszélyeztetik az itt található lelőhelyeket, objektumokat, a földben található régészeti örökséget.

A rendelkezésünkre bocsátott terven felülmertt majdan fejleszteni kívánt területeken, helyszíni szemlét végeztünk. Értékelhető terepmunkát azonban nem tudtunk végezni, egy helyszín kivételével mindegyik terület bejárásra, megfigyelésre alkalmatlan volt. Ezen területek jelentős része ma rét, gye, legelő illetve a sportpályánál levő fejlesztési területen fél méteres repce áll.

Előzetes hozzájárulás nélkül építési tevékenység, földmunka vagy fátelapítás nem végezhető. Kert, szőlő, vagy gyümölcsös kialakítása, illetve erő telepítése többnyire jelentős veszélyt jelenthet a régészeti lelőhelyre nézve, ugyanis a szőlő és kertműveléshez, illetve az erdőgazdálkodáshoz általában kapcsolódó műveletek (pl.: rigólirozás, szőlőirtás, új ültetvény telepítése, fásítás, tuskózás) a lelőhelyek részbeni bolygatásával vagy megsemmisítésével járhatnak. A belterületi, vagy egyéb beépített területrészekben azok az építési munkálatok, állásfoglalásának beszerzése. A belterületi, vagy egyéb beépített területrészekben azok az építési munkálatok, melyek a talajt 30 cm-nél mélyebben bolygatják (pl.: ház-, pince-, vagy kerítésalap áása, közművek vezetése, tereprendezés, oszlopállítást, fásítás, szőlőtelepítés, árokásás, útépités, stb.), ugyancsak veszélyeztető forrásnak minősülnek. Javasoljuk, hogy bármilyen, a fent leírt tevékenység esetén a tervezéskor szakhatóságként keressék meg a Hivatalt.

Régészeti érintettség és a tervezés:

A talaj bolygatásával járó tevékenységek során régészeti szempontból kiemelten vizsgálandó területek általában véve a tervezett aszfaltos utak építésével érintett területek, belterületbe vonni kívánt új területek, ipari hasznosításra kiszemelt területek, egyéb beépítésre szánt területek, ill. az erdőszínti vagy vízzel elárasztani tervezett földrészek. Ezeken a területeken beruházás tervezése esetén, már a tervezés legelején javasolt a Hivatal előzetes állásfoglalásának beszerzése. Ebben a hivatal nyilatkozni tud arról, hogy az érintett területen időközben vett-e nyilvántartásba régészeti lelőhelyt, illetve, hogy az adott beruházás megvalósításához hozzá fog-e járulni, és ha igen, akkor milyen feltételekkel. A Hivatal állásfoglalásának kialakításához a 4/2003. (II.20.) NKÖM rendelettel összhangban elrendelheti örökségvédelmi hatástanulmány elkészíttetését.

A jelen hatástanulmány a készítés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján készült. A község területén időközben előkerülő lelőhelyekről a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal vezet köziteles nyilvántartást. Javasolt minden tervezett beruházás előtt a lelőhellyel való érintettségéről időben meggyőződni. A régészeti érdekű területeken bármilyen tevékenység tervezése során javasolt a Hivatal megkeresése.

A HÉSZ-be javasolt szövegrész:

„Régészeti érintettség esetén a 2001. évi LXIV. törvény és a hozzá kapcsolódó végrehajtási rendeletek alapján kell eljárni.

A fokozottan vagy kiemelten védett régészeti lelőhelyeken a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal az egyéb eljáró szervtől függetlenül is hatóság.

Minden nyilvántartott régészeti lelőhelyet érintő, a talajt 30 cm-nél mélyebben bolygató tevékenység esetében a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal előzetes (szakhatósági) engedélyének beszerzése szükséges.

A régészeti érdekű területeken tervezett munkálatok esetében a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt véleményező szervként be kell vonni még a tervezés fázisában.

Minden olyan esetben, amikor lelet vagy jelenség kerül elő, a területileg illetékes Múzeumot és a Kulturális Örökségvédelmi Hivatalt értesíteni kell.

A nagy felületeket érintő beruházások előtt a Hivatal hatásvizsgálat készítését írhatja elő.

A régészeti örökséget érintő egyéb kérdésekben a rendezési tervhez készített hatástanulmányban foglaltak az irányadók.”

NYILATKOZAT

Alulírott, **dr. Kvassay Judit**, régész, nyilatkozom, hogy a 4/2001 (II. 20.) NKÖM rendelet 6. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti előírásnak megfelelően szerepelek az adott örökségvédelmi területre vonatkozó szakértői névjegyzékben, valamint a nevezett jogszabályi hely (2) bekezdésében foglalt előírásnak megfelelően rendelkezem régész szakirányú felsőfokú végzettséggel.

Régész diploma száma: 417/1979 (ELTE-BTK)

Szakértői engedély száma: OKM-6309-5/2006.

Névjegyzéki sorszáma: Sz-104/2006. (OKM)

Az általam ellenjegyzett örökségvédelmi hatástanulmány (Nemessándorháza településrendezési tervéhez), illetve annak általam jegyzett részei az örökségvédelmi jogszabályokkal és a hatósági előírásokkal összhangban készültek, a tanulmányban szereplő tervezett megoldásokra vonatkozó javaslatok azoknak mindenben megfelelnek.

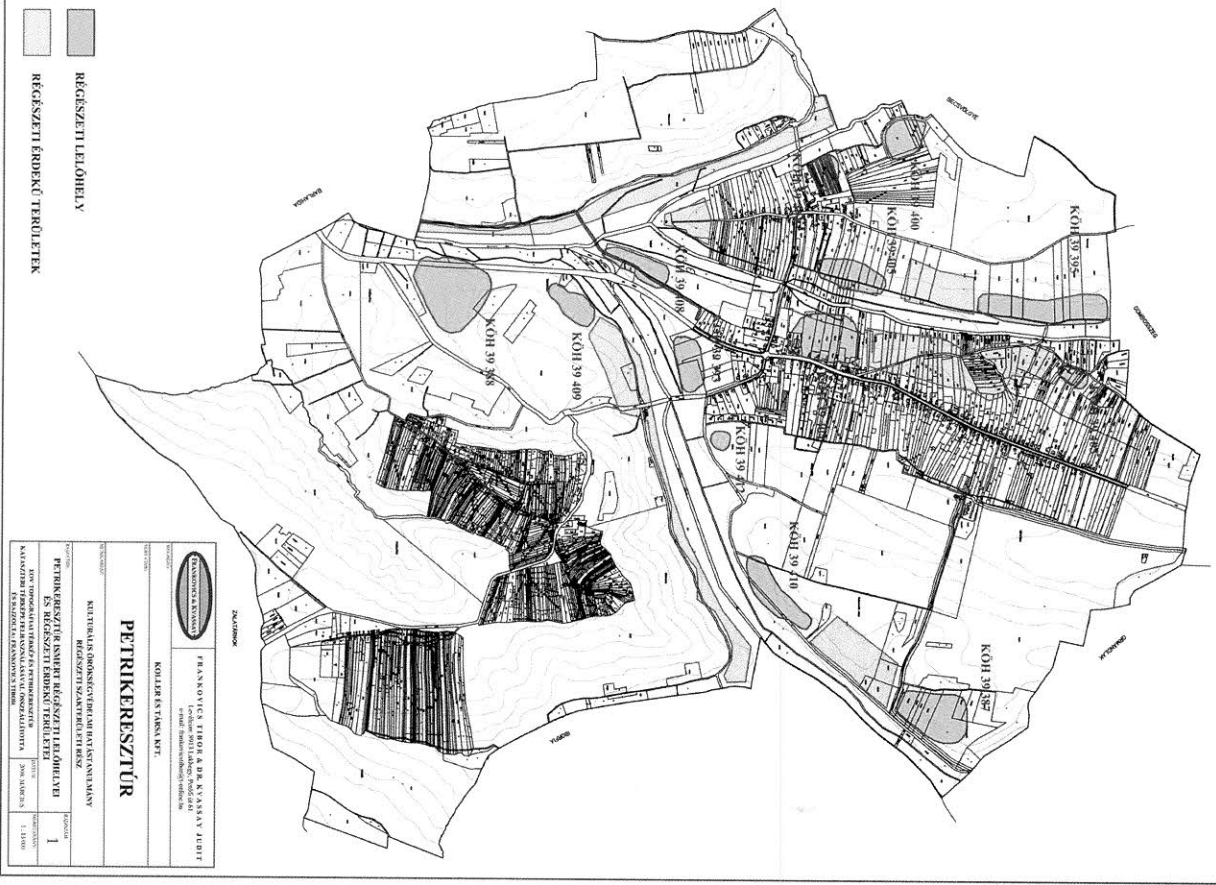
2008. április 20.

dr. Kvassay Judit
régész

7.6 A településszerkezet alakulása

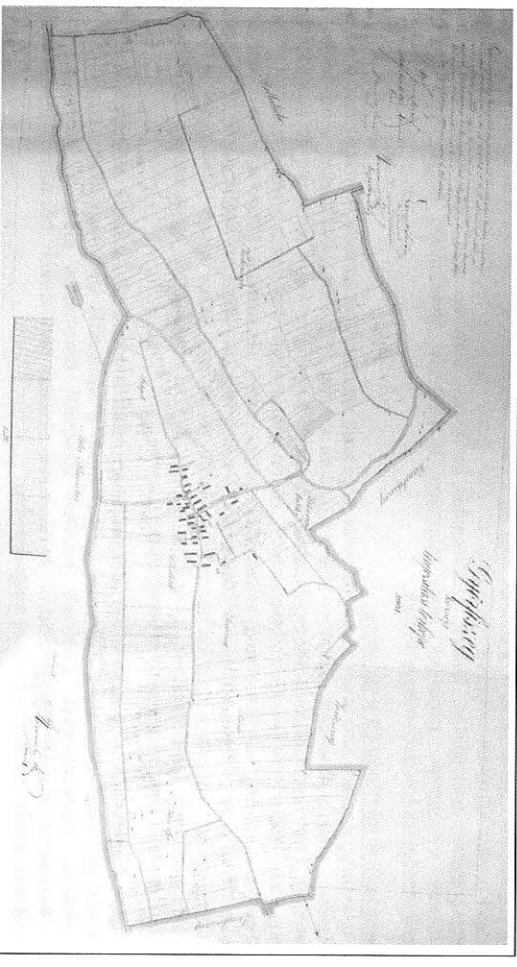
Előző, 7.5 számú „Kulturális örökségvédelmi hatástanulmány” című fejezet alapján leszögezhetjük, hogy Petrikeresztúr és környéke ősidők óta lakott hely! Petrikeresztúr közigazgatási területén ténben és időben egyaránt szótlan, több település is létezett.

Az ősi „szeres” település dombhátságokon futó, alapvetően két-utcsás, mai szerkezetét Alsópetrinek, mint településmagnak az északi irányban jelentős, déli irányban kisebb mértékű növekedésével és Győrítséggel együtt nyerte el. Győrítség a Cserta nyugati oldalán, ma is különálló településrész, a Cserta medrére merőleges kiszolgáló út, a Hunyadi J. út kapcsolja a mai templomközpontú településközponthoz. A régészeti örökségvédelmi tanulmány ismertet, hogy a mai belterületől leszakadva, a középkorban még több kisebb települést, „szereget” is ismerünk: Osózi, Patfalva, Fityéltide, melyek a XVI-XVII. század folyamán, vélhetően a török időkben néptelenedett el. Felsőpetri úgyszintén, de területe a mai Pálfítség közigazgatási területére esik. Megfigyelhető, hogy az elnéptelenedett települések, a Cserta, a Kislengyeli patak, valamint a Nagylengyeli patak medréhez közei, gyakorlatilag a vízfolyások partján helyezkedtek el. A települések XIX. század végi, XX. század eleji térképkivonatain jól látható, hogy a fennmaradt települési részek az egymással közeli párhuzamos dombgerincekre „felkusztlak”, és ott maradtak fenn (ld.: 15.16. számú melléklet). A gerincvonalon futó utak mentén „beutcsódó” településrészek kerfői Keleti és nyugati irányban hosszban lenyúlnak a patakmedrek, völgytalpak felé. Győrítség és Keresztúr szervesen tehát a domborzati adottságok miatt sem tudott egységes szöveté összeolvadni. A Csertát kísérő széles völgytalpaknak természet közeli gyepterületei, a Kislengyeli és Nagylengyeli patakok menti erdők, mind természetvédelmi, tájképvédelmi, mind pedig, örökségvédelmi szempontból is jelentősek, kiemelt figyelmet érdemelnék.

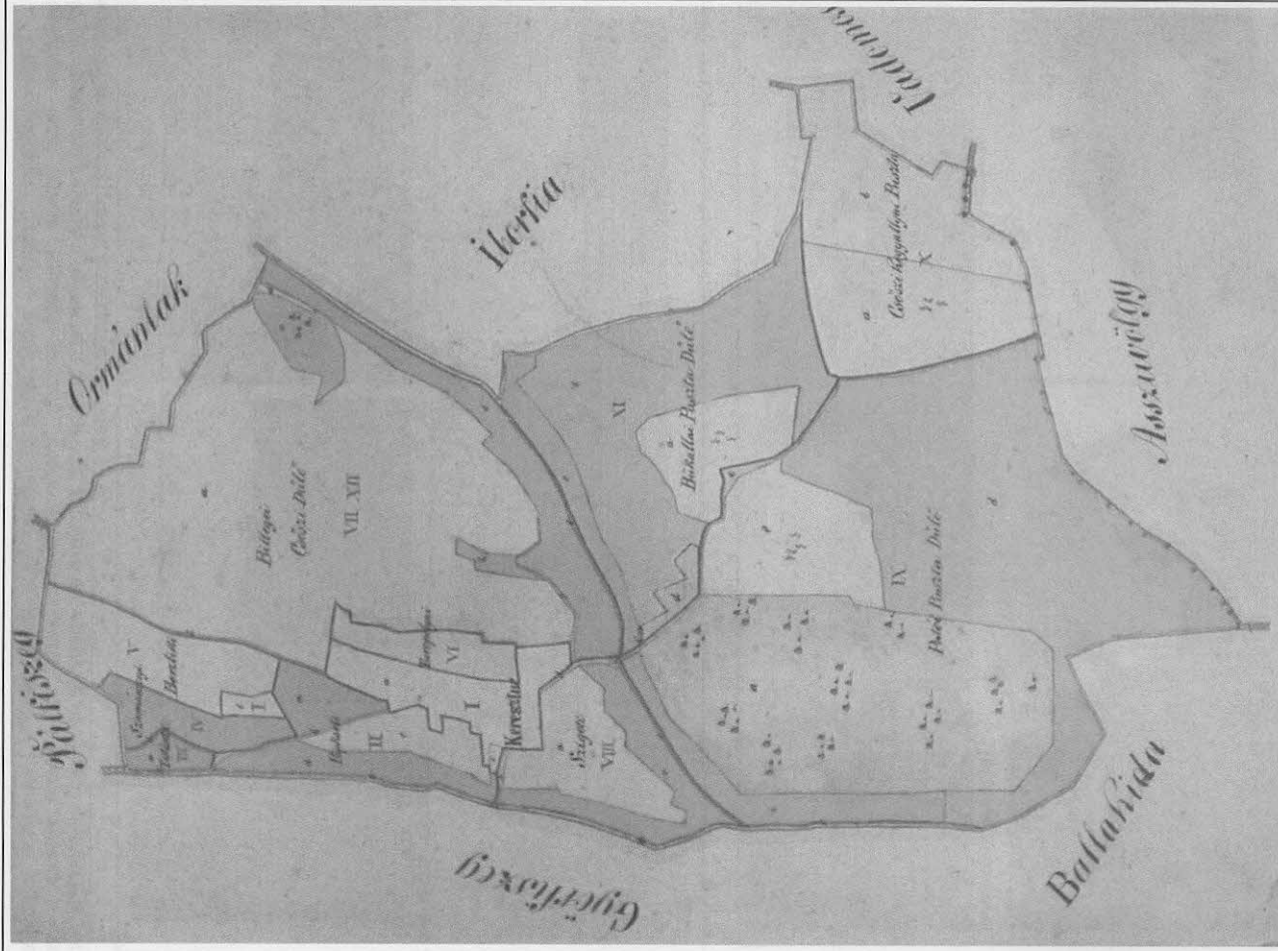
Régészeti lelőhelyek és régészeti érdekű területek

14. számú térképmelléklet

Győrítség 1901-es térképe.

15. számú térképmelléklet

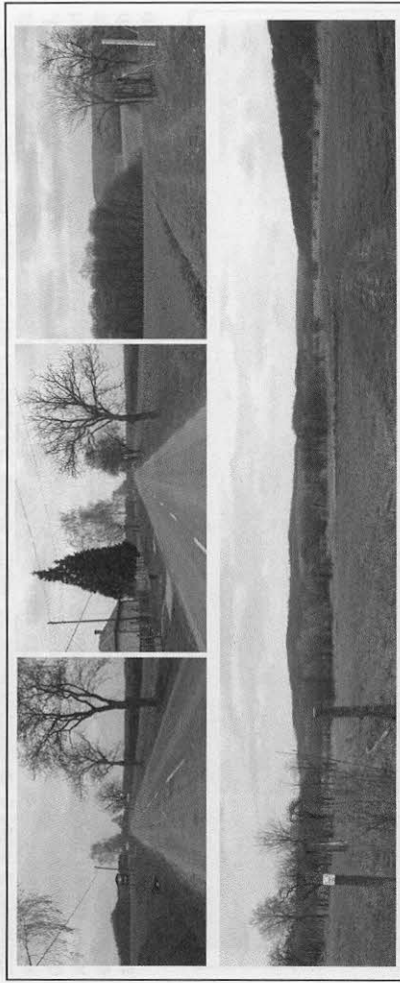
Keresztúr 1901-es térképe.

16. számú térképmelléklet

A mellékelt térképeken jól kirajzolódik, hogy mindkét településrész már a XX. század elejére kialakult keresztutcás szerkezettel. E keresztutács szerkezetekben azonban beépítés jellemzően az észak-déli utak mentén alakult ki, a kelet-nyugati vonalak, a völgyeket átívelve futnak, melyek mentén beépítés legfeljebb a csomópontokhoz közeli rövid szakaszokon jelent meg. Győrffiszeg kissé alárendeltebb szerkezeti egysége maradt az egyesített településnek, miután a településrészek számára a Keresztúri főút, a mai Kossuth utca maradt meg összekötő útnak, mely nyomvonalon Petrikeresztúr ma is kapcsolódik az ország vérkeringésébe.

Győrffiszeg azonban ennek a szerepkörének köszönheti, csendes, hagyományosan falusias, környezetét, amelyre nagyon alapozható a falusi turizmus, az öko turizmussal összekapcsolva.

Mindkét településrész „nyitott” észak és déli irányba.

Keresztúr észak felé, a jelentős forgalmat lebonyolító Kossuth Lajos utca mentén hosszan elnyúlt, a mai belterület beépítésén még cca. 150 m-es szakaszon. Déli irányba, a Templomdomb alatt, az 1991-es összevont rendezési terv új telekosztásban 10 lakótelek kialakítására biztosított lehetőséget.

A Győrffiszegi utca sem épül ki a jelenlegi belterületi határig. Ennek az utcának mindkét végén csodálatos kilátás nyílik a dombokkal övezett, változó szélességű völgyekkel szabdalt természeti táj felé.

A Nagylengyeli patak völgyétől délre emelkedő dombháton, a Patóhegyen, a Keresztúri hegyen és a Csószai hegyen helyezkednek el Petrikeresztúr 6si szőlői. A tájba belesimulva, a legideálisabb megközelítési útvonaltól mindkét irányban keskeny, hosszú parcellák futnak a völgyek felé.

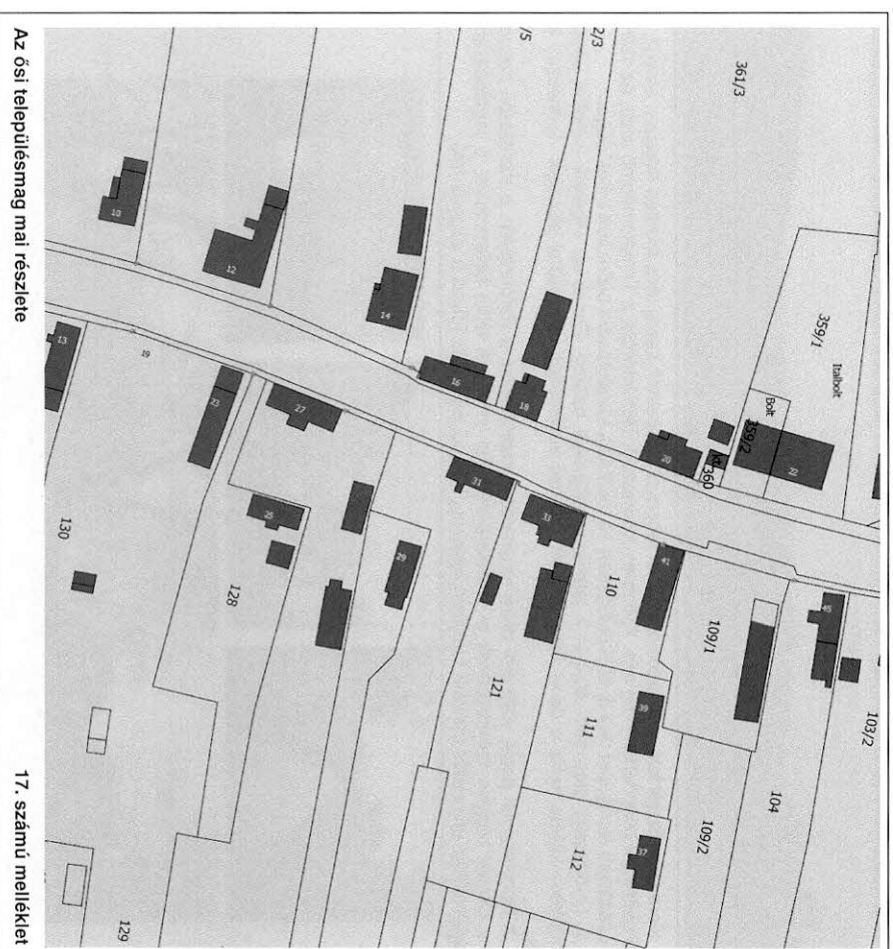
Petrikeresztúr: előzőekben bemutatott történeti folyamat során kialakult településszerkezetét, mai a XXI. század elején jól érzékeltheti a 4. számú melléklet, mely kivonat a világhálón elérhető műnődás felvételeiről.

7.7 A település beépítési jellegzetességei

7.7.1 Lakóterületek

A táji adottságokhoz tökéletesen alkalmazkodó, szeres beépítésből alakuló, „be-utcasodó”, aprófalvas szerkezet, pontosan e tökéletes alkalmazkodásnak köszönhetően nem nőtte túl kereteit, máig megtartotta laza, és éppen e tulajdonságából eredő, vonzó lakóterületi környezetét.

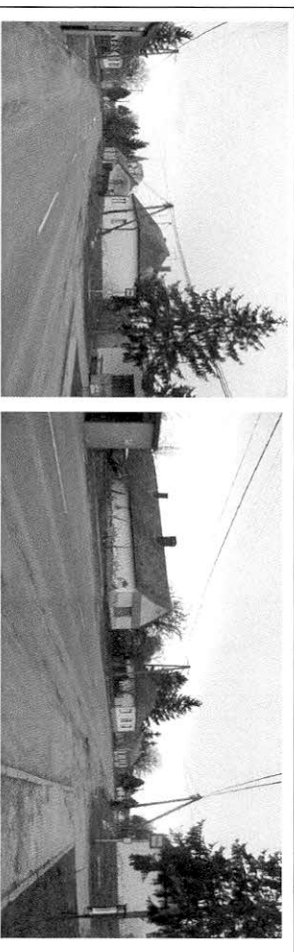
A dombháton túló utcák mentén kialakult ősi, széles telkek, hosszan nyúlnak le, a patak mélyvonala illetve a völgytalpak felé. E telkeken eredetileg kis elkerített, vagy elkerített nélküli, a fő és melléképületek „L” alakban, csoportosan rendeződtek el, a hagyományos szeres portarend szerinti. Később, több helyen a széles porták, felosztódtek, változatos telekalakulatok jöttek létre, sok helyen nyíles telek alakult ki, melynek következtében az utcák mentén változatos telekszélesség jött létre, változatos ritmussal beépítéssel. A keskenyebb telkeken a fő és melléképületek már hosszan elnyúlva, egymás mögé épültek (ld.: 17. számú térképmelléklet).

Az ősi településmag mai részlete

17. számú melléklet

Végeredményben azonban, amint azt a következő fotók jól érzékelthetik, az egész település beépítése laza, zöldbe ágyazott maradt, amelynek következtében az utcákon sétálva szinte folyamatosan megragadja a tekintetet a „beszűrődő” környező táj, ahogy az épített környezetet finoman közboszói, távolabb pedig, határozottan keretezi.

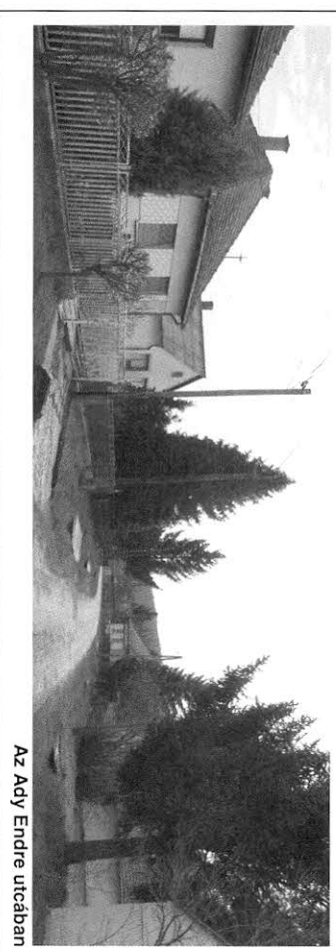
A településmaghoz közeli utcaképek

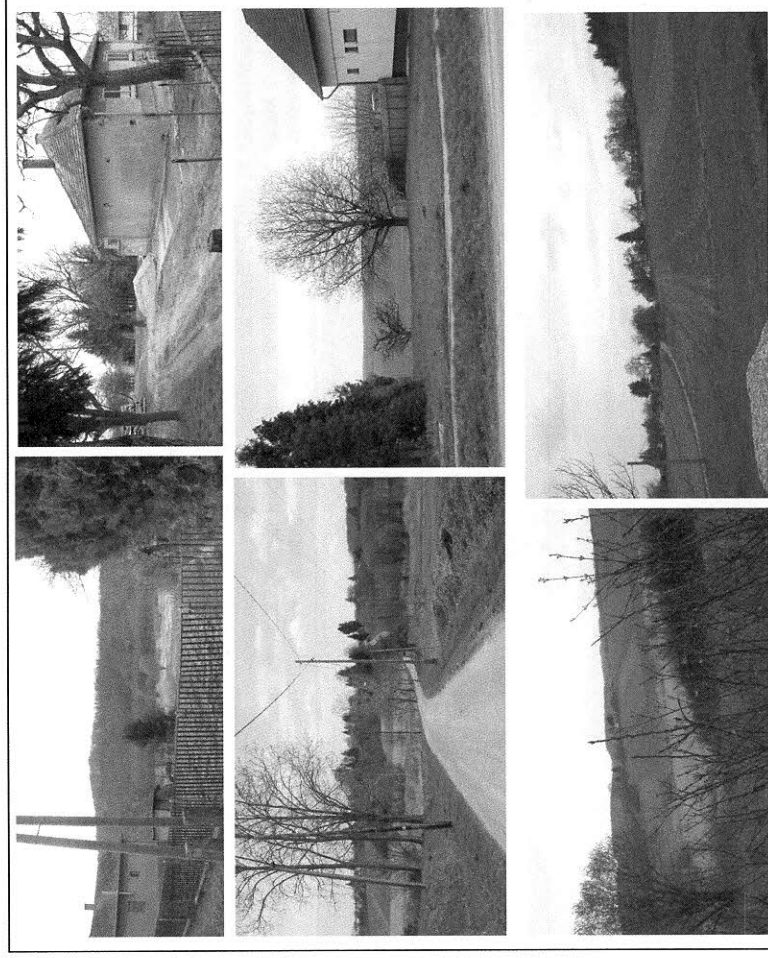
Utcakép a Kossuth Lajos utca északi végéről

Győrírszeg utcaképei

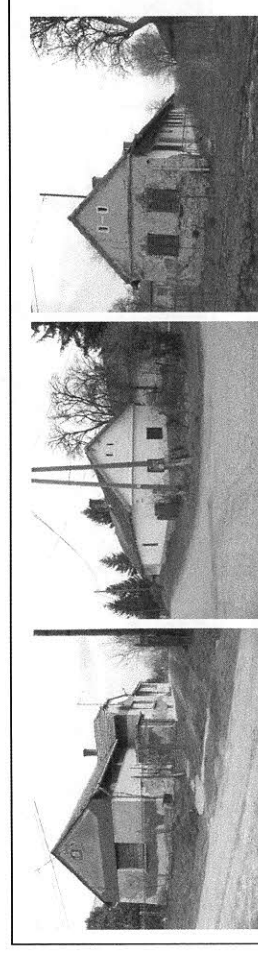

Az Ady Endre utcában

A beépített területek a környező táj ölelésében

A hagyományos, „göcsei” tájegység népi építészetének sok szép példájával találkozhatunk még Petrikeresztúron, bár az utcaképeknek már nem meghatározó elemei. Az egytraktusos, oldalhatáron hátranyúló épületek szórtan helyezkednek el a település utcái mentén.

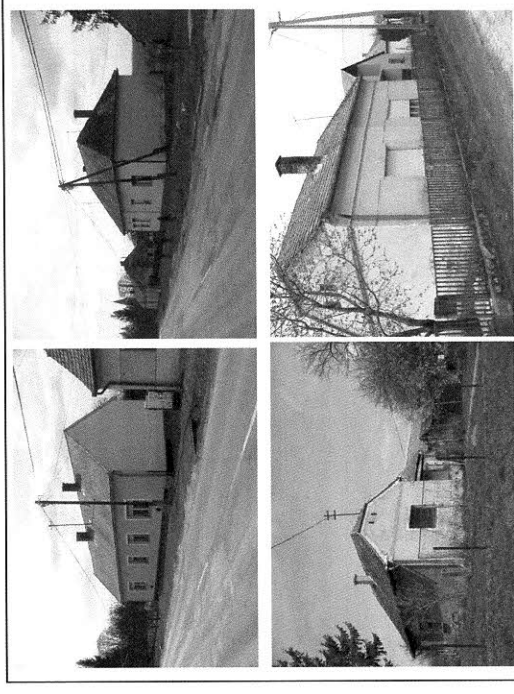

Egytraktusos népi lakóház egy-egy példája (oldalhatáron hátranyúló beépítésben)

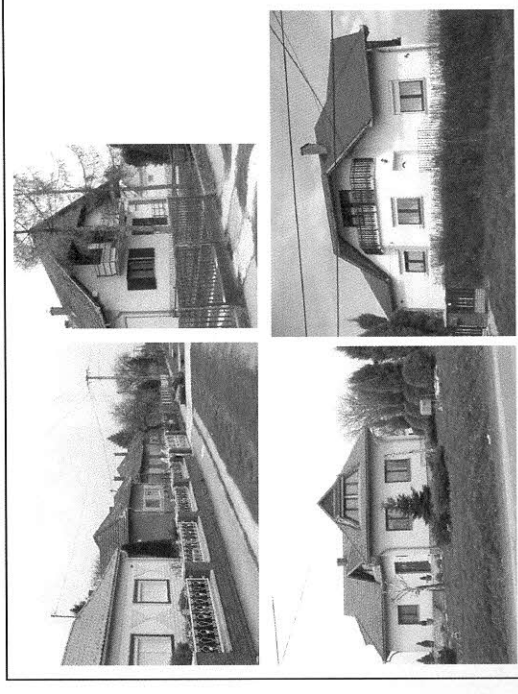
A XX. század elejétől datálhatóan megjelentek Petrikeresztúron is, a módosabb porták alakú, hajlított házai, ahol az utcával párhuzamos tömeg homlokzatai a kor eklektikus stílusának megfelelően, igényes kialakítást kaptak. Az alábbiak néhány ma is fennálló, utcaképet meghatározó példát mutatnak be.

A 60-as évekre aztán Petrikeresztúron is megjelentek, jellemzően a hagyományos egytraktusos lakóépületek helyén, a „sátorfétős” létrehozott utcaképeket aztán lassan megszoktuk, mert a laza telekosztásnak köszönhetően, a minden irányból „uralkodó” táji környezetben még megbújtak, nem bontották meg a település hagyományos, tájba simuló karakterét. Aztán elsősorban a Kossuth utca mentén, a 70-es évektől épített, ún. „modern” lakóépületek is tartják a jellegzetes göcsei lakóház arányrendszerét, idegen formákkal, díszítő elemekkel, anyagokkal és nyílászárókkal létesítik. Ezek az épületek már nem töreksenek a környező tájba simulni, messze nem követik a helyi népi építészeti hagyományait, hiszen valamilyen országos tipizálás eredményeképpen jöttek létre.

A település jelenlegi állapotát jellemezve, feltétlenül ki kell emelni a beépített területeinek foghíjosságát. A 60-as évek közepétől datálható elköltözések következtében, sok magára maradt, lakatlan porta előregedett, majd bontásra került. Mindennek következtében Petrikeresztúr, az eredeti, szerves beépítéséből erdő lazaságán túl is, igen nagy belterületi tartalékokkal rendelkezik.

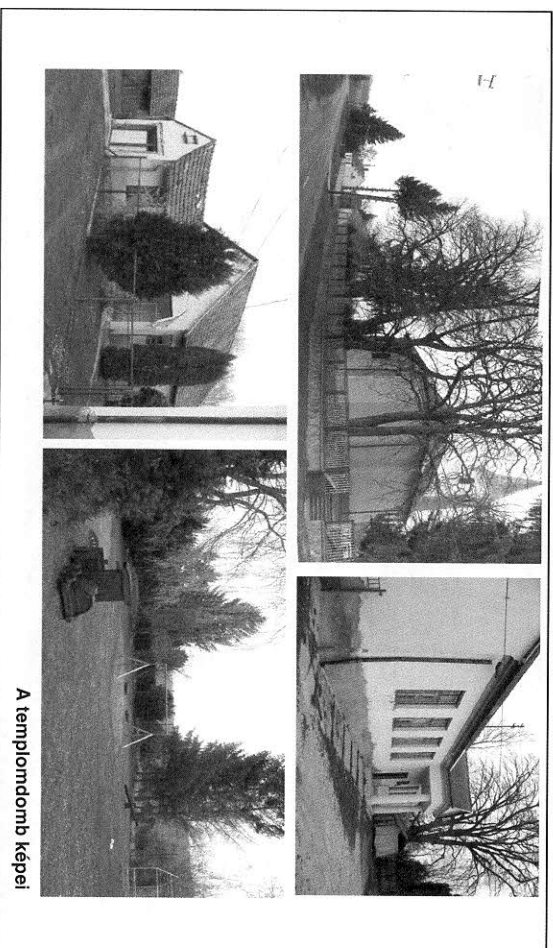

Népi lakóház, kéttraktusos, utcategellyel párhuzamos szárnnyal

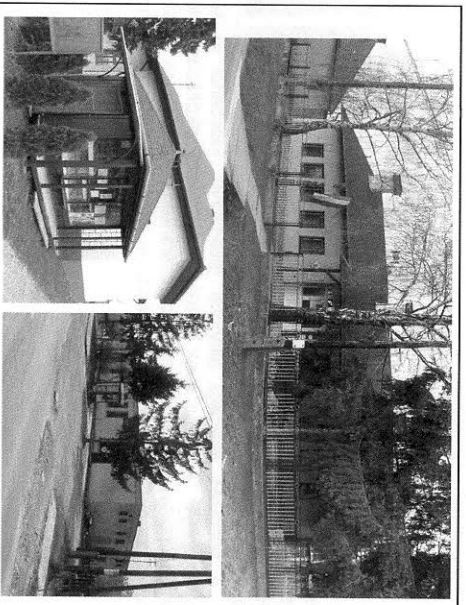
7.7.2 A település intézményei

Külön említést kell tenni a lakóterületek által körbeépített települési intézményekről. A Templomdomb, mint fennmaradt ősi településmag, XV. századi eredetű műemléki templomával, bizonyíthatóan központképző erővel bír. A gondozott templomkert, védendő falománnyal, sírkövekkel, emlékművel, feszülettel, a templom épületét méltóképpen övezi, nem úgy, mint a mögötte kialakult kis teresedés, amelyre a használaton kívüli álló óvoda és iskola, jelentős tömegű épületei néznek. Az óvodakert hajdani gondozottsága még mai, elhagyatottságában is szembeütő. Ez a térség az ellentmondások területe, melyet csak új funkciók betelepítésével, újra hasznosítással lehetne feloldani. A templomkerttel együtt, vagy ahhoz méltóan egy kis terecske létesítendő itt, ahonnan közvetlen gyalogos kapcsolatot lehet kiépíteni a tervezett látványtávok, halastavak irányába és az ismét gondozott felhagyott temetőhöz, mint kegyelei parkhoz. El kell érni, a térség felértékelődését, ami csakis új funkciók betelepítésével lehetséges, mint pl.: nyári iskola, nyelvi-, népművészeti-, zene-, vallási tábor, időssek otthona, stb., hogy az ősi településközpont ismét életre keljen.

A templomdomb képei

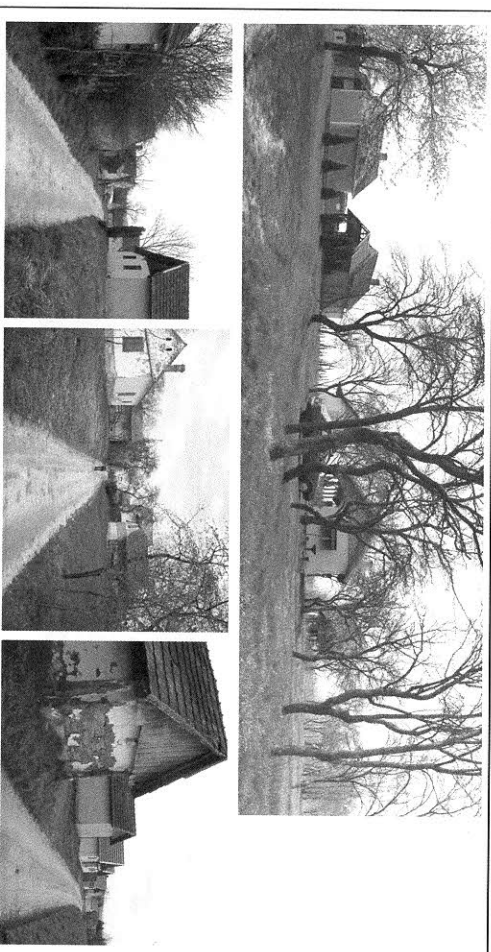
Az északra terjeszkedő településen, a kialakult nagy gyaloglási távolságok miatt, a templomdomb elvesztette központképző szerepét. Új központ azonban nem alakult ki, a terjeszkedés irányával megegyezően, ugyancsak északi irányba, a Kossuth utca mentén szorosan helyezkednek el a kereskedelemi-vendéglátó létesítmények, majd a Faluház a polgármesteri hivattal, végül a posta épülete.

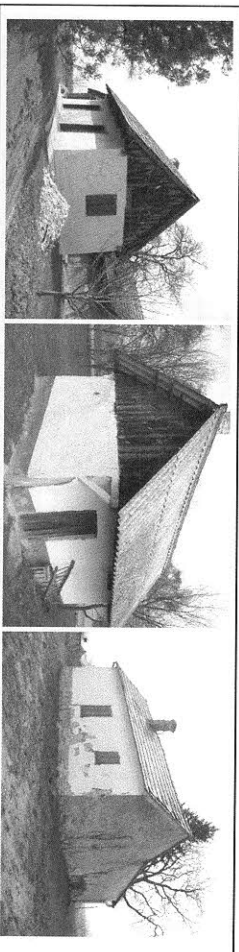
7.7.3 Szőlőhegyi beépítések

Petrikeresztúr szőlőhegyen, Patóhegyen, a Keresztúri hegyen és a Csősz-hegyen, a tájba belesimulva, a legideálisabb megközelítési útvonalról mindkét irányban keskeny, hosszú parcellák futnak a völgyek felé.

A feltáró út mentén, kisebb-nagyobb eltkert után sorakoznak a pince – prészházak, szinte kivétel nélkül a terep magas vonalán, a Zalai-dombság felkínálta csodálatos látványára tájoltva. Általában megfigyelhető, hogy az ősi beépítési helyeket az új épületekkel is követik. A kilátási adottságokat még kerítések sem sértik, a telekhatárokat legfeljebb kisebb árkok (barázdák) jelzik. A tájképben tehát végeredményben az apró épületek az egyéges dombról tanúskodnak, és arról, hogy a petrikeresztúri szőlőhegyen valóban az aktív pihenéssel töltik idejüket a tulajdonosok.

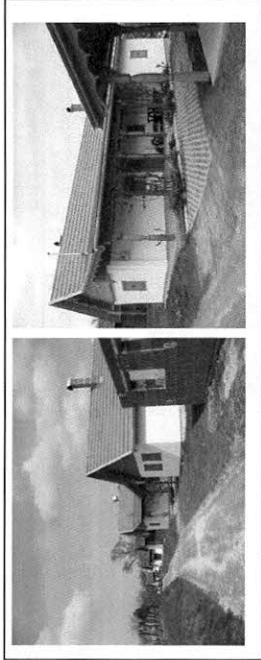
És még szép számban találkozhatunk, a hagyományos arányokat képviselő, követendő építészeti minőségű szőlőhegyen is.

Ebben az övezetben különösen jól nyomon követhetjük az átalakult szőlőhegyi életformát:

A szőlő-gyümölcs művelésű kertek mellett egyre gyakoribb, sőt általánosabb a nyírt fűves kertesználat. A közeli települések, elsősorban városok, a szőlő-gyümölcsösökben, kiskertekben, az aktív pihenés lehetőségét találták meg. Ezek a „használok” ragaszkodnak leginkább a hagyományos környezethez, a csendes, aktív pihenést szolgáló földterületekhez. Igazából a teljes közművesítés sem áll érdekében, a terepen kialakult úthálózat számukra megfelelő. A szezonális használat miatt a fűtés nem számottevő, esetenként egyedi tüzeléssel megoldott.

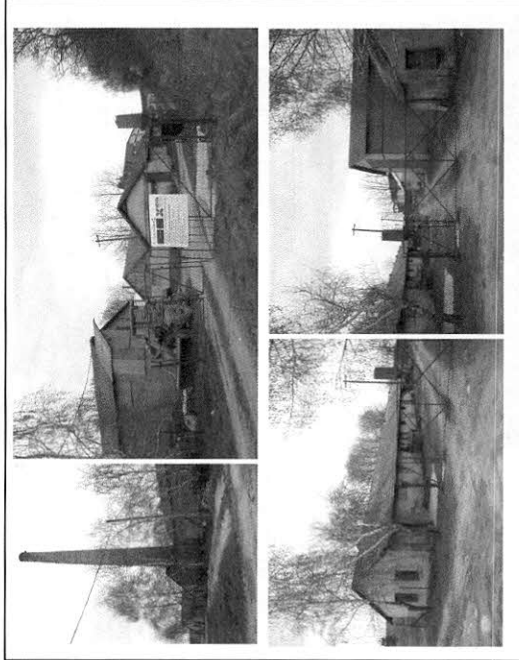
Az éledező szőlőhegyi turizmus példájával már találkozhatunk Patohegyen, ahol a hagyományos beépítési formában, egy-egy présház helyén, azok tömegarányait követve, 4 férőhelyes pihenőházak épültek, a tiszta természetbe vágyó turisták fogadására.

7.2.4 Gazdasági telephely

A Kossuth Lajos utca 103. és 105. számú lakóház között, keletre nyíló szűk feltároló úton érhető el Petrikeresztúr mezőgazdasági majója, mely ma is üzemel. Egy részében állattartás folyik, másik részében pedig, Európai Unió támogatásából gabonátároló üzem épült, tehát hasznosítása továbbra is mezőgazdasági rendeltetésű marad.

Fontos településképvédelmi feladat kell legyen, hogy a telephely körül többszintes takaró fásítás telepítése megtörténjen, a szabályozási tervek szerint.

Összefoglalás:

Jelen terv az ősi településszerkezethez és beépítésekhez való visszafordulást tűzte ki célul. Így továbbra is a falusias területi használatokat követjük az újonnan igénybe vett bővítési területeken. A helyi építési szabályzat megalkotásakor pedig, ezen belül, az eltérő beépítési karaktereket, eltérő alövezetbe soroljuk, természetesen eltérő előírásokkal.

7.8 Építészeti értékek Petrikeresztúr községben és azok védelmének módzatai

Az építészeti érték vizsgálata és védelme korábban sokáig egy-egy épületre korlátozódott. Ezzel azonban átfogó eredményt nem lehetett elérni, hiszen minden épületet meghatároz az a környezet, amelyben települt, amelyben folyamatosan fennáll. Nem lehet tehát megengedni, hogy egy védett érték mellett bármi történhessen! A környezet megváltoztatása, tönkre tétele, a teljes együttes értékét rontja, benne az egyedi épületét is! Az egyedi értékeket tehát környezetükben kell megkeresni, aztán környezetükkel együtt megvédeni! Mert ahogy Török Ferenc építész Vallomásaiban mondja:

„...a háznak konkrét helye, kapcsolata van, függetlenül nem létezik...Az építészeti térjelenség, amely a környezettel indul, a helyszínből, a helyszínből, a helyszin kapcsolatából...az épület lehetőségét, végső formáját, sőt stílusát is bizonyos mértékig meghatározza a környezete...az építészet mindig illeszkedés is. ... De a nagy egész harmóniáját talán éppen az illeszkedők teremtik meg.”

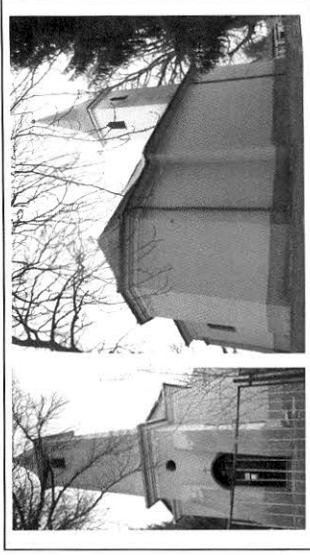
Az értékvédelem integrált módszerével tehát, ebben a fejezetben elérkeztünk a nagy egész természeti együttestől lassan araszolva az egyedi értékekig, és az egészen apró részletekig.

Petrikeresztúr község egyetlen műemléke, katolikus temploma. A település ősi utcái mentén azonban találkozhatunk még hagyományt őrző népi épületekkel, melyek további védelme a szabályozási terv jóváhagyását követő építkezések esetében lehetnek iránymutatók, az alkalmazandó arányok, formák megtervezésénél, majd az alkalmazott anyagok kiválasztásánál.

Petrikeresztúr műemléke:

A műemlék védelmére a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV tv. rendelkezései szerint **műemléki környezetet** jelöltünk ki, melyhez az alábbi ingatlanok tartoznak:

- Kossuth Lajos u. 9. sz. 139 hrsz.
- Kossuth Lajos u. 11. sz. 138 hrsz.
- Kossuth Lajos u. 13. sz. 137 hrsz.
- Kossuth Lajos u. 10. sz. 365/1 hrsz.
- Kossuth Lajos u. 4. sz. hrsz.
- Kossuth Lajos u. 2. sz. 373 hrsz.
- Hunyadi János u. 7. sz. 374. hrsz.
- Hunyadi János u. 5. sz. 375. hrsz.
- Hunyadi János u. 3. sz. 376. hrsz.
- Hunyadi János u. régi temető 372.hrsz.,
Belső kertek 369/1.,
368/1 hrsz-ok,
Volt óvoda 367/5 hrsz.,
Volt iskola 367/6 hrsz.,
Közüti 367/3 hrsz

A teljes körű védelem érdekében nagy hangsúlyt fordítottunk a **helyi értékvédelem** érvényesítésére.

Kiemelendő, hogy kétféle típusú népi épületkaraktert különböztethetünk meg Petrikeresztúr községben:

- az **egytraktusos lakóépületet, mint alapegység**, az utca tengelyére merőleges tetőgerincű, hagyományos szoba-konyha-(hátsó)szoba elrendezésű lakóépület, átlag 6-7 m utcai homlokzonnal, tűzfalal kialakítású homlokzatokkal, gyakran a tűzfalal homlokzaton a tetőszerkezet kiskontnyal zárul. Petrikeresztúron előfordul ennek a típusnak tornác nélküli, nyitott tornács, valamint a középső helyiség előtt fedett-nyitott, illetve zárt, fióktetős belépő-előtér toldalékkal bővített formája egyaránt. A nyitott tornác végeredményben az udvari tetősík meghosszabbításával, esetleg csendesített meghosszabbításával jött létre. A kiskontyos utcai homlokzat sok esetben az udvari toldalék építmény fióktetőzetén is megjelenő forma.

- a **két-három traktusú lakóházat**, melynek az utca tengelyével párhuzamos tetőgerincű utcai tömegéhez, gyakran „L” alakú szárny csatlakozik. Elrendezése hagyományosan, utcai 1+(1/2)+1 szoba, előszoba vagy folyosó, mögötte konyha és hátsó nagyszoba.

E típusok véltében egymás után, az alapegységből, a hagyományos arányok tartásával fejlődtek, alakultak. Később egymás mellett, egy időben is létrejöttek, a XIX. század végétől, a XX. század első felében, napjainkig tartó folyamattal állunk szemben. A tornác nélküli típushoz később tornácot vagy fióktetős toldalékok építettek. Később pedig, utcai szárnnyal „L” alakúvá bővítették. Aztán már eleve ezt a típust építettek. A nagy változás a XX. század második felében következett be, amikor mindent, ami hagyományos, tagadni kezdtünk, így a népi építészeti példát is. A jelenleg még állók pedig, jelentősen átépültek vagy avult állagúak, sok közülük megsemmisült, helyükre sátorosított épületek, majd a „modern” emeletes, erkélyes, kissé a környezetből kiünni akaró házak kerültek. És valóban kiünnék környezetükből, mert nem követtek a hagyományos arányokat, formákat, anyagokat, stb.

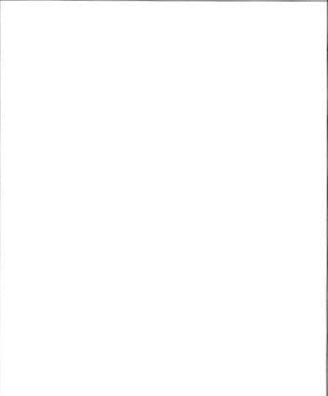
A település lakóterületein a fentiek szerinti, még meglévő, követendő hagyományos építészeti arányokat őrző épületeket feltartuk és azokat jelen munkarészben bemutatjuk, kiemelve a helyi védelemre méltó épületeket.

A helyi védett épületekre -Hv- vonatkozóan a következő előírások megtartása javasolt:

- a helyi védett épületek esetén az építészeti hatóság engedélyének megkérése előtt, az építészeti és településképi követelmények előzetes tisztázása céljából elvi építési engedélyt kell kérni (két lépcsős engedélyeztetés);
- a benyújtott tervek alapján az építészeti hatóság elrendelheti, hogy a dokumentációhoz látványterv készüljön, vagy/és az építészeti és településképi követelmények előzetes tisztázása céljából a terveket be kell mutatni az illetékes területi tervtanácson;
- a homlokzatokon látszó műanyag-nyílások, redőnyök nem létesíthetők. A homlokzat vakolt meszelt felületű, a nyeregtetőzet hejázata égetett agyagcserep legyen.

Petrikeresztúr építészeti értékei, a történeti fejlődés során kialakult egyes típusok szerint:

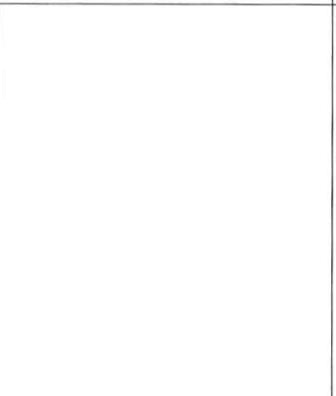
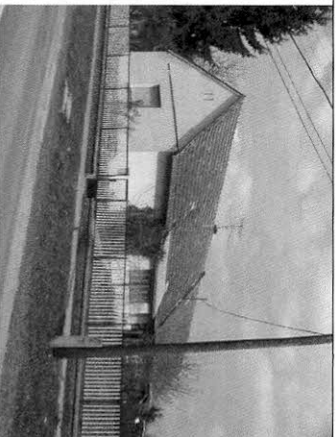
1. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u.5.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza

Megjegyzés: Az utóbbi időkben udvari oldalon egy kisebb bővítéssel megtoldották, de nem a hagyományos főkötös mintát követve. Utcai homlokzata jelentősen átépült.

Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

2. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 9.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza

Megjegyzés: Az utóbbi időkben udvari oldalon egy kisebb bővítéssel megtoldották, de nem a hagyományos főkötös mintát követve. Utcai homlokzata jelentősen átépült.

Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

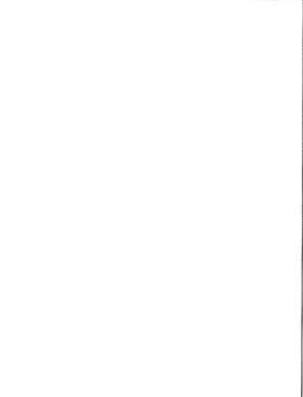
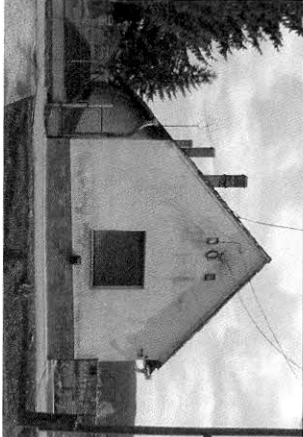
3. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u.13.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza

Megjegyzés: Az udvari oldalon később hozzáépített kis toldalak építménnyel bővült, de még kevésbé átalakított.

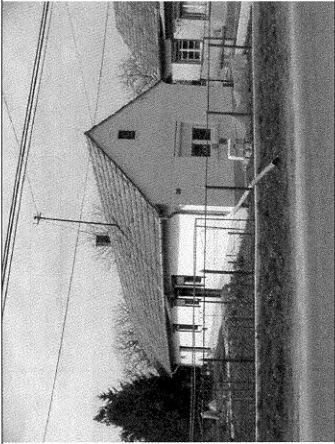
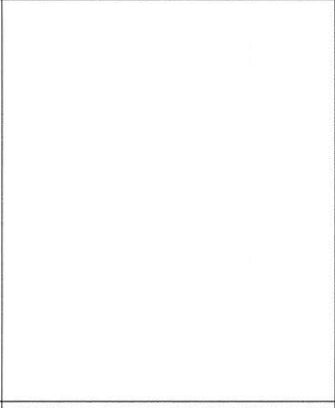
Javaslat: Majdnem eredeti állapotban fennmaradt épület, esetleges bővítés, átépítés során, az ősi tömeg megőrzése javasolt. –Hv–

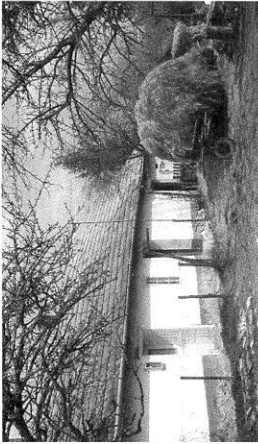
4. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 23.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza

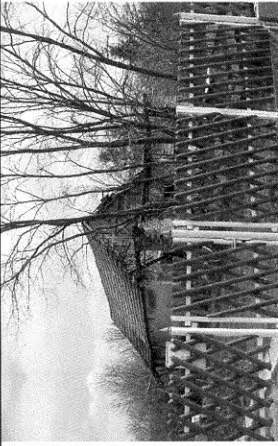
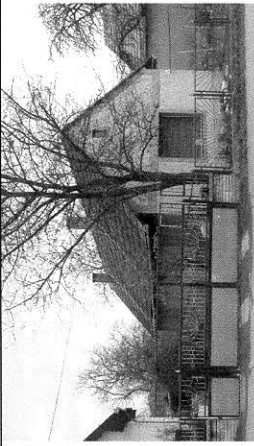
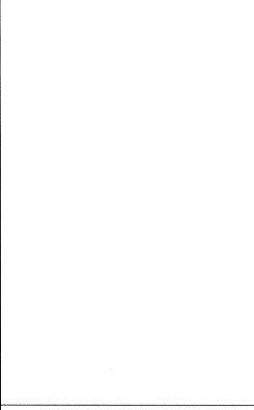
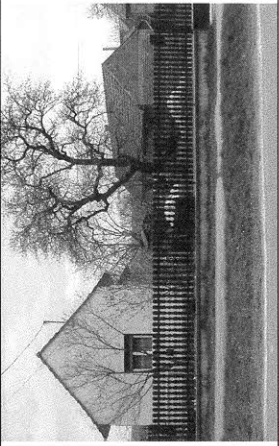
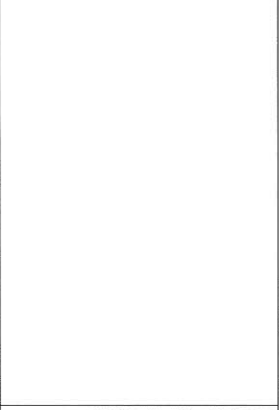

Megjegyzés: Utcai és udvari homlokzata is jelentősen átépült.

Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

5. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 36.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Utcai és udvari homlokzata is jelentősen átépült. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

6. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 41.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Utcai homlokzata jelentősen átépült. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

7. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 43.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Félbehagyott építkezés, az eredeti utcai homlokzat elé bővítményt kezdtek építeni. Jelentősen avult, statikai állékonyság nem biztosított. Javaslat: Az építkezés befejezendő vagy visszabontandó, a régi épület arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	
8. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 77.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Utcai homlokzata jelentősen átépült. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	
9. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 83.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Utcai és udvari homlokzata is jelentősen átépült. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

10. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 97.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

Megjegyzés: Utcai és udvari homlokzata is jelentősen átépült.

Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

11. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 117.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

Megjegyzés: Utcai és udvari homlokzata is jelentősen átépült.

Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

12. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Ady E. u. 2.	Egytraktusos utcai lakóépület;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

Megjegyzés: Tetőzete átépült, amikor az udvari tetősík meghosszabbításával elől nyitott tornác, hátrébb zárt helyiséggel bővült.

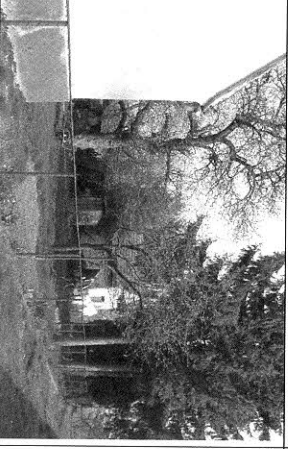
Javaslat: Legalább utcai homlokzata és arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

13. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Győrfiszeg u. 30.	Egytraktusos utcai lakóépület, nyitott tornáccal;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

	
---	--

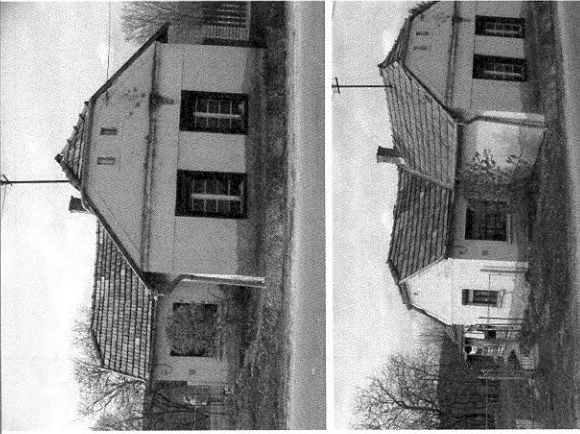
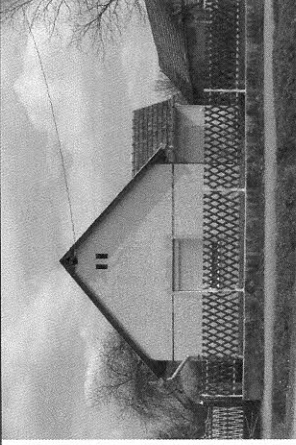
Megjegyzés: Az udvari tetősík csendesített meghosszabbításával, nyitott tornác fut végig.

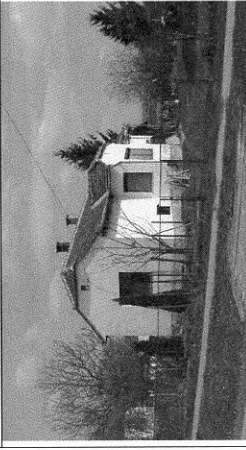
Javaslat: Avult állagú, de eredeti állapotban fennmaradt épület, esetleges bővítés, átépítés során, az ősi tömeg megőrzése javasolt. —Hv—

14. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 25.	Egytraktusos utcai lakóépület, főként udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

Megjegyzés: Nyelvestelken „mehívó”, csak kissé átalakított épület.

Javaslat: Majdnem eredeti állapotban fennmaradt épület, esetleges bővítés, átépítés során, az ősi tömeg megőrzése javasolt. —Hv—

15. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 28.	Az ingatlan megnevezése Egytraktusos utcai lakóépület, fióktetős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
 Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének kiskontnyal való lezárása. Majdnem eredeti állapotban fennmaradt, de az úthoz közeli elhelyezkedése miatt környezeti ártalmaknak –zaj, rezgés, csapadékvíz- kitett. Javaslat: Majdnem eredeti állapotban fennmaradt épület, újjáépítése során az arányai megtartandók. –Hv–	
16. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 45.	Az ingatlan megnevezése Egytraktusos utcai lakóépület, fióktetős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
 Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének tűzfalás lezárása. Erősen átépített lakóház. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

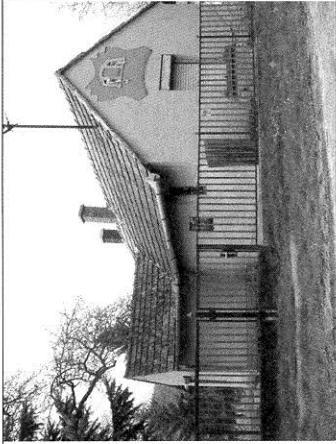
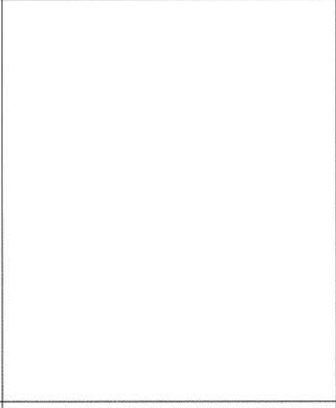
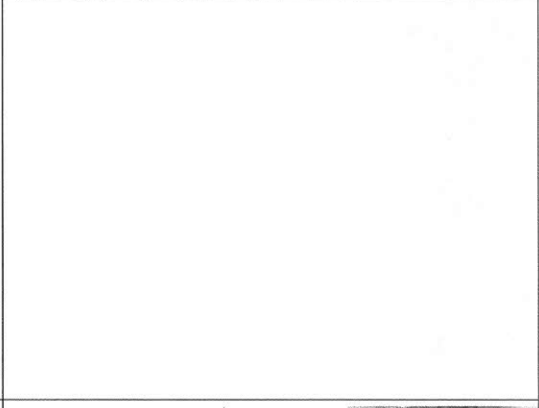
17. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 57.	Az ingatlan megnevezése Egytraktusos utcai lakóépület, fióktetős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
 Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének kiskontnyos lezárása. Erősen átépített lakóház. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	
18. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 64.	Az ingatlan megnevezése Egytraktusos utcai lakóépület, fióktetős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
 Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének tűzfalás lezárása. Erősen átépített, jó állagú lakóház. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

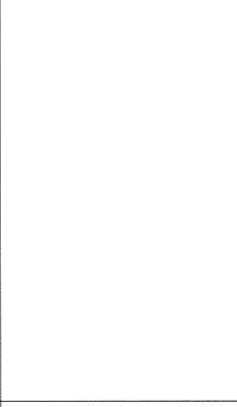
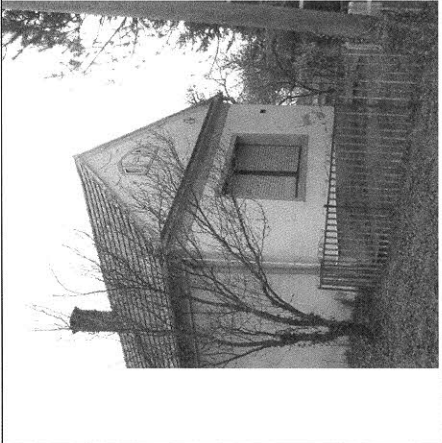
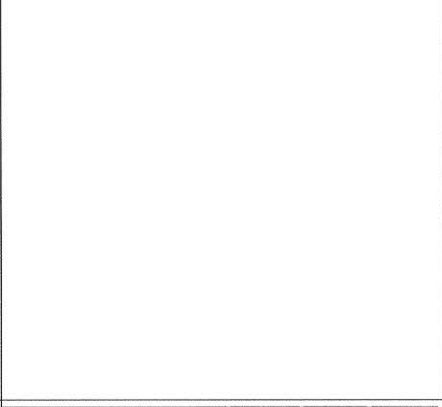
19. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 67.	Egytraktusos utcai lakóépület, főkéntős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének kiskontyos illetve kontyos lezárása. Homlokzatain a nyílászárókat kiscserélték. Javaslat: Legáltalabb arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

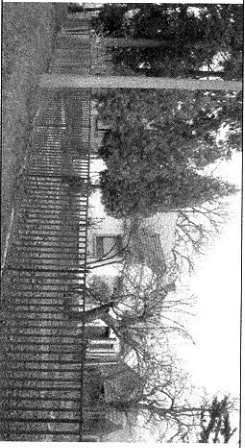
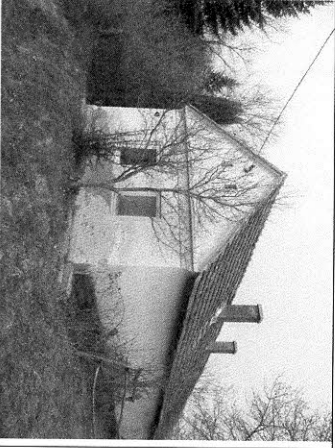
20. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 95.	Egytraktusos utcai lakóépület, főkéntős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének kiskontyos lezárása. Erősen átépített lakóház. Javaslat: Legáltalabb arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

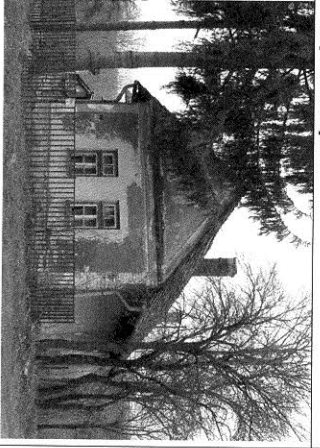
21. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 100.	Egytraktusos utcai lakóépület, főkéntős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének tűzfalas lezárása. Erősen átépített lakóház, a szomszédos épülettel és portáival hagyományos együttest képvisel. Javaslat: Legáltalabb arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

22. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 102.	Egytraktusos utcai lakóépület, főkéntős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének tűzfalas lezárása. Erősen átépített lakóház, a szomszédos épülettel és portáival hagyományos együttest képvisel. Javaslat: Legáltalabb arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

23. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Győrűszeg u. 13.	Az ingatlan megnevezése Egytraktusos utcai lakóépület, fióktetős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének tűzfalas lezárása. Erősen átépített lakóház.	
Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	
24. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Győrűszeg u. 15.	Az ingatlan megnevezése Egytraktusos utcai lakóépület, fióktetős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének tűzfalas lezárása. Erősen átépített lakóház.	
Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

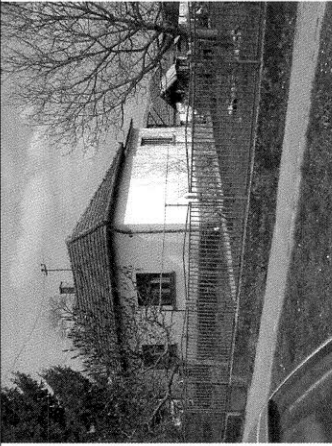
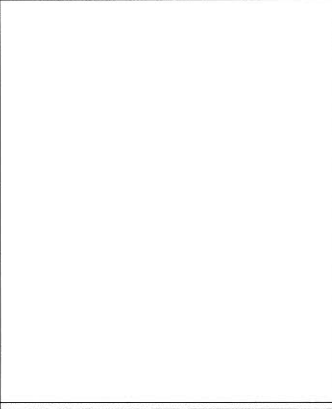
25. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Győrűszeg u. 18.	Az ingatlan megnevezése Egytraktusos utcai lakóépület, fióktetős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének tűzfalas lezárása. Szép, majdnem eredeti állapotban fennmaradt lakóház.	
Javaslat: Esetleges bővítés, átépítés során, az ősi tömeg megőrzése javasolt. –Hv–	
26. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Győrűszeg u. 38.	Az ingatlan megnevezése Egytraktusos utcai lakóépület, fióktetős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

	
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének utcai oldalán tűzfalás, udvari oldalon, a főkötőzet kiskonyhos lezárása. Erősen átépített lakóház. Javaslat: Legáltalabb arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	
27. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Győrfiszeg u. 43.	Egytraktusos utcai lakóépület, főkötős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
	
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének tűzfalás lezárása. A nyitott toldaleképítmény főkötőzetét kör keresztmetszetű pillér-pár tartja. Szép, majdnem eredeti állapotban fennmaradt lakóház. Javaslat: Esetleges bővítés, átépítés során, az ősi tömeg megőrzése javasolt. —Hv-	

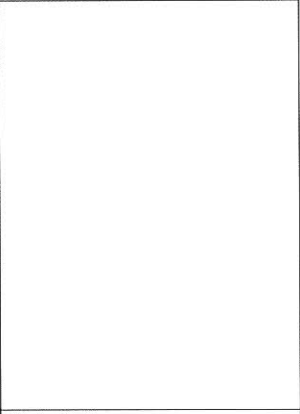
28. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Győrfiszeg u. 51.	Egytraktusos utcai lakóépület, főkötős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
	
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének tűzfalás lezárása. Szép, majdnem eredeti állapotban fennmaradt lakóház. Javaslat: Esetleges bővítés, átépítés során, az ősi tömeg megőrzése javasolt. —Hv-	
29. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Győrfiszeg u. 57.	Egytraktusos utcai lakóépület, főkötős udvari építménnyel;
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Az épület karakterét meghatározza, a „T” alaprajzú tömeg tetőzetének utcai oldalon tűzfalás, udvari oldalon, a főkötőzet kiskonyhos lezárása. Kisebb átépítésekkel, majdnem eredeti állapotban fennmaradt lakóház. Javaslat: Esetleges bővítés, átépítés során, az ősi tömeg megőrzése javasolt. —Hv-	

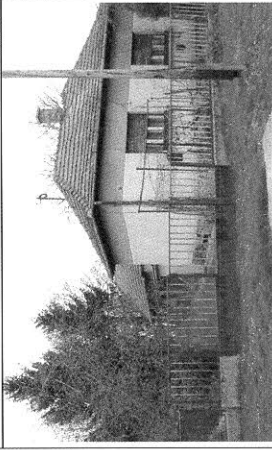
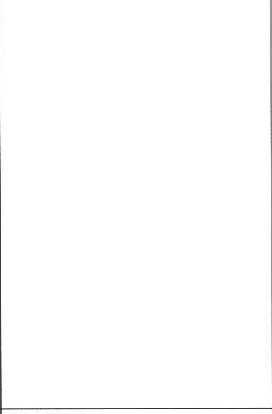
Következő példák bemutatják, mikor az egy traktusú épület utcai oldalon két-traktusúvá, „L” alakúvá bővült. Általában változó gerincmagasságú tömeg keletkezett, az utcai szárny a szobákkal, alacsonyabb az udvari szárnynál:

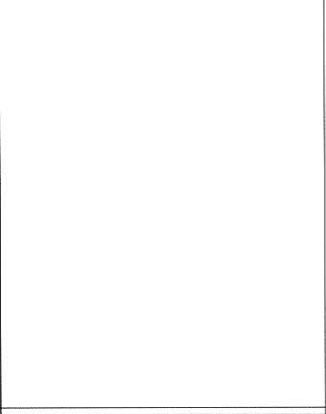
1. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 38.	Az ingatlan megnevezése „L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: A bővítmény alacsonyabb gerincmagassággal csatlakozik a főépülethez, tetőzete udvar felé kiskontyval zárul. Utcai nyílásait háromosztásra cserélték. Javaslat: Legáltalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

2. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 61.	Az ingatlan megnevezése „L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: A bővítmény alacsonyabb gerincmagassággal csatlakozik a főépülethez, tetőzete udvar felé lekontyolt. Utcai nyílásait háromosztásúak cserélték. Javaslat: Legáltalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

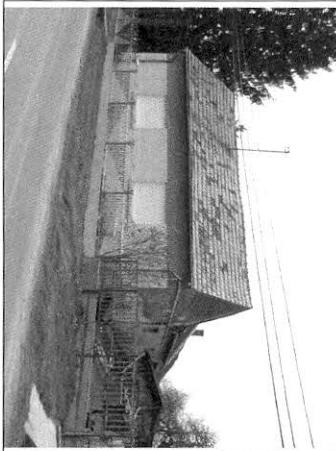
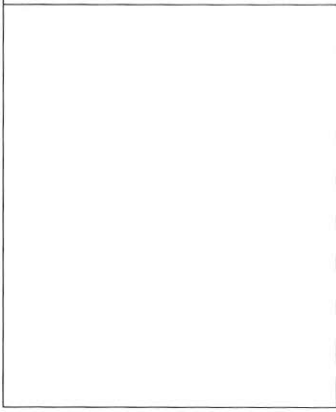
További példák:

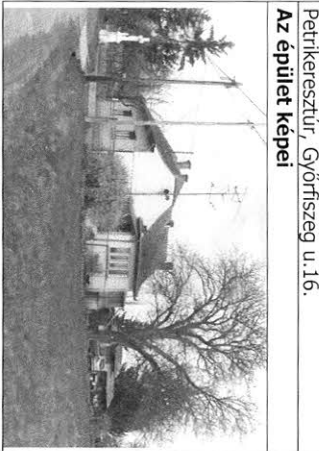
3. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 62.	Az ingatlan megnevezése „L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

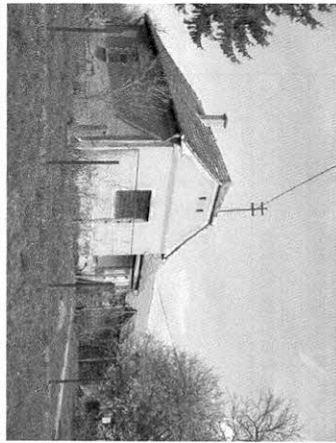
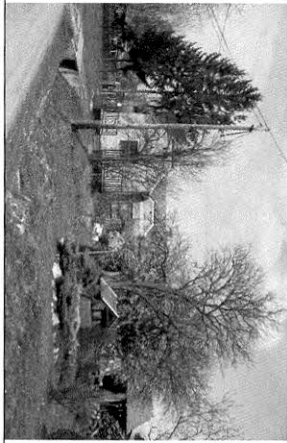
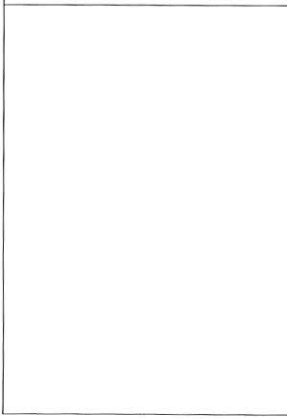
4. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 98.	Az ingatlan megnevezése „L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

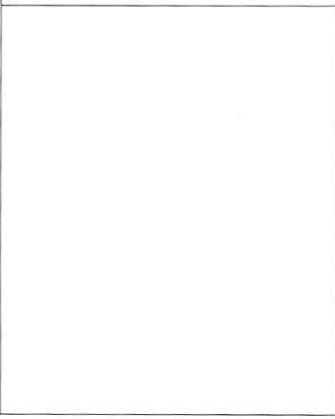
5. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 127.	Az ingatlan megnevezése „L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

6. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 11.	"L" alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

7. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 44.	"L" alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

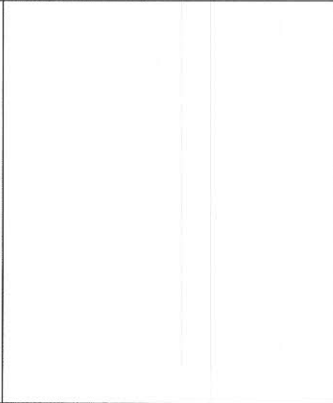
9. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Gyórfiszeg u.16.	"L" alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

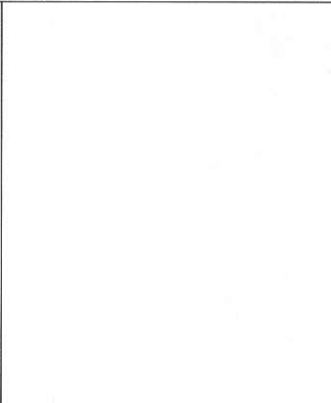
8. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Ady E. u.4.	"L" alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
	

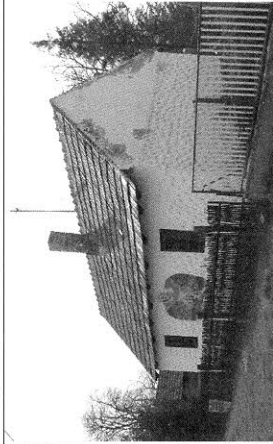
10. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Gyórfiszeg u.19.	"L" alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

Megjegyzés: Az utcai szárnyhoz alacsonyabb gerincmagassággal csatlakozik az udvari épület, tetőzete udvar felé kiskontnyal zárul. Utcaára két háromosztású nyílása mellett ajtó nyílik.

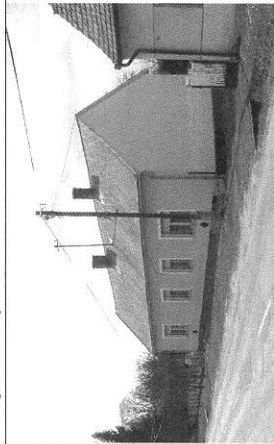
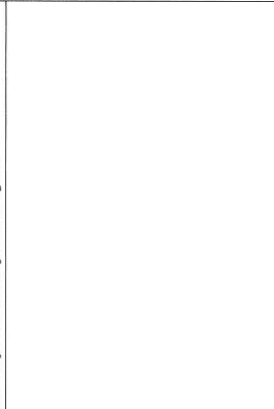
Az ősi szeres portarend, utcával párhuzamos épületeivel is találkozhatunk még kis számban:

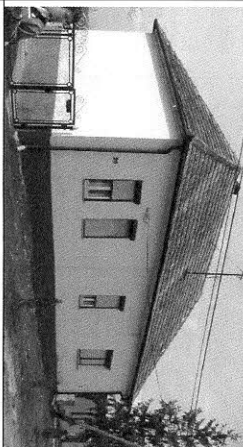
1. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 87. régi épülete	Az ingatlan megnevezése Utcával párhuzamos gerincű, egytraktusos lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: A hagyományos portán, már új lakóépület épült, de a régi utcai épület, néhány melléképülettel és kúttal az udvaron még fennmaradt.	
Javaslat: Felújítása után, üzlet célú hasznosítása; -Hv-	

2. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 93.	Az ingatlan megnevezése Utcával párhuzamos gerincű, egytraktusos lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: A hagyományos portán, a régi utcai épületet erősen átalakították, tetőzetét mindkét végén kiskonty zárja.	
Javaslat: Esetleges bővítés, átépítés során az utcai épület felújítás utáni megtartása. -Hv-	

3. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 2.	Az ingatlan megnevezése Utcával párhuzamos gerincű, egytraktusos lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: A hagyományos portán, a régi utcával párhuzamos gerincű épület még fennmaradt, többszöri felújítás után jelenleg erőteljes vakolattal, festett képpel.	
Javaslat: Esetleges bővítés, átépítés során az utcai épület felújítás utáni megtartása. -Hv-	

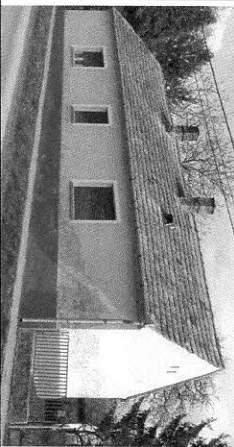
A XX. század elején megjelentek az önálló, utcával párhuzamos gerincű lakóépületek, melyek legtöbbször nem csatlakoztak az udvaron meglévő, még megtartott régi melléképületekhez:

1. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 16.	Az ingatlan megnevezése Utcával párhuzamos gerincű, egytraktusos lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Erősen átalakított épület, csak arányaiban őrzi a hagyományos beépítés jegyeit.	
Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

2. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 20.	Utcával párhuzamos gerincű, egytraktusos lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

Megjegyzés: Hármass tagozódású homlokzatán, a szélső tengelyek rízaltók, a nyílások helyenként még a régi osztást mutatják. Egyéb vonatkozásban erősen átalakított épület, csak arányaiban őrzi a hagyományos beépítés jegyeit.

Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

3. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 27.	Utcával párhuzamos gerincű, egytraktusos lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

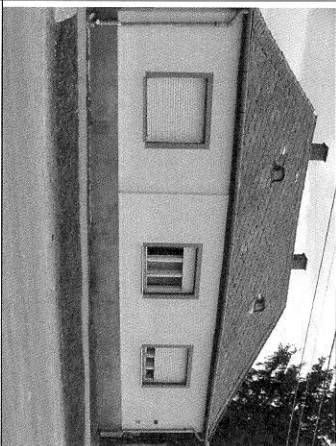
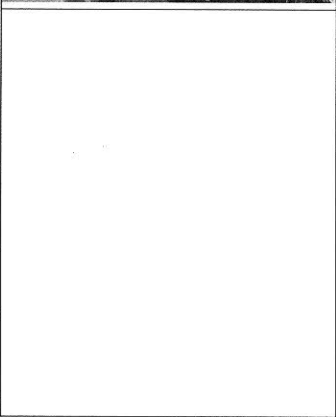
Megjegyzés: Erősen átalakított épület, csak arányaiban őrzi a hagyományos beépítés jegyeit.

Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

4. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 31.	Utcával párhuzamos gerincű, egytraktusos lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

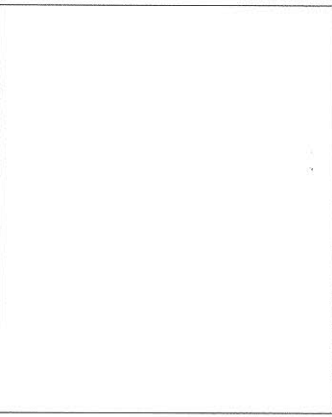
Megjegyzés: Erősen átalakított épület, csak arányaiban őrzi a hagyományos beépítés jegyeit.

Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

5. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 33.	Utcával párhuzamos gerincű, egytraktusos lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

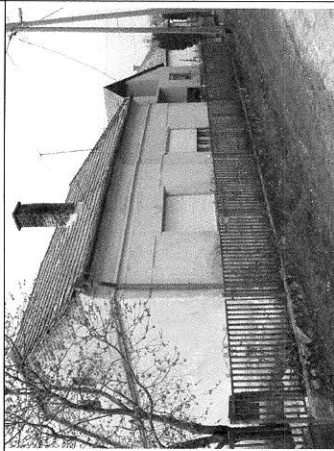
Megjegyzés: Hármass tagozódású homlokzatán, a középső tengely rízalt, egyéb vonatkozásban erősen átalakított épület, csak arányaiban őrzi a hagyományos beépítés jegyeit.

Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

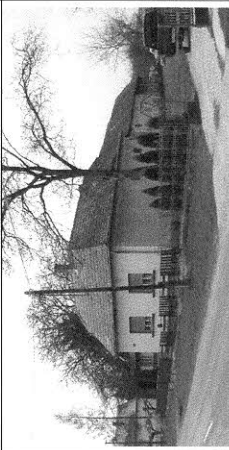
6. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 63.	Utcával párhuzamos gerincű, egytraktusos lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	

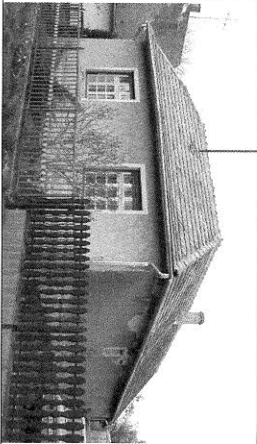
Megjegyzés: Erősen átalakított épület, csak arányaiban őrzi a hagyományos beépítés jegyeit. Tetőzete mindkét végén kiskontnyal lezárt.

Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.

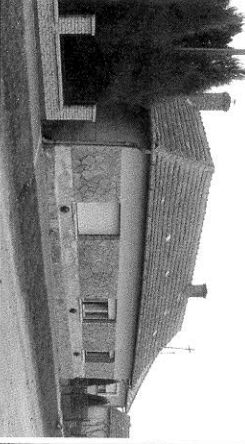
7. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 151.	Az ingatlan megnevezése Utcával párhuzamos gerincű, egytraktusos lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Erősen átalakított épület, csak arányaiban őrzi a hagyományos beépítés jegyeit. Tetőzete mindkét végén kiskontlyal lezárt. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	
8. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Gyórfiszeg u.3.	Az ingatlan megnevezése „L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Igényes épület lehetett, kettős tagozódású utcai homlokzatán a maradék vakolatdíszekből, továbbá udvari kiskontlyal lezárt, látszó téglaaarchitektúrával keretezett oromfalán, ennek még látható jelei vannak. Szomszéd felé néző tűzfalát „macskalépcső” zárja. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során. –Hv-	

Következő példák bemutatják, mikor új „L” alakú épület létesült, a korábbi egytraktusú ház első két, vagy három helyiségét lebontották és annak helyére. Legtöbbször, a régi ház maradéka melléképületként maradt fenn, az új tömeg magasabb gerincű a réginél. Az elrendezés a korábbi típushoz hasonlóan, az utcai szárnyban, a szobák, esetleg üzlethelyiség kap helyet, az „L” alakú szárnyban konyha, kamra hátsó szoba következik.

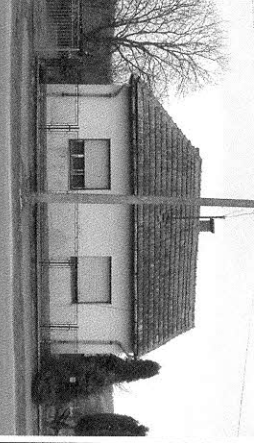
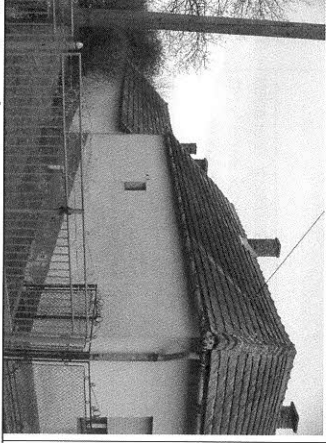
1. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 50.	Az ingatlan megnevezése „L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Az utcai szárny udvari homlokzata kiskontlyal lezárt, a változatlan gerincmagasságú tetőzet átfordul az „L” alakú udvari szárnyra. Kimagasodó tűzfalal csatlakozik a régi épületrészhez. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	
2. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 52.	Az ingatlan megnevezése „L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Az utcai szárny udvari homlokzata kiskontlyal lezárt, a változatlan gerincmagasságú tetőzet átfordul az „L” alakú udvari szárnyra. A régi épületrészhez csatlakozó tűzfalát, ugyancsak kiskonty zár. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	
3. Az ingatlan címe Petrikeresztúr, Kossuth L. u. 71.	Az ingatlan megnevezése „L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Az utcai szárny udvari homlokzata kiskontlyal lezárt, a változatlan gerincmagasságú tetőzet átfordul az „L” alakú udvari szárnyra. Kimagasodó tűzfalal csatlakozik a régi épületrészhez. Javaslat: Legalább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

4. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 82.	„L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Az utcai szárny udvari homlokzata kiskontnyal lezárt, a változatlan gerincmagasságú tetőzet átfordul az „L” alakú udvari szárnyra. Kimagasodó tűzfalal csatlakozik a régi épületrészhez.	
Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

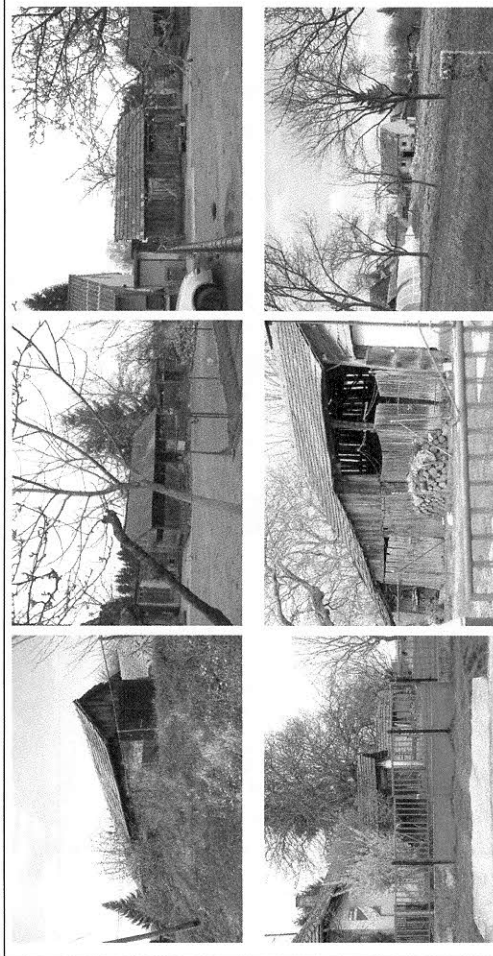
5. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 103.	„L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Az utcai szárny udvari homlokzata kiskontnyal lezárt, a változatlan gerincmagasságú tetőzet átfordul az „L” alakú udvari szárnyra.	
Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

6. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 107.	„L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: A hosszú utcai szárny udvar felé tűzfalal lezárt, a változatlan gerincmagasságú tetőzet átfordul az „L” alakú udvari szárnyra. Kimagasodó tűzfalal csatlakozik a régi épületrészhez.	
Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

7. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 113.	„L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
Megjegyzés: Az utcai szárny udvari homlokzata kiskontnyal lezárt, a változatlan gerincmagasságú tetőzet átfordul az „L” alakú udvari szárnyra. Kimagasodó tűzfalal csatlakozik a régi épületrészhez.	
Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

8. Az ingatlan címe	Az ingatlan megnevezése
Petrikeresztúr, Kosuth L. u. 149.	„L” alakú lakóház
Az épület képei	Az épület helyszínrajza
	
	
Megjegyzés: Az utcai szárny udvari homlokzata kiskontnyal lezárt, a változatlan gerincmagasságú tetőzet átfordul az „L” alakú udvari szárnyra. Kimagasodó tűzfalal csatlakozik a régi épületrészhez.	
Javaslat: Legálább arányai tartandók, esetleges bővítés, átépítés során.	

A településen még látható, hagyományos melléképületek:

A jellegzetes, nőtt jellegű porta

Petrikeresztúr utcaképeiben jellegzetes tájértéki elemek, a magánkertekben, illetve közterületen egyaránt megjelenő kutak, sajátos, műkö kávéra szerkesztett fa védővázakkal, cserép vagy fémlemez fedésűekkel:

Petrikeresztúr közterületi ill. útszéli keresztfái, szobrai, sajátos védendő értékei, mint helyi építészeti emlékek és tájértékek egyben (T):

Szőlőhegyi prészház típusok:

8. ÖRÖKSÉGVÉDELMI JAVASLAT

Petrikeresztúr fejlesztési koncepciójában meghatározta jövőképét, és mindazokat a feladatokat, melyeket annak eléréséhez végre kell hajtani. Rögzítette, **elsődleges célkitűzését, amely szerint a település jövőképét a természeti és épített környezetének védelmével, a turizmus, ezen belül is az öko-turizmus kifejllesztésével, egy ún. "kapu Göcsej szívéhez "** imázs kialakításával látja biztosíthatónak!

E jövőkép eléréséhez mindenképpen szükséges a térség településeinek szorosabb együttműködése. El kell érni a kistérségben belül, hogy Petrikeresztúr és a többi település, hasonló természeti és kulturális örökségei, azok jól organizált, összehangolt kínálatával, minden egyes település biztos gazdasági háttérrel jelenjenek. Az esetleg eltérő adottságok pedig, egy-egy unikális kínálatként, integrálva mindehhez, tovább erősítsék az egész kistérség nemzeti és nemzetközi vonzerjét.

Petrikeresztúr gazdag múlttal rendelkezik, mely rendkívüli természeti adottságainak és földrajzi elhelyezkedésének köszönhető. Jelenére ma is döntően kihat a táj, amelyben arculatát elnyerte, tágabb környezete, valamint természeti és kulturális örökségei.

E sokrétű adottságot csakis integrált örökségvédelemmel, tudatosan lehet fejleszteni, egy tervezett, átgondolt stratégiát követve. Csak széles és sorozatos szakhatósági, társadalmi egyeztetések összehangolt folyamatával, állandó konszenzusban garantálható a fenttartható fejlődés, miközben változó világunk mindenkorai igényeihez is igazodunk!

A jövőben remélhetőleg várhatóak olyan EU-s pályázatok, melyek az egész kistérség számára nagy segítséget nyújthatnak ahhoz, hogy egyedi adottságait minden területen védve, megőrizve, úgy mutathassák be, úgy rekonstruálják, úgy fejlesszék, hogy végeredményben valós nemzeti és nemzetközi vonzerőt jelentsenek.

Göcsej kapujában, a természeti-, táji értékek védelme nélkül elképzelhetetlen a koncepcióban felvázolt jövőkép elérése!

Ugyanúgy az építészeti örökségek védelmére is nagy hangsúly kell fektetni! Ezen örökségvédelmi hatástanulmány széles körben bemutatja a település értékeit. Ahhoz pedig, hogy a örökségvédelem terén valós eredményeket mutathassunk fel, fontos, hogy az önkormányzat továbbra is aktívan működjön közre, elsajátítva a helyi értékvédelem lényegét, folyamatosan kooperáljon a lakossággal, például, példákat mutasson, ha pedig szükséges segítséget kérjen pl.: a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Regionális Irodájától, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságától, a Nyugat-dunántúli Területi Fejlesztéstől, e terv készítőitől, stb.

A lakossággal meg kell ismertetni településük gazdag múltját, örökölt értékeit, hogy higgyen abban, amit Kós Károly így fogalmazott:

" VAN A MI SZEGÉNY NÉPÜNKNEK MŰVÉSZETE, AMELY CSAK AZ ÖVÉ, AMELYET Ő ALAKÍTOTT. FORMÁLT ... AZ ALAP MEGVAN, CSAK ÉPÍTENI KELL TUDNI REÁ. ÉS AZ ALAP ÉP, EGÉSZSÉGES, MEGBÍRJA NEMZETI MŰVÉSZETÜNK OLY HATALMASRA ÉPÍTENDŐ ÉPÜLETÉT"

Mindennek érdekében nem szabad elmulasztani a lakosság folyamatos tájékoztatását. Világossá kell tenni, hogy a védelem érdekében szükséges korlátozások olyan minőségi változást eredményeznek, amely nyomán korszerűbb használat, magasabb életszínvonal, vonzóbb környezet jön létre, végeredményben a tulajdon értéke megnő.

8.1 Petrikeresztúr zöldfelületi rendszere

A településrendezés során a fejlődési irányok meghatározásakor kiemelt szerepet kell kapjon, az értékes, domborzati viszonyokhoz igazodó, történeti hagyományokon alapuló tájszerkezet, tájkarakter védelme, a meglévő értékek megőrzése mellett létrehozható új értékek meghatározása.

Mivel a település jövőbeli fejlődési elképzeléseiben hangsúlyos szerepet kap a turizmus fellendítése, ezért a tervben biztosítani kell az ehhez szükséges területeket. Ezek kiválasztásakor és kialakításakor a gazdasági, pénzügyi szempontokon túl hangsúlyos szerepet kell kapjon, a természetes és természet közeli élőhelyek magas arányának megőrzése, valamint a domborzati és környezeti adottságokhoz való alkalmazkodás is.

8.1.1 Tájrendezési és természetvédelmi javaslatok

A község területén viszonylag magas arányban fellelhető természet közeli élőhelyek és az ezek közti kapcsolatok megléte, a táj mozaikossága és a mindezekből adódó magas biodiverzitás fontos természeti, táji értéket jelentenek.

A tájrendezési javaslat főként ezen értékek megőrzésére, valamint új értékek megjelenésének elősegítésére irányul.

- Javasoljuk a kertés területek kivételével a külterületi beépítések korlátozását. A nagyüzemi mezőgazdasági területeken hagyományosan sem jelenik meg az elszórt beépítés, melyet a tájképi adottságok és a szántóterületek aránya és kiterjedése sem indokol, ezért a településen birtokközpontok kialakítása a jövőben sem kívánatos.
- Javasoljuk a major véderdővel törtéző takarását.
- Javasoljuk, hogy a Cserta-patak települést érintő szakaszán pihenőívat alakítsanak ki. A kialakítandó tó környezetét zöldterületek övezzék, melyek egyrészt lehetőséget adnak a vízparti pihenésre és rekreációra, másrészt pedig, kellő puffert biztosítanak a tó és annak élővilága számára az intenzívebb hasznosítású területek és a vízfelület között. Az országos kéktúra útvonal nyomvonalát az új látványosság közvetlenül érinti.
- Javasoljuk a két településrész harmonikus fejlesztését, a jelenlegi különbségek mérséklését.
- Újonnan telepítendő erdőfoltok, mezővédő erdősávok kialakításakor honos fajokból álló, elegendes állományt kell telepíteni.
- Fás területek kiültetése során, a területen élő, fészkelő, táplálkozó állatvilág védelméről gondoskodni kell.
- Még beépítetlen területeken a fejlesztések megvalósításakor a humusz, termett talaj védelméről és lehetőségek szerint a területen történő újrahasznosításáról gondoskodni kell.
- Az illegális hulladék lerakatok felszámolását el kell végezni.

8.1.2 Települési zöldfelületek rendezési javaslatai

A települést övező vízfolyások valamint az azokat kísérő vegetáció a község keleti peremét kivéve megteremtí a kapcsolatot a lakott területek és a külterület zöldfelületi elemei között. Ez utóbbi szakaszon csupán az egy tagban művelt területek méretbeli különbsége jelzi a kül- és belterületi mezőgazdasági területek határát. Itt ezek a kisebb művelt földrészek jelentik az átmenetet a kertek, udvarok irányába.

A jövő fő feladata a települést ma jellemző táji, területhasználati harmonia jövőbeli megőrzése, a tervezett fejlesztések minden esetben zöldbe ágyazott megvalósítása, valamint a gondozott, növényekkel tarkított utcakép kialakítása.

- Javasoljuk a Kossuth Lajos utcán egységes, karakteres utcafásítását.
- Javasoljuk a korlátlan közhasználatú zöldfelületek mennyiségi fejlesztését.
- Javasoljuk az újonnan kialakításra kerülő zöldterületen játszótér kialakítását.
- Lakó és különleges területek zöldfelületeinek kialakításakor javasoljuk az őshonos fajok és azok nemesített fajtáinak előnyben részesítését egyéb diszfákkal szemben.
- A különleges területek mezőgazdasági és erdőterületekkel szomszédos telekhatárain többszintű, honos fajokból álló, elegendes növényvársk kialakítása szükséges.

(Ld.: Tájhasználati és környezetvédelmi javaslat című 18. számú rajzi melléklet).

8.2 Építészeti értékvédelmi javaslat

A vizsgálatok során ismertettük Petrikeresztúr ősi beépítési módjának, a hagyományos, nagytelkes, szórvány/szeres beépítések alakulását. A történeti folyamatot végigvezettük egészen napjainkig. Megállapítottuk, hogy az ősi szerkezet felbomlása ellenére nem maradt nyomtalan, mert a telekosztódások, a mára utcás településszerkezet meg tudta őrizni laza beépítését, ahol a környező tájjal örökölt harmonikus egység továbbra is fennmaradhatott.

Javaslatunkban pedig, célul tűztük ki, hogy ezen állapot fennmaradását a szabályozás során elősegítsük. Ebből a célból a meglévő lakóterületek közül, különösen az Lf-2 jelű övezetet úgy szabályoztuk, hogy ott a kialakított állapotot és a szabályzat paramétereit köveve, lehetőség van, hagyománykövető, nagylekes, jelentős kert- illetve zöldterülettel rendelkező, terephez igazodó beépítések létrejöttére.

Bármely ősi településben, az ősi beépítési módot követve, a hagyományosan elrendezett porák csak akkor illeszkednek harmonikusan környezetükbe, ha az új épületek is őrzik a hagyományos arányokat.

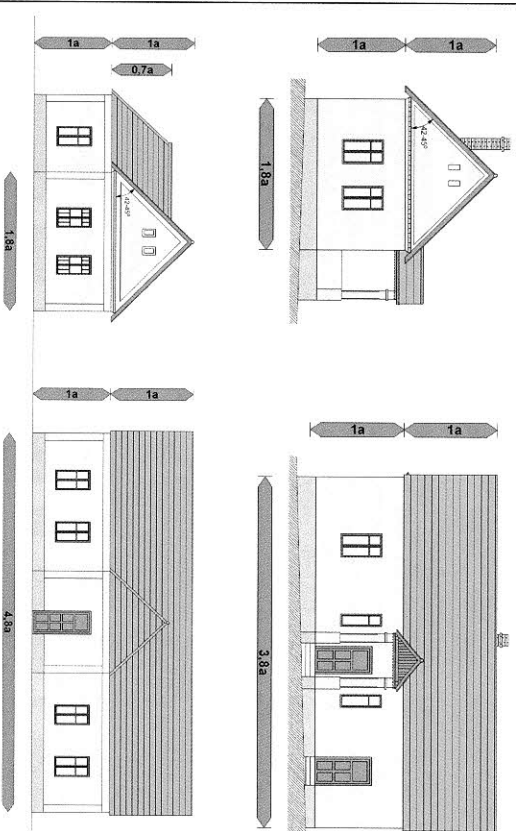
Összegejtöttük követendő példákat. Petrikeresztúr mindazon épületeit, melyek a hagyományos göcsei népi lakóházak arányait, egyéb jellegzetességeit még őrzik, ezen belül külön megjelöltük, a helyi védelemre méltó, leginkább jellegzetes lakóházakat, a bemutatott építészeti típusok szerint. Fenti rajzon a feltárt két jellemző karakterű, hagyományos épület homlokzatát ábrázoltuk. Feltüntetjük azok legfontosabb méreteit, amelyek együttesen a homlokzatok és az egész épületkarakter meghatározói. E méretekkel mozogni a helyi építési szabályzat vonatkozó keretszámai között, de a változás csak arányosan végezhető. A jellemző épület-arányokat bemutató rajzot tervezői –hagyományörző– szándékunk teljesülése érdekében a helyi építési szabályzat mellékletéhez rendeljük.

A helyi építési szabályzat kidolgozásánál arra is figyelemmel voltunk, hogy megállítsuk a település nagyságrendjét, hagyományaitól, múltjától idegen beépítési módok létrejöttét, vagy folytatását, mint például az elindult emeletes, utcára erkélyes, aszimmetrikus épületek tovább terjedését.

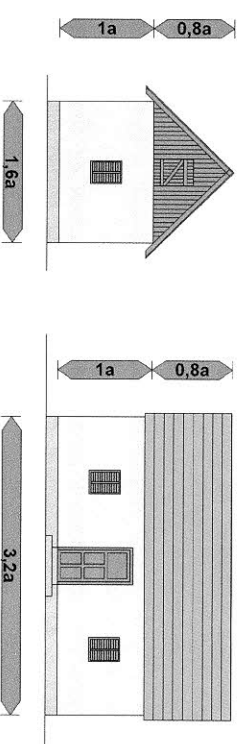
Az újonnan feltárt lakóterületek esetében az előkeres, oldalhatáron álló beépítést szabályozzuk általánosságban. A zöldített előkertek az új utcák képeinek meghatározó elemei, illetve azok lesznek, mivel a szabályozási tervekhez kidolgozott helyi építési szabályzatban rögzített paraméterek és előírások pontos betartása mellett is egymással disszonáns szomszédos épületek valósulhatnak meg és születhetnek ezután is. Hiszen ahány építető és építésztervező, annyi eltérő egyéniség, és annyi eltérő beépítés, épület, építmény a végeredmény. A viszonylag nagy telken pedig, az elő- oldal- és hátsókerterek olyan „puffer zónát” képviselnek, ahol megfelelő növényesítéssel mindezek az ellentmondások takarással tompíthatók.

Alapvető tervezői irányelvünk volt előzőeken túl még, hogy a település fejlesztési szándékait, nagy részben a jelenleg is belterületi, beépítetlen faluvelői kereteken biztosítsuk. Itt olyan különleges, a gyönyörű zalai tájra támaszkodó létesítmények megvalósulását kívánjuk elősegíteni, melyek laza beépítésükkel, a környező tájba megfelelő átmenetet biztosítanak, egyszer, s mint pedig, olyan funkciókat kínálnak a kistérségben, melyek feltétlenül vonzerőt, unikális látványosságot biztosíthatnak, egyebtől természet közeli tevékenységek, sportolási lehetőségek kínálatával.

A Göcsei Vidék építészeti jegyeit hordozó jellemző arányok

A szőlőhegyek hagyományos pince-présház épületei

9. SZERKEZETI TERV

A tervezés során végzett részletes megismerési folyamatban felmértük, hogy Petrikeresztúr, két településből álló ösi kétségességs szerkezetét, a mai napig megtartotta. A táji adottságoknak köszönhetően nem olvadt össze, így a Göcsej vidék jellegzetes, szerves beépítési módját leginkább megőrizte, mint a kistérségben Ormándlak is.

Alapvető tervezői célunk volt a szerkezet megőrzése, a Cserta patak által kettéosztott település képiének védelme. Ezért a Cserta menti „zöldfolyosó” minőségi zöldfelületi kialakítását, látványtő létesítését irányoztuk elő, tehát turisztikai vonzerő telepítését, hogy a völgyvonalat megfelelő természet közeli hasznosításával, a természeti, táji értékek maximális védelme mellett biztosítson kapcsolatot a két településrész között.

A település jelenlegi belterülete bő beépítetlen tartalékokkal rendelkezik, ezért csak egészen kis helyen, az Ády Endre utca mentén, a sportpálya szomszédságában javasoltunk új beépítésre szánt terület kialakítását, az utcakép folyamatosságának kialakulása érdekében.

Egyéb vonatkozásban Petrikeresztúr tájszerkezetét tiszteletbe tartottuk. A szőlőhegyek területén, a jelenlegi határokon belül, azok felélénkülésére, szintén turisztikai vonzerő teremtetésének létesítésére építettünk be a szabályozási előírásokban rendelkezéseket.

Zöldterület övezete

Az övezetbe az állandóan növényzettel fedett közterületek tartoznak.

A közpark területének legalább 70%-át növényzettel fedetten kell kialakítani vagy fenntartani.

Erdőterületek

A település földhivatali nyilvántartás szerint erdőterületként jelölt területein a szerkezeti terv az OTÉK 28§ szerinti erdőterület jelöl. Az erdők erdőtervi elsődleges rendeltetésétől függetlenül a szerkezeti tervlap gazdasági és védelmi erdőterületeket határol le.

Az erdőterületek a település értékes természeti adottságai éppen ezért a terv a jelenlegi erdőültetést megőrizi.

Az erdőterületek természet közeli kezelését az Önkormányzat támogatja.

Mezőgazdasági területek

Mezőgazdasági terület a sajátos tájleveg, tájhasználat, a tájkarakter valamint a táji, környezeti értékek védelme érdekében a következő településszerkezeti egységekre tagolódik:

Általános mezőgazdasági terület,

Korlátozott funkciójú mezőgazdasági terület,

Kertes területek.

Petrikeresztúr közigazgatási területén az OTÉK 29.§-ának (5)-(8) bekezdése szerint birtokközpont nem alakítható ki.

A korlátozott használatú területeken a korlátozás ökológiai, természetvédelmi valamint környezetvédelmi okokból elsősorban az építési lehetőségeket érinti. A terv korlátozott használatú mezőgazdasági területeket jelöl ki a mélyfekvésű patakvölgyekben valamint a Patóhegytől nyugatra fekvő területen. Korlátozott használatú területeken a művelés minden esetben folytatandó, azonban javasolt az intenzívebb kultúrákat gyepléves művelési ágrá váltani.

A szőlőhegyi területek a településtől délkeletre fekvő dombokon helyezkednek el. A település területén ezen mezőgazdasági rendeltetésű területek azok, melyeken az építmények elhelyezésének hagyományai vannak. Az építési feltételek kialakításával valamint infrastruktúrafejlesztéssel a településfejlesztési koncepcióval összhangban segíteni kell a terület megújulását.

Általános mezőgazdasági területen a táji, domborzati adottságok és a helyi gazdálkodási hagyományok figyelembe vétele megköveteli, hogy az építési szabályozási előírások az OTÉK előírásainál szigorúbbak legyenek.

Általános mezőgazdasági területeket jelöl a szerkezeti terv a Kerekdomb, a Róna, és Vasszeg dűlőkben, valamint a településtől keletre fekvő mezőgazdasági területeken.

Táj- és természetvédelem

A településrendezés feladata a természeti adottságokhoz igazodó, történeti hagyományokon alapuló tájszerkezet, tájkarakter védelme. Ezért a terv hangsúlyt fektet az összefüggő ökológiai rendszerek védelmére, fejlesztetheőségük biztosítására.

A település természet és természet közeli élőhelyeinek védelme a település fenntartható, hosszú távú fejlesztésének alapját jelenti.

Vízgazdálkodási terület

Vízgazdálkodási területek az OTÉK 30§ szerinti vízgazdálkodással összefüggő területek.

10. SZABÁLYOZÁSI TERV

K jelű különleges terület

Ktemető jelű építési övezetben a temetkezés céljait szolgáló, valamint az azokat kiegészítő építmények (ravatalozó, kápolna, kegyeleti hely, szerszámtároló, őrzés építményei) helyezhetők el. Az építési övezetre az alábbi előírások is vonatkoznak:

a) Temető különleges övezetben kialakítható legkisebb zöldfelület nagyság legalább 80%, amibe a sírok területe 100%-ban zöldfelületként beleszámít. A telekterület kialakult, a beépíthetőség max. 5%, a legnagyobb épületmagasság 7,5m.

b) A Ktemető építési övezetben 100 m² -ként legalább 1 db nagy koronájú lombos fát kell telepíteni (6,0 m-nél nagyobb lombkoronát növelő fa).

c) A Ktemető 50 m-es védőtávolságon belül a temető nyugalmát zavaró vagy kegyeletsejtő tevékenység nem engedélyezhető.

A sport, turisztika céljára szolgáló különleges területen a megengedett legkisebb zöldfelület 60%. Újonnan kialakítandó oktatás, turisztika céljára szolgáló különleges területen elhelyezésre kerülő épületek engedélyezési tervdokumentációjának a kertészeti kialakítás tervét is tartalmaznia kell és bármennyű épület műszaki átadása csak akkor történhet meg, ha a szükséges zöldfelületi kialakítás megtörtént.

A szabályozási tervben jelölt, jelenleg más rendeltetésű területeken az eredeti rendeltetés megszűntetése után az előírásait el kell elvégezni.

Újonnan létesítendő különleges területeken a szükséges parkoló számot a telken belül kell biztosítani.

Az övezet szabadon álló beépítésű.

Gazdasági terület

A gazdasági terület elsősorban gazdasági célú építmények elhelyezésére szolgál.

Gazdasági terület takarófasítását a lakó és mezőgazdasági területekkel határos telekhatáron meg kell valósítani.

A gazdasági területeken az elhelyezett létesítmények üzemeltetéséhez szükséges gépkocsi tárolót, parkolóhelyet telken belül kell biztosítani.

Zöldterület övezete

A zöldterületek közútról, közteréről közvetlenül megközelíthetőnek kell lennie.

Az övezeten belül kötelező zöldfelületi minimum 80%, melyet többszintesen kell kialakítani, úgy hogy a faval való fedettség minimum 60% legyen.

Új zöldterületek kialakítása, ill. meglévő zöldterületek átépítése, átalakítása csak tervezői jogosultsággal rendelkező szaktervező által készített kertépítészeti terv alapján történhet.

A meglévő és újonnan létesítendő zöldterületek és felületek folyamatos fenntartásáról, esetenkénti felújításáról gondoskodni kell.

A település zöldfelületeinek megóvása érdekében meglévő fát, ill. növényzetet kivágni csak rendkívül indokolt esetben, a 128/1999. (VIII.13.) Korm. rendelettel módosított 2/1970. (VI.21.) Korm. rendelet előírásainak betartásával lehet.

Az engedély alapján kivágott, elhált, továbbá engedély nélküli eltávolított növényzet pótlásáról gondoskodni kell.

A szabályozási tervben jelölt, jelenleg más rendeltetésű területeken az eredeti rendeltetés megszüntetése után az előfásítást el kell végezni.

A Z-1 övezetben a pihenést és a testedzést szolgáló építmény (setrút, pihenőhely, tornapálya, gyermekjátszóter stb.), vendéglátó épület, a terület fenntartásához szükséges épület helyezhető el.

Ha a Z-1 övezetben a telek területe a 3000 m²-t nem éri el építmény nem helyezhető el rajta.

A Z-1 övezetben az újonnan elhelyezhető épület magassága legfeljebb 3,5 m lehet és az általa elfoglalt terület nem haladhatja meg a telekterület 2%-át.

A Z-3 övezet (az egykori temető területe) kegyeleti park. Épület, építmény újonnan nem helyezhető el.

E jelű védelmi erdő övezet

Erdőterület az erdő művelési águ és a rendezési terv szerint erdőterületként szabályozott erdőik területe.

A terv megkülönböztet elsődlegesen védelmi (Ev - környezetvédelmi, természetvédelmi) illetve elsődlegesen gazdasági (Eg) célokat szolgáló erdőket.

A gazdasági rendeltetésű erdő övezetben kizárólag az erdő rendeltetésének megfelelő épületek, építmények helyezhetők el amennyiben azt az erdőhasználat, az erdőművelés indokolja és az elhelyezéshez a szakhatóság hozzájárul.

Az építmények elhelyezéséhez az illetékes Állami Erdészeti Szolgálat hozzájárulása is szükséges.

Az elsődlegesen védelmi célú erdő övezetben az OTÉK 28 § (3) bekezdése szerint épület újonnan nem helyezhető el.

A védelmi rendeltetésű övezetben fa csak akkor vágható ki, ha azt az erdő egészségi állapota, vagy balcseszély elhárítása teszi szükségessé.

Az erdőbirtokos kijelölt területen a mezőgazdasági használat korlátozása nélkül folytatható, a mezőgazdasági termeléshez kapcsolódó épületek azonban nem létesíthetők.

Erdő övezetekben az erdőgazdálkodás csak az erdőterület, az erdőterület, ill. a különböző tulajdonú erdők kezelésére létrehozott szervezetek (pl. erdőbirtokossági társulás) belső előírásai szerint történhet.

Mezőgazdasági övezet

A mezőgazdasági területek övezetek szerinti tagolását a szabályozási terv tartalmazza.

Mezőgazdasági terület az azonos tájleíró, földhasználat, a beépítettség intenzitása, továbbá tájképi, környezetvédelmi, ökológiai érzékenysége szerint a következő területfelhasználási egységekre tagolódik:

- általános mezőgazdasági terület (Má),
- korlátozott funkciójú mezőgazdasági terület (Mko),
- kertes terület (Mke).

Mezőgazdasági területen az OTÉK 29. § (5)-(8) bekezdések szerinti mezőgazdasági birtokközpont és kiegészítő központ nem alakítható ki.

Ma jelű általános mezőgazdasági övezet

Az övezetben az OTÉK 29. § (1) nek megfelelően a növénytermesztés, az állattenyésztés, továbbá az ezekkel kapcsolatos terméfeldolgozás, és -tárolás (mezőgazdasági hasznosítás) építményei helyezhetők el.

Az övezetben az építmények elhelyezésének és kialakításának feltételei a következők:

- Beépíthető telek területe szántó és gyep művelési ág esetén:

lakóépület: nem építhető

gazdasági épület: min. 20 ha (200 000 m²)

- Beépíthető telek területe szőlő, gyümölcsös, kert, faiskola művelési ág esetén:

lakóépület: nem építhető

gazdasági épület: min. 6 ha (60 000 m²)

szőlőben, gyümölcsösben, kertben és faiskolai területen állattartó telep nem létesíthető.

Az övezet szabadonálló beépítésű, az elő-, oldal- hátsókeret legkisebb mérete 10 m.

Beépítés esetén gondoskodni kell a teken belüli védőfásításról.

Építménymagasság legfeljebb 6 m lehet. Amennyiben a gazdasági épület sajátos funkciója miatt ennél nagyobb építménymagasságot igényel, az építési hatóság elvi építési engedély benyújtását kérheti.

Beépítettség legfeljebb 3%.

A tető lehetséges hajlásszöge 35-45° közötti.

Az övezetben nagylétszámú állattartó telep csak az Állategészségügyi Szabályzat (41/1997. (V. 28.) FM rendelet) előírásainak is megfelelő módon létesíthető. Új nagylétszámú állattartó telep lakóterülethez és különleges területkehez 300 m-nél közelebb nem helyezhető el.

Mk jelű kertes terület övezete

A kertes mezőgazdasági övezetben pince, ideiglenes tartózkodásra is alkalmas gazdasági épület valamint priesház helyezhető el.

Az övezetben az építmények elhelyezésének és kialakításának feltételei a következők:

Az övezet csak abban az esetben építhető be, ha a telek minimum 70 %-a szőlő, kert vagy gyümölcsös hasznosítású.

Az övezetben lakóépület nem létesíthető.

A beépíthető telek területe minimum 700 m²

A telkek beépíthetősége 3%, de az építmények maximális alapterülete 60 m².

A tető lehetséges hajlásszöge 35-45° közötti, héjazata természetes anyagú cserépfedéssel lehet.

A beépítés oldalhatáron álló.

Vizgazdálkodási terület

A vizgazdálkodással kapcsolatos, szabályozási terven V jelű terület az OTÉK 30.§-nak (1) bekezdésében jelölt területeket foglalja magába

A vizgazdálkodási övezetben az OTÉK 30. §. előírásait kell alkalmazni.

Vizgazdálkodási területen figyelemmel kell lenni a parti sávok és a vízjárta területek használatáról és hasznosításáról szóló 46/1999. (III. 18.) Korm. rendelet, valamint a vizek fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet előírásaira is.

A vízfelhasználó folyamatos fenntartásról gondoskodni kell. Ennek végrehajthatósága érdekében a vízfelhasználó mellett 6-6 méter szélességű parti kezelőszárv biztosítandó, melyen belül a fenntartást akadályozó létesítményt nem lehet elhelyezni.

A vízfelhasználó területén beépítésre nem szánt területen fenntartási, fejlesztési munkák abban az esetben engedélyezhetők, amennyiben a terület természetközeli állapotának visszaállítását elősegítik.

Zöldfelületek általános előírásai

A beépítésre szánt területen övezetben előírt minimális zöldfelületi arányok csak az OTÉK 25. §-ához fűzött alkalmazási jegyzet szerinti többszintes növényállomány alkalmazása esetén és az ott meghatározott mértékben csökkenthetők, az adott telek zöldfelületének (kerfjének) létesítésére készített kiegészítési terv alapján.

Gyepnézagos betonelemekkel ("zöldbeton") készült gépjármű parkoló felületének csak max. 25 %-a számítható a zöldfelületként.

A zöldfelületek kialakításakor a fajok megválasztásánál kerülni kell az erősen allergizáló fajták alkalmazását és előnyben kell részesíteni a területen őshonos fajtákat.

A 16 m vagy annál nagyobb szabályozási szélességű közlekedési célú közterületeken kétfoldali, a 12m, ill. annál kisebb szabályozási szélességű közlekedési célú közterületeken legalább egyoldali fasort kell telepíteni, ill. a meglévőket védelmi célú gondoskodni kell.

Térmezset-, táji- és látványvédelem

A helyi természeti és táji értékek védelmével kapcsolatos szabályokat külön önkormányzati rendeleiben kell megállapítani.

Az erdők, védő zöltsávok, fasorok telepítésénél a tájra jellemző őshonos fa- és cserjefajok alkalmazhatók.

A település közigazgatási területén adótorony, távközlési magasséptárcsák csak általános mezőgazdasági területen létesíthetők. A létesítmény talpa illesztését meg kell oldani.

A község igazgatási területén 1m²-nél nagyobb önálló reklámtábla nem helyezhető el.

Általános környezetvédelmi előírások

Az igazgatási területen a környezethasználatot úgy kell megszervezni és végezni, hogy

- legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő,
- megelőzze a környezetszennyezést,
- kizárja a környezetkárosítást.

A beruházások nem okozhatnak olyan hatásokat, amelyek a környező területek jelenlegi és tervezett használati módját lehetetlenné teszik.

11. KÖZLEKEDÉSFELJESZTÉS

(ÚT 2-1..218 „A településrendezési tervek közúti közlekedési munkarésze” útügyi műszaki előírás szerint)

11.1 VIZSGÁLATI RÉSZ

1. A település tervezési csoportosítás:

„A” kategóriájú település egyszerű településszerkezettel, távlatban országos jelentőségű közlekedési hálózat (országos főrsút), vasúti fővonal nem érinti.

2. A térség közlekedési hálózatának vizsgálata. forgalomvizsgálat:

2.1.Közüti közlekedés vizsgálata

Állami közúthálózat, térségi kapcsolat:

7401. sz. Zalaegerszeg-Nova összekötő út:

A települést az úthálózat egyik gerincét képező 7401. számú összekötő út É-D irányban, a 19,266km szelvénytől a 20,736km szelvényig érinti.

Az ök. út a Magyar Közút KHT Zala Megyei Területi Igazgatóság kezelésében van, helyi megnevezése Kossuth L. – Petőfi S. utca.

A Zalaegerszegi kistérséghez tartozó Petrikeresztúrnak a szomszédos településekkel – Nagylengyeli (7401. sz. út), Barahida (7401. sz. ök. út – 74123. sz. bek út), irányokban kiépített utak biztosítanak térségi kapcsolatot.

Gomboszeg, Iborfia felé jelenleg nincs kiépített, szilárd burkolatú út.

2.2.Vasúti közlekedés vizsgálata

A települést közvetlenül vasúti hálózat nem érinti.

Vasútállomás a 19km-re lévő megyeszékhelyen érhető el.

2.3.Tömegközlekedés vizsgálata

Közüti:

A tömegközlekedést a távolsági forgalom jellemzi. Tömegközlekedés 7401. sz. ök. úton biztosított. A települést napi viszonylatban 25 járat érinti.

2.4.Kerékpáros közlekedés vizsgálata:

Kiépített kerékpár úttal biztosított közlekedés jelenleg a községben nincs. Jellemző a közúton való kerékpározás.

A térségi kerékpárút fejlesztési programban a község nem szerepel.

2.5.Gyalogos közlekedés vizsgálata:

A gyalogos közlekedés helyzetét vizsgálva a településen a járdahálózat kiépítettsége tekintetében 34%-os aránnyal rendelkezik.

3. Petrikeresztúr község közlekedésének részletes vizsgálata. forgalmi tervezés:

3.1. Közüti közlekedés

A 7401. sz. ök. út belterületi, átkelési szakasza, helyi nevén Kossuth Lajos – Petőfi Sándor utca. A beépítések, kötétségek miatt változó szabályozási szélesség tervezhető.

3.2.Vasúti közlekedés

A települést közvetlenül vasúti hálózat nem érinti.

3.3.Tömegközlekedés:

A tömegközlekedés területén a szerkezeti, szabályozási tervet érintő változásra nem kell számítani. 4db kijelölt autóbusz megálló:

3 db kijelölt autóbusz megállóhely a 7401. sz. Kossuth Lajos – Petőfi Sándor utcán folyópályán illetve csökkentett paraméterű öbölben van.

1 db kijelölt autóbusz megállóhely Győrfejszeg település részen a központban van.

A megállóhelyek fedett vároval ellátottak, kulturált közlekedést biztosítanak.

3.4.Kerékpáros közlekedés:

Kiépített kerékpárúttal biztosított közlekedés jelenleg a községben nincs.

A térségi kerékpárút fejlesztési programban a Fő utca-Kossuth L. utca, Petőfi S. utca szerepelnek.

11.2 FELJESZTÉSI RÉSZ

2. Petrikeresztúr község közlekedési hálózatának fejlesztése:

2.1. Közüti közlekedés

A 7401. sz. ök. út fejlesztését az Országos Közutak Fejlesztési Terv, a Zala Megyei Közúthálózat Fejlesztése (1999), valamint a „Nyugat-dunántúli Régió közúthálózat fejlesztési koncepciója 2030-ig” nem tartalmazza.

2.2. Közúthálózat hierarchiaja, keresztszetszeti kialakítása, csomópontok területigénye

Belterületi mellékút, gyűjtő út (7401. sz. út Kossuth Lajos út, Petőfi Sándor út) **Köü-2**

7401. sz. Zalaegerszeg-Nova összekötő út:

A 7401. sz. összekötő út a tervezési terület jelentős településszerkezeti eleme, amelynél a feltáró és kiszolgáló funkció között a helyes arány kialakítására kell törekedni.

Belterületi mellékút, kiszolgáló út (Ady E. utca, Hunyadi J. utca, Győrfejszegi utca Tekincs utca. 608 hrsz-ú út) **Köü-3**

Általános megállapítások:

Osztályba sorolás: B.VI.d.,A".
Építési terület (szabályozási) szélesség, kialakult: **12-16m** között változó.
Csomóponti területigény: a szabályozási szélességen belül biztosítható, illetve a ráátási háromszögek szabadon hagyásával

Tervezett új utcák belterületi mellékutak: **Köu-3**

Építési terület (szabályozási) szélesség: **12m.**

Osztályba sorolás: B.VI.b.,C".
Csomóponti területigény: a szabályozási szélességen belül biztosítható, illetve a ráátási háromszögek szabadon hagyásával
Keresztmetszeti elemek helyszükségletének méretezése:
Forgalmi sávok száma: két forgalmi sávos forgalom 4, 0m szélességben,
Parkolási lehetőség: közterületen nem javasolt, tervezett padka szélessége 1,5-1,5m járda, egyoldali járda kiépítése javasolt 1,5m szélességben
Vízvezetés: nyílt rendszerű csapadékvíz elvezető árokka, folyókával

Építési terület (szabályozási) szélesség: **14m.**

Osztályba sorolás: B.VI.d.,C".
Építési terület (szabályozási) szélesség: **14m.**
Csomóponti területigény: a szabályozási szélességen belül biztosítható, illetve a ráátási háromszögek szabadon hagyásával
Keresztmetszeti elemek helyszükségletének méretezése:
Forgalmi sávok száma: két forgalmi sávos forgalom 6, 0m szélességben,
Parkolási lehetőség: tervezett padka igénybevitelével, szélessége 1,0-1,0m járda, egyoldali járda kiépítése javasolt 1,5 m szélességben
Vízvezetés: nyílt rendszerű csapadékvíz elvezető árokka, folyókával

Építési terület (szabályozási) szélesség: **16m.**

Osztályba sorolás: B.VI.d.,C".
Építési terület (szabályozási) szélesség: **16m.**
Csomóponti területigény: a szabályozási szélességen belül biztosítható, illetve a ráátási háromszögek szabadon hagyásával
Keresztmetszeti elemek helyszükségletének méretezése:
Forgalmi sávok száma: két forgalmi sávos forgalom 6, 0m szélességben,
Parkolási lehetőség: tervezett padka igénybevitelével, szélessége 1,5-1,5m járda, egyoldali járda kiépítése javasolt 1,5m szélességben
Vízvezetés: nyílt rendszerű csapadékvíz elvezető árokka, folyókával

Gyalogutak **Köu-8:**

Osztályba sorolás: B.X.
Építési terület (szabályozási) szélesség:**6-10m.**
Burkolat szélesség: 2,0m.

12. KÖZMŰELLÁTÁS

12.1 Vízellátás

Meglévő állapot ismertetése:

Petrikeresztúr község vízellátása Gombosszeg, Lickóvadamos, Gellénháza, Ormándlak, Iborfia és Nagylengyel településeket ellátó térségi vízműrészeként együttesen valósult meg. A rendszert 3 db kút, 2 db 2x100 m³-es és 1 db 100 m³-es víztároló és a településeket ellátó vezetékhálózat alkotja. A három kút Nagylengyel településen a gellénházi ivóvízbázison található, amely a település vízigényét hosszútávon tudja biztosítani.

A kutak főbb műszaki paramétereit:

Kút neve:	Létesítés éve	Mélység	Szivattyú	Vízhozam	Kútfel szint	Nyugalmi szint
Nagylengyel 056/12	1995-1996	240,0m	K 64-6	333 l/p	192,66 mBf	158,00 mBf
Nagylengyel 056/12	1995-1996	135,0m	K 63-8	200 l/p	192,68 mBf	162,46 mBf
Nagylengyel 056/12	1995-1996	106,0m	K 62-9	134 l/p	192,70 mBf	165,00 mBf

A térség vízellátása három nyomásvázlatra tagozódik. Petrikeresztúr település vízellátását közvetlenül a községben található vízműleplei szivattyúk biztosítják a 100 m³-es víztároló közbeiktatásával. Az ivóvízhálózat a község teljes területét lefedi.

A községek jelenlegi vízigénye:

Település	Vízigény				
	m ³ /d-i átlg	m ³ /c-i csúcs	m ³ /aug.hó	m ³ /év	
Gellénháza	225	338	8.112	81.120	
Nagylengyel	60	89	2.145	21.450	
Ormándlak	11	17	407	4.069	
Petrikeresztúr	41	62	1.495	14.950	
Lickóvadamos	19	29	676	6.760	
Gombosszeg	3	4	87	870	
Iborfia	2	3	78	780	
Összesen	361	542	13.000	130.000	

A térségi rendszer (Gellénháza, Gombosszeg, Iborfia, Lickóvadamos, Ormándlak, Petrikeresztúr, Nagylengyel) mennyiségi adatai:

NA150 KM-PVC cső:	9.166 m
NA100 KM-PVC cső:	22.244 m
NA80 KM-PVC cső:	710 m
D63 KPE cső:	630 m
D32 KPE cső:	1.215 m
D25 KPE cső:	460 m
Összesen:	34.425 m

Vízvezeték mértékadó kapacitása: 1.526 m³/d

Mértékadó csőátmérő: NA150

Vízmű mértékadó kapacitása: 902 m³/d

A vízellátó hálózat üzemeltetője a Zalavíz Zrt. (Zalaegerszeg, Balatoni u. 8)
Ld.: K-v jelű, Vízellátás című rajzi melléklet

12.2 Szennyvízelvezetés

A településen jelenleg nincs kiépített szennyvízcsatorna hálózat. Jelenleg a keletkező szennyvizeket egyedileg gyűjtik. Az összegyűjtött szennyvizet vállalkozó szállítja a lerakóhelyre. A jelenlegi ellenőrzetlenségre és a környezeti terhelés csökkentése érdekében az Önkormányzat foglalkozik a község szennyvízkezelő hálózatának előkészítésével és a pályázati lehetőségek függvényében a megvalósítással.

12.3 Belterületi csapadékvíz-elvezetés

A településre hulló éves csapadékmennyiség 750 mm/év. A községben jelenleg a közutak árka, fűves meder szolgál a csapadékvíz elvezetésére. A meglévő utakról állapotok elfogadható, viszont a nagyobb intenzitású csapadék esetén a kapubejáratoknál elhelyezett átereszek különböző átmérők és magasságbeli különbségek gondot okozhatnak. A felszíni vizek befogadja a Cserta patak. Ártekinthető egységes felszíni vízelvezetésre vonatkozó tervvel a település nem rendelkezik.

12.4 Villamosenergia ellátás

A község villamosenergia-ellátása a zalaegerszegi Északi 120/20kV-os transzformátorállomásból induló Barahida 20kV-os gerincvezetékéről történik.

A településen 2 db légvezeték oszloptranzformátor-állomás üzemel 250 kVA teljesítménnyel. Az oszloptranzformátor-állomásról légvezeték 0.4kV-os hálózaton történik a lakosság energia ellátása, szabadvezetékkel illetve kötelelt szigetelt szabadvezetékkel.

A kifizetésű hálózatok nagy része megfelelő biztonsági tartalommal rendelkezik.

A közeli villamos hálózatokra vonatkozó 47/2002 (XII.28.) GKM rendelet szabályozza a villamos energiát vételezni szándékozó új fogyasztókra vonatkozó, a szolgáltató által kérhető hálózati fejlesztési hozzájárulás mértékét.

A rendelet 3.§ 5. pontja értelmében meglévő kifizetésű hálózat esetén 32A-t meg nem haladó együttes igény esetén nem kérhető hálózati fejlesztési díj. Természetesen, ha az igények kielégítése csak új hálózat építésével történhet, a rendelet 3.§ és 4.§-a ezekre az esetekre is iránymutatást ad.

A község jelenlegi utcáiban a kifizetésű hálózat mindenhol ki van építve, így az esetleges igények felmerülésekor a 32A-t meg nem haladó lakossági ár-szabású fogyasztók belépésekor az Áramszolgáltató abban az esetben is köteles térítés nélkül az igényeket kielégíteni, ha a kifizetésű hálózaton, ill. az azt tápláló transzformátor állomáson átépítést, rekonstrukciót kell végezni.

A község közvilágításának korszerűsítése az elmúlt évben történt, elsősorban energiatakarékossági szempontok alapján. A főutakon minden oszlopon, a mellékutakon minden második oszlopon üzemel energiatakarékos, korszerű fényforrás, zömében 1x70W-os Nátrium, illetve 1x36 W-os kompakt fénycsóval.

Ld.: K-e jelű, Villamosenergia ellátás című rajzi melléklet

12.5 Gázellátás

Jelenlegi állapot

Petrikeresztúr településen 2000 év óta biztosított a korszerű, környezetkímélő, gazdaságos földgázenergia. A gázhálózat tulajdonosa, üzemeltetője a Magyar Gázszolgáltató Kft.

A nagylengyeli gázátadó állomásról induló nagyközépnomású gázelosztó vezeték a település határáig 8 bar üzemi nyomással üzemel. Az 51 hrsz-ú út végén elhelyezett gáznyomásszabályozó állomás 8/4 bar redukálásával biztosítja a település biztonságos középnyomású 4 bar-os üzemi nyomását.

A megépült gázelosztó vezeték Petrikeresztúr Győrfiszeg településrészét is ellátja, s így a vezeték adatai a következők:

5420 m gázelosztó vezeték 137 db leágazó vezetékkel, amelyből jelenleg 96 ingatlan gázfogyasztó is. A leágazó vezetékek minden potenciális számba vehető, beépíthető ingatlan telekhatáráig kiépült, s az ingatlanok rácsatlakozását a gázszolgáltató el tudja végezni.

A szolgáltatást a Magyar Gázszolgáltató Kft. végzi.

Ld.: K-g jelű, Gázellátás című rajzi melléklet

12.6 Hírközlés

• Kábel TV rendszer:

A kábeltvé szolgáltatást az Infraset Kft (Zalaegerszeg, Rákóczi u. 13) végzi. Az épületek ellátása a község egész területén légkábellel történik. A csillagpontos légkábeles hálózat erősáramú oszloponon üzemel. Vissz irány (és internet szolgáltatás) jelenleg üzemel. A rendszerhez más település nem kapcsolódik.

• Vezetékes hírközlési hálózatok:

A Magyar Telekom Rt. a Hírközlési törvényben meghatározott módon egyetemes szolgáltatóként végzi tevékenységét az érintett területen. Ennek megfelelően az egyetemes távbeszélő szolgáltatást kötelezően biztosítja. A tárgyi terület távbeszélő hálózat szemonizációjából Zalaegerszeg primer területhez, illetve azon belül Gellénháza egységes helyi hálózathoz tartozik. A távbeszélő központ Gellénháza településen található. A körzetkábellel légkábeles. A község egész területén légkábeles hálózat üzemel.

A helyi távközlési hálózat tulajdonosa a Magyar Telekom Rt. (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.), üzemeltetője a Magyar Telekom Rt. MSZI Zalaegerszeg Területi Mérnökség (Zalaegerszeg, Ispóty köz 1.).

14. KÖRNYEZETALAKÍTÁSI, KÖRNYEZETVÉDELMI MUNKARÉSZ

A környezeti értékelés kidolgozásának folyamata

1.1. Előzmények

A Koller és Társa Tervező Kft. készíti Petrikeresztúr településszerkezeti és szabályozási terveit, valamint helyi építési szabályzatát.

Az épített környezet alakításáról szóló 1997. évi LXXVIII. törvény, az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Kormányrendelet és a többször módosított, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.), valamint az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Kormányrendelet szerint „a település egészére készülő településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv” esetén minden esetben környezeti vizsgálat készítése szükséges.

1.2. A környezetalakítási, környezetvédelmi munkarész módszertana

Az általános követelmények figyelembe vételével a tervezési feladat sajátosságait szem előtt tartva a vizsgálat általános szempontjait a következők szerint rögzítjük:

- A környezeti állapot és a jellemző környezetterhelések vizsgálata a hatályos előírások, követelmények tükrében. A vizsgálatok során megállapításra kerül a településrendezés eszközeivel való elvárt intézkedések köre és egyéb környezetvédelmet érintő javaslatok.
- A tervezési folyamat követi az 1997. évi LXXVIII. törvényben meghatározott településrendezési tervezési folyamatot, nevezetesen az önkormányzat által határozatban elfogadott településfejlesztési koncepció alapján a szerkezeti terv előkészítését, majd a továbbtervezés során a szabályozási terv és a helyi építési szabályzat kimunkálását. A településrendezési tervek államigazgatási eljárásban történő egyeztetés és a lakosság, valamint civil szervezetek tájékoztatása, bevonása után a képviselőtestület önkormányzati rendeletben hirdeti ki.
- A környezeti értékelés során az államigazgatási szervek (előzetes, majd végleges egyeztetési vélemény), az érintett lakosság, és a szervezetek módosíthatják, javíthatják a terv minőségét, melyet a szakági tervezők integrálnak az egyes dokumentumokba.
- Az egyeztetési folyamatban esetleg bekövetkező véleményeléréseket egyeztető tárgyalás keretében – kompromisszumra törekedve – kell tisztázni. A tervet készítő önkormányzat illetve a tervező az eltérő vélemények fenntartása esetén indokolni köteles döntését.

- A környezeti értékelés készítésénél az önkormányzat meglévő és környezetvédelmet érintő, terület-felhasználásra, hatással bíró tervei, statisztikai és környezetvédelmi összefüggő adatok, helyszíni ellenőrző vizsgálatok tapasztalatai, az államigazgatási szervek és közigazgatási szervek előzetes véleményei vehetők figyelembe. A tenkésztésrendelkezésére álló időszak nem teszi lehetővé kutatások, ciklusok monitorizálását, így ezek bizonytalanságával készíthetők el a településrendezési tervek.

1.3. A környezetvédelmi munkarész tematikája

A településrendezési terv készítői a jogszabályi követelményeknek, a megfelelő megrendelői akaratral egyezően készítették el a környezetvédelmi munkarészt, a terv dokumentálásakor, szerkesztésekor figyelembe vették a környezeti értékelés általános követelményeit.

A környezeti értékelés általános tartalmi követelményeit a 2/2005. (I.11.) Kormányrendelet 4. sz. melléklete tartalmazza.

- A településszerkezeti és szabályozási tervek, valamint a helyi építési szabályok készítésével szemben támasztott követelmények figyelembe vételével, a fent rögzített általános módszertan alapján a környezeti értékelés részletes tematikáját a következők szerint rögzítjük.
- A környezeti értékelés kidolgozása folyamata
 - Előzmények, módszertan, tematika tartalma, a településrendezési tervek más részéhez való kapcsolódása, a kidolgozás egyéb szempontjai.
 - A településrendezési tervek célja és tartalma
 - A településfejlesztési elképzelések és tervek rövid ismertetése, a településrendezési terv összefüggése más tervekkel, programokkal.
 - A környezeti hatások értékelése
 - A rendezési tervek készítése során figyelembe vett tervek és programok
 - A környezeti állapot értékelése és a rendezési tervek készítése során figyelembe vett meglévő környezethasználatok.
 - A talaj és a vizek védelme
 - A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a talaj- és vízvédelmi követelmények.
 - A levegőtisztaság védelme
 - A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos követelmények.
 - Hulladékgazdálkodás
 - A jelenlegi helyzet elemzése, helyzetértékelése, a hulladékgazdálkodással szemben támasztott követelmények.
 - Zaj elleni védelem
 - A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, környezeti zajvédelmi követelmények.
 - Épített környezet védelme
 - A jelenlegi állapot elemzése, épített környezet védelmével kapcsolatos követelmények.
 - Táj- és természetvédelem
 - A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a táj- és természetvédelemmel szemben támasztott követelmények.
- A településrendezési tervek alkalmazása esetén várható környezetet érő hatások
 - A településrendezési terv összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel
 - A környezeti érintő hatások előrejelzése
 - A talaj és vizek védelme
 - A levegőtisztaság védelme
 - Hulladékgazdálkodás
 - Zaj elleni védelem
 - Épített környezet védelme
 - Táj- és természetvédelem
- Javaslat a településrendezési tervekhez kapcsolódó önkormányzati intézkedésekre, monitorizálásra
- Összefoglalás

1.4. A környezeti vizsgálat településrendezési tervek más részeihez való kapcsolódása

A részletes vizsgálaton alapuló környezeti értékelés mind a települési szerkezeti tervet, mind a szabályozási tervet megalapozó, elhagyhatatlan tervrészlete és kiemelt szerepkörű a környezetkímélő építések helyi rendjének, szabályozásának kialakításában.

Településszerkezeti terv az a településrendezési terv, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területtervezési felhasználati módjait, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

A településszerkezeti tervben kell meghatározni a bel- és külterületeket, a beépítésre szánt, illetőleg a beépítésre nem szánt területeket, a település szerkezetét meghatározó közterületeket (főútonaljak, nagyobb kiterjedésű közparkok, stb.), azok tagozódását, a védett, a védelemre tervezett és a védő területeket, továbbá a funkciójában megváltoztatásra tervezett területtervezeteket, a meglévő és a tervezett infrastruktúra-hálózatokat. Az egyes területeken belüli fel kell tüntetni a terület felhasználását veszélyeztető, illetőleg arra kiható tényezőket, különösen az alábányászottságot, a szennyezettséget, az árvíz-, erózió- és csúszásveszélyt, a természetes és mesterséges üregeket, a közműves szennyvíz-elvezetéssel ellátatlan területeket, stb.

A definiált követelmények alapján megállapítható, hogy a környezeti értékelés a településszerkezeti terv készítésében meghatározó a főútonaljak, közterek kialakításában és ezzel a település szerkezetét lényegesen befolyásolja. Fontos szerepe van továbbá a környezeti értékelésnek a védelmet igénylő területek, létesítmények lehatárolásában és a környezetterhelő hatás miatt szükséges védőterületek meghatározásában, valamint a szennyezett, sérült, rekultiválást igénylő területek feltárássában. A szerkezeti terv kialakításában a környezetalakítási munkarész – a részletes vizsgálaton alapuló környezeti értékelésnek megfelelő tartalommal meghatározó szerepkörű.

Szabályozási terv az a településrendezési terv, amely a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezeti természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket megállapító építési előírásokat térképen, rajz formájában ábrázolja.

A szabályozási tervnek – többek között - tartalmaznia kell:

- a beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területek, illetőleg az azokon belüli egyes területtervezet (övezetek) lehatárolását,
- a közterületek nem minősülő területeken belüli a telkek, építési telkek, területek kialakítására és beépítésére vonatkozó megállapításokat,
- az egyes területtervezeteken belüli a védett és a védelemre tervezett, valamint a védő területeket, továbbá építményeket,
- az infrastruktúra-hálózatok és építmények szabályozást igénylő elemeit.

Megállapítható, hogy a szabályozási terv követelményeinek teljesítéséhez elengedhetetlenek az 1.3. pontban részletezett tematika szerinti környezeti értékelés eredményei, így a szabályozási tervhez teljes egészében szorosan kapcsolódik a környezetalakítási munkarész.

Az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezeti természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket **helyi építési szabályzatban** kell megállapítani.

A településszerkezeti és szabályozási tervekhez hasonlóan, különösen a szabályozási tervvel együtt alkalmazható helyi építési szabályzatban jelennek meg a környezeti értékelés szempontjai, eredményei.

PETRIKERESZTÜR

Gáz ellátás K-g

Jelmagyarázat

Gázfogyasztó állomás

Meglévő középnyomású vezeték

Meglévő nagyközépnyomású vezeték

PETRIKERESZTŰR

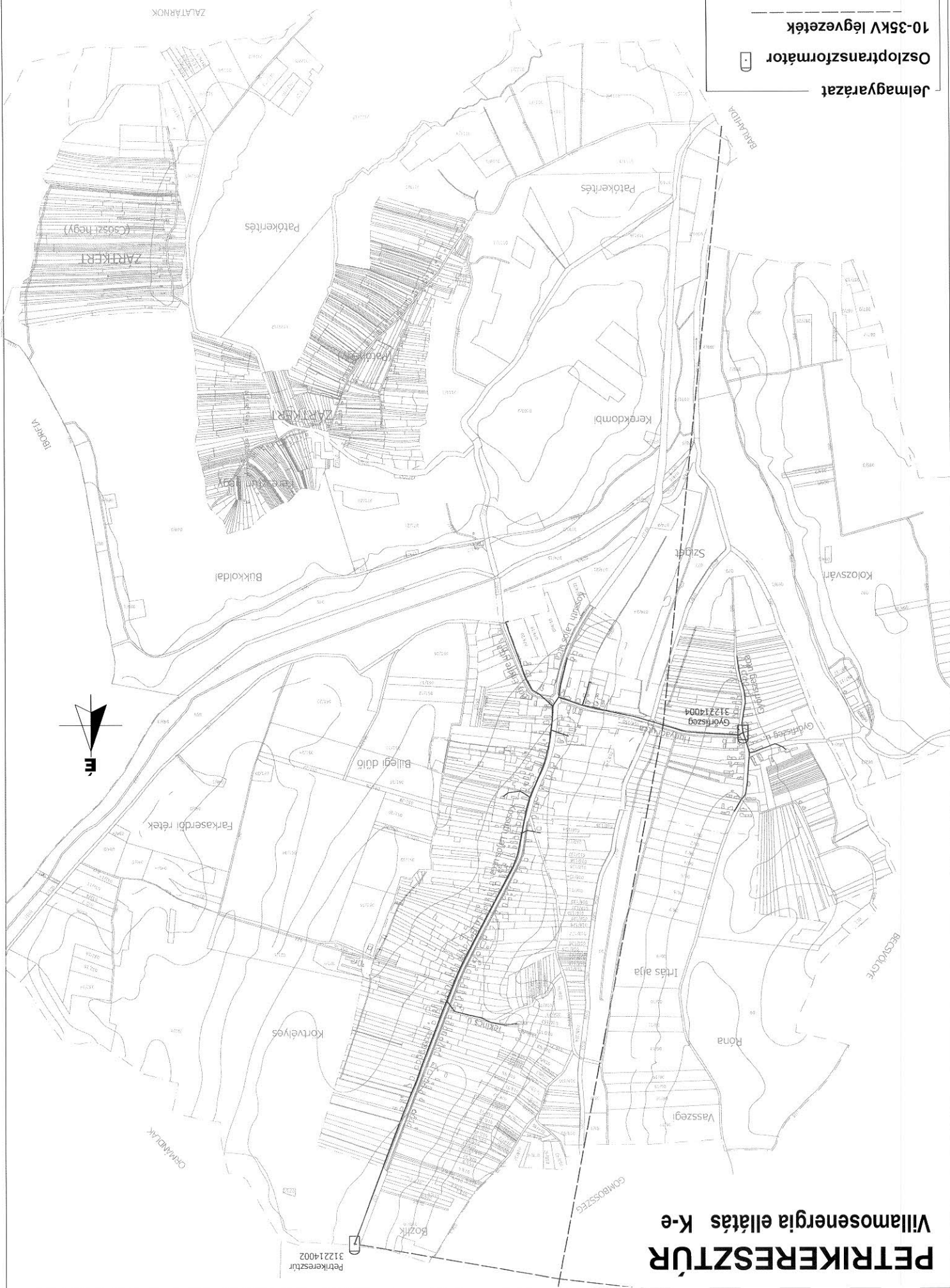
Távközlés K-t

PETRIKERESZTÜR
Villamosenergia ellátás K-e

Williamosenergia ellátás K-e

Petrikereztur
312214002

Jelmagyarázat

Oszloptranszformátor

10-35KV légvezeték

0,4kV légvezeték

Vizellātas K-v

NA100 vízvezeték

- A környezeti értékelés készítésénél az önkormányzat meglévő és környezetvédelmet érintő, terület-felhasználásra hatással bíró tervei, statisztikai és környezetterheléssel összefüggő adatok, helyszíni ellenőrző vizsgálatok tapasztalatai, az államigazgatási szervek és közigazgatási szervek előzetes véleményei vehetők figyelembe. A tervkészítésre rendelkezésre álló időszak nem teszi lehetővé kutatások, ciklusok monitorizálását, így ezek bizonytalanságával készíthetők el a településrendezési tervek.

1.3. A környezetalakítási, környezetvédelmi munkarész tematikája

A településrendezési terv készítői a jogszabályi követelményeknek, a megfelelő megrendelői akaratallal egyetemben készítettek el a környezetalakítási és környezetvédelmi munkarészt, a terv dokumentálásakor, szerkesztésekor figyelembe vették a környezeti értékelés általános követelményeit.

A környezeti értékelés általános tartalmi követelményeit a 2/2005. (I.11.) Kormányrendelet 4. sz. melléklete tartalmazza.

A településrendezési és szabályozási tervek, valamint a helyi építési szabályok készítésével szemben támasztott követelmények figyelembe vételével, a fent rögzített általános módszertan alapján a környezeti értékelés részletes tematikáját a következők szerint rögzítjük.

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamata
Előzmények, módszertan, tematika tartalma, a településrendezési tervek más részeihez való kapcsolódása, a kidolgozás egyéb szempontjai.
2. A településrendezési tervek célja és tartalma
A településfejlesztési elképzelések és tervek rövid ismertetése, a településrendezési terv összefüggése más tervekkel, programokkal.
3. A környezeti hatások értékelése

3.1. A rendezési tervek készítése során figyelembe vett tervek és programok

3.2. A környezeti állapot értékelése és a rendezési tervek készítése során figyelembe vett meglévő környezethasználatok.

A talaj és a vizek védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a talaj- és vízvédelmi követelmények.

A levegőtisztaság védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos követelmények.

Hulladékgazdálkodás

A jelenlegi helyzet elemzése, helyzetértékelése, a hulladékgazdálkodással szemben támasztott követelmények.

Zaj elleni védelem

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, környezeti zajvédelmi követelmények.

Épített környezet védelme

A jelenlegi állapot elemzése, épített környezet védelmével kapcsolatos követelmények.

Táj- és természetvédelem

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a táj- és természetvédelemmel szemben támasztott követelmények.

4. A településrendezési tervek alkalmazása esetén várható környezetet éró hatások

4.1. A településrendezési terv összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel

A környezetet érintő hatások előrejelzése

A talaj és vizek védelme

A levegőtisztaság védelme

Hulladékgazdálkodás

Zaj elleni védelem

Épített környezet védelme

Táj- és természetvédelem

5. Javaslat a településrendezési tervekhez kapcsolódó önkormányzati intézkedésekre, monitorizálásra

6. Összefoglalás

1.4. A környezeti vizsgálat településrendezési tervek más részeihez való kapcsolódása

A részletes vizsgálaton alapuló környezeti értékelés mind a települési szerkezeti tervet, mind a szabályozási tervet megalapozó, elhagyhatatlan tervrészlete és kiemelt szerepkörű a környezeti értékelő építések helyi rendjének, szabályozásainak kialakításában.

Településszerkezeti terv az a településrendezési terv, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területi részek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

A településszerkezeti tervben kell meghatározni a bel- és külterületeket, a beépítésre szánt, illetőleg a beépítésre nem szánt területeket, a település szerkezetét meghatározó közterületeket (főútvonalak, nagyobb kiterjedésű közparkok, stb.), azok tagozódását, a védett, a védelemre tervezett és a védő területeket, továbbá a funkciójában megváltoztatásra tervezett területszkeket, a meglévő és a tervezett infrastruktúra-hálózatokat. Az egyes területeken belül fel kell tüntetni a terület felhasználását veszélyeztető, illetőleg arra kiható tényezőket, különösen az alabányászottságot, a szennyezettséget, az árvíz-, erózió- és csúszásveszélyt, a természetes és mesterséges üregeket, a közműves szennyvíz-elvezetéssel ellátatlan területeket, stb.

A definiált követelmények alapján megállapítható, hogy a környezeti értékelés a településszerkezeti terv készítésében meghatározó a főútvonalak, közterek kialakításában és ezzel a település szerkezetét lényegesen befolyásolja. Fontos szerepe van továbbá a környezeti értékelésnek a védelmet igénylő területek, létesítmények lehatárolásában és a környezetterhelő hatás miatt szükséges védőterületek meghatározásában, valamint a szennyezett, sérült, reaktiválást igénylő területek feltárásiában. A szerkezeti terv kialakításában a környezetalakítási munkarész – a részletes vizsgálaton alapuló környezeti értékelésnek megfelelő tartalommal meghatározó szerepkörű.

Szabályozási terv az a településrendezési terv, amely a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket megállapító építési előírásokat térképen, rajz formájában ábrázolja.

A szabályozási tervnek – többek között - tartalmaznia kell:

- a beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területek, illetőleg az azokon belüli egyes területszkeket (övezetek) lehatárolását,
- a közterületek nem minősülő területeken belüli a telkek, építési telkek, területek kialakítására és beépítésére vonatkozó megállapításokat,
- az egyes területszkeken belül a védett és a védelemre tervezett, valamint a védő területeket, továbbá építményeket,
- az infrastruktúra-hálózatok és építmények szabályozást igénylő elemeit.

Megállapítható, hogy a szabályozási terv követelményeinek teljesítéséhez elengedhetetlenek az 1.3. pontban részletezett tematika szerinti környezeti értékelés eredményei, így a szabályozási tervhez teljes egészében szervesen kapcsolódik a környezetlakítási munkarész.

Az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett ellátásokkal a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket **helyi építési szabályzatban** kell megállapítania.

A településszerkezeti és szabályozási tervekhez hasonlóan, különösen a szabályozási tervvel együtt alkalmazható helyi építési szabályzatban jelennek meg a környezeti értékelés szempontjai, eredményei.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a környezeti értékelés a településrendezési tervek megalapozója, az eredmények szervesen beépülnek és meghatározói a településrendezési terveknek illetve a helyi építési szabályzatoknak.

1.5. A kidolgozás egyéb szempontjai

A környezeti értékelés készítésekor, a környezetlaklási munkarész kidolgozásakor feltétlen figyelembe kell venni a tervek érvényességének időkorlátait is.

A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felüli kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról vagy új terv elkészítéséről kell gondoskodnia.

A szabályozási tervnek a jóváhagyott településszerkezeti tervvel összhangban kell lennie, eltérés szükségessége esetén a településszerkezeti tervet előzetesen módosítani kell.

A követelményeknek megfelelően tehát a környezeti értékelést is tízéves időintervallumra szükséges meghatározni, melynek jelenleg hat év felett a tervi ellátottságok hiányában gyengességek várhatók.

A jelenleg hatályos, EU irányába harmonizált jogszabályok a környezetvédelem területén a hatéves tervezési ciklusokat rögzítik, kéteves felülvizsgálati gyakoriságot elvárva. Így a hat évet meghaladó hatályosságú szerkezeti terv esetén célszerű az önkormányzatnak megvizsgálania – az egyéb környezetvédelmi tervei területfelhasználási fejlesztési igényeinek realizálhatósága érdekében – a módosítás szükségességét.

A településrendezési tervek célja és tartalma

2.1. A településfejlesztési célok, elképzelések

A terület- és településrendezési tervezés célja, hogy a társadalmi-gazdasági igényeket szolgáló új terület-felhasználási módok javításának a társadalom életkörülményein, a fenntartható fejlődés pedig megkívánja, hogy mindez a meglévő nemkívánatos környezeti állapotokon való javítással történjen.

Petrikeresztúr településszerkezeti és szabályozási tervei készítése környezetalakítási és környezetvédelmi vizsgálatának a fő célja – a tervezési folyamat szerves részeként – az elgondolások és a tervjavaslatok alternatívái környezeti hatásainak módszeres elemzése annak érdekében, hogy a rendezési terv és így a területfejlesztése környezethatárát legyen.

A terv készítése során így figyelembevétele kerüli, hogy a településen megvalósítható létesítmények és azok funkciói, valamint az infrastruktúra kialakítása, fejlesztése révén a környezethasználat úgy legyen szervezhető és végezhető, hogy

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő;
- megelőzhető legyen a környezetszennyezés;
- kizárja a környezetkárosítást.

A környezethasználatot az elővigyázatosság elvének figyelembevételével, a környezeti elemek kímélésével, takarékos használatával, továbbá a zavaró hatások (zaj, hulladékelvezetés) elleni védelemmel kell megvalósítani.

A településszerkezeti és szabályozási terv kialakításakor a környezetvédelem területén elsődleges cél, hogy az új hazai környezetvédelmi jogszabályoknak és az EU elvárásoknak is megfelelő terv készüljön Petrikeresztúr település fejlesztési igényei szerint.

A célok elérése érdekében a településszerkezeti és szabályozási terv, valamint a helyi építési szabályzat kidolgozásával a következő önkormányzati tervek megvalósítását irányozták elő a **településfejlesztési koncepcióban**:

- Lakóterületi fejlesztés
- Idegenforgalmat erősítő fejlesztések (szabadidő, turisztika, szőlőhegyi adottságok)
- Vízátározó, töltésítés
- Az épített és természeti értékek megőrzése.

2.2. A településrendezési terv összefüggése más tervekkel, programokkal

A település fejlődése, „működése” is hatással van a környező tájra, módosíthatja, változtatja annak elemét. A települési eredetű környezetszennyezés, levegőtisztaság, szennyvíz- és hulladék-elhelyezés, a település közlekedési struktúrája, a létesítmények parkolási lehetőségei közvetlenül befolyásolják a település és környéke környezeti minőségét. Petrikeresztúr település közigazgatási területe a 7401. számú országos önkormányzat út mentén húzódva, észak-déli irányban helyezkedik el. A település közúthálózatát gerincíti a Kossuth Lajos utca, míg a nyugati településrész törzse a Gyórfiszegi utca alkotja. Az önkormányzat út, mint a lakóit mellette területi funkciója laza, családhiányos beépítésű lakóterület, illetve a Kossuth L. utca rövid szakaszon településközpont vegyes terület.

A településkörmények ezért a helyi adottságoktól függően többé-kevésbé sajátos konfliktusterület, amelynek fejlesztése, rendezése az országos közúthálózat-fejlesztéssel és a település érdekeivel összhangban, együttesen történhet.

A települési környezet minőségét a későbbiekben bemutatott föld-, víz-, levegőtisztaság-védelem, valamint a jelentős hatások (zajterhelés, hulladékok) elleni védelem koordinált érdekei együttesen határozzák meg.

A környezeti elemek működése és a jelentős hatások elleni védelem, valamint a település működésének, működtetésének összhangolt tevékenysége tükrözi a helyi építési szabályzat elkészítésének keretét. A környezet védelmét szolgáló fejlesztési program különbözően nagy súllyal jelentkezik a település életében és az önkormányzatok feladatainak ellátásában. Az építészeti igazgatás feladatainak biztosítása, a településüzemeltetés, a vállalkozási tevékenység támogatása, a költségvetés nehézségeiből adódó konfliktusok kezelése és az életkörülmények javítását szolgáló intézkedések, valamint a nem kívánatos környezeti állapotokon való javítás érdekében a környezeti védelemnek általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben megfogalmazottak szerint kell elkészíteni a környezetvédelmi programot. A hivatkozott törvény alapján a **települési környezetvédelmi programot a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal**, a rendezési tervekkel összhangban kell kialakítani, melyben természetesen szerepelnek az építészeti igazgatásra vonatkozó intézkedések és az üzemeltetéssel kapcsolatos projektek is.

A környezetvédelmi jogszabályok jelenlétére módosulása, a feladat- és hatáskörök változása miatt célszerű a program folyamatos aktualizálása, mely szerint időszakonként, de legalább kétfévente felüli kell vizsgálni és a végrehajthatóság érdekében módosítást kell eszközölni.

A módosítással érintett tervezési terület települési környezete részletes vizsgálata alapján a következő környezetvédelmi szempontú megállapítások rögzíthetők:

- Zala megye Területrendezési terve által meghatározottan a települést a szerkezeti és szabályozási tervben rögzített térségi övezetek érintik.
- A település közigazgatási területe a 7401. sz. önkormányzat közlekedési út mentén helyezkedik el.
- A közlekedési út térségét a közlekedés okozta környezetterhelés zavarja, zavarhatja.
- A felszín alatti vizek védelméről szóló, a többször módosított 219/2004. (VII.21.) Kormányrendelet előírásaival összhangban a 7/2005. (III.1.) KvVM rendelettel módosított 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet alapján a felszín alatti vizek állapota szempontjából Petrikeresztúr érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi területen helyezkedik el.
- A település szennyvíz/köznyű hálózattal nem rendelkezik.
- A településen megoldott a települési hulladék szervezett elszállítása.

Kiemelt feladatot a szennyvízgyűjtés és –kezelés megoldása.

A levegőtisztasági állapot megőrzése és javítása érdekében törekedni kell a vezetékes földgázüzemelésre való rákötés támogatására, mely a vegyesüzemelésből származó szilik, pernye hulladékok keletkezésének teljeskörű megszüntetését eredményezi.

További kiemelt feladat – a környezetvédelmi programon belül – a települési hulladékok elvárásoknak megfelelő szelektív gyűjtése és a környezet veszélyeztetését kizáró módon való regionális szintű

ártalmatlanítása, lerakása, hasznosításának hosszú távú megoldása a települési hulladékgazdálkodási terv szerint.

A szerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és a szabályozási előírások az országos településrendezési és építési követelményekről (OTEK) szóló 253/1997. (XII.20.) Kormányrendelet szerint készíthető el. Az adottságok és a fejlesztési elképzelések, koncepció nem igényli a hatályos jogszabályoktól való eltérést.

A környezeti hatások értékelése

3.1. A rendezési tervek készítése során figyelembe vett tervek és programok

A rendezési tervek készítése során elsősorban a következő tervek és programok lettek figyelembe véve:

- Országos Területrendezési Tervről szóló módosított 2003. évi XXVI. törvény
- Zala Megye Területrendezési Terve
- Nemzeti Környezetvédelmi Program
- Baranya Megye Környezetvédelmi Programja
- Országos Hulladékgazdálkodási Terv
- Nyugat-dunántúli Régió Területi Hulladékgazdálkodási Terve
- Petrikeresztúr helyi hulladékgazdálkodási terve
- Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Program
- Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programja

3.2. A környezeti állapot és értékelése és a rendezési tervek készítése során figyelembe vett környezethasználatok

A hatályos jogszabályok követelményei szerint a környezetvédelmi szempontokat a területrendezés során érvényre kell juttatni.

A területfejlesztés, területrendezés környezetvédelemmel kapcsolatos igényeinek megfogalmazásához alapvetően a következők vizsgálata szükséges:

- a meglévő települési környezet jelenlegi állapotának értékelése, a jellemző környezetterhelések elemzése,
- a vonatkozó követelmények, szabályozási előírások ismertetése.

3.2.1. A talaj- és a vizek védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

A terület környezetföldtani adottságai miatt nagyobb méretű területi igénybevétel esetén még a terület beépítése előtti szakaszban tisztázandók a helyi építésföldtani adottságok, a tervek függvényében a beépítés feltételei.

Az Országos Ásványvagyony Nyilvántartás és a bányafelügyelet a település közigazgatási területére megkutatott ásványvagyon nem tart nyilván.

A település egészséges ivóvízellátása kistérségi rendszerről biztosított. Az ivóvízellátás a Nagylengyel külterületen található 3 db mélyfúrású kúttról történik. A település teljes területén biztosított az egészséges ivóvízellátás. A település közigazgatási területét nem érinti sérülékeny távlati vagy üzemelő vízbázis lehatárolt hidrogeológiai védőterülete. A településen még nem valósult meg a szennyvízcsatornázás, a keletkező és összegyűjtött szennyvizeket elszállítják.

A településen megvalósítandó projektek terveinek engedélyezése csak a szabályozási előírásokban rögzített, és minden esetben kötelezően bevonandó szakhatóságok, valamint a szakterületük szerint érintett szakhatóságok és eljáró hatóságok megkeresésével, a szakértő szervezetek pozitív állásfoglalása alapján történhet.

Petrikeresztúr a 219/2004. (VII.21.) Kormányrendelet előírásaival összhangban a 7/2005. (III.1.) KvVM rendelettel módosított 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet szerint érzékeny felszín alatti vízminőségvédelmi területen helyezkedik el.

A felszín alatti vizeket mezőgazdasági eredetű terhelések érik. A település nem nitrátérzékeny területű a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Kormányrendelet szerint.

A település csapadékvizeit nyíltmedri árkok vezetik el. A felszíni vizek befogadója a Cserta patak. A településen szükséges a nyíltmedri árokrendszer karbantartása, tisztítása.

Talaj- és vízvédelmi követelmények

A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és ártományi formáira és folyamataira. A védelemnek magában kell foglalnia a talaj termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága védelmét is. A föld felszínén, vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld mennyiségét, minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják.

Az egyes építményekkel, építési munkákkal és építési tevékenységekkel kapcsolatos engedélyezési eljárások közül

- a négy beépített szintnél magasabb, vagy 7 méternél nagyobb fesztávú tartószerkezeteket tartalmazó, előre gyártott vagy vázas tartószerkezetű épületeknél,
 - a meredek, csúszásveszélyesnek ismert területek beépítésekor,
 - az 5 m-nél nagyobb szabad magasságú földet megtámasztó építményeknél,
 - a 3 m-nél nagyobb földvastagságot érintő tereprendezéssel járó építkezések esetén (feltöltés, bevágás)
 - és a felsoroltakon túlmenően azon esetekben, amikor a lakosság, a tervező vagy az önkormányzat kedvezőtlen, az altalajjal összefüggő jelenségeket észlel,
- a geológiai hatóság szakhatósági közreműködését kell igényelni.

Az egyes tevékenységek engedélyezésekor figyelembe kell venni az ásványvagyongazdálkodási követelményeket:

- a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (Bt.) 44.§ (1) bekezdés b) alpont negyedik bekezdése szerint a bányahatóság műszaki biztonsági és munkavédelmi hatáskörébe tartozik az egyes nem bányászati célt szolgáló, bányászati módszerekkel végzett földalatti tevékenységek (aknamélyítés, alagútajtás...), a mélyépítés kivételével, továbbá
- a Bt. 46.§ (1) bekezdése szerint a bányafelügyelet szakhatóságként működik közre a 300 m²-nél nagyobb alapterületű, bányászati módszerekkel kialakított földalatti térségek létesítésére, használatbavételére és megszüntetésére irányuló építéshatósági engedélyezési eljárásban, amely felett természetes közterület (homok, agyag, homokkő, mészkő...) található, ha az nem szerves része a földfelszín feletti építménynek (földalatti tároló térség), valamint
- a Bt. végrehajtásáról szóló 2037/1998. (XII.19.) Korm. rendelet 32.§ (3) bekezdés szerint a földalatti tároló térség állagmegóvása keretében végzett felújítási munkákat bányászati szakértők közreműködésével szabad végezni, valamint
- a Bt. 1.§ (1) bekezdés b) alpontja szerint a tereprendezéssel összefüggésben végzett ásványi nyersanyag kitermelése után, ha az ásványi nyersanyag üzleiszertű felhasználásával, vagy értékesítésével jár együtt, az államot a Bt. 20.§-a szerinti bányajáradék illet meg, továbbá
- a Bt. 44/A §-a alapján a tereprendezés engedélyezésére irányuló eljárásokban a Bányakapitányság szakhatóságként működik közre.

A termőföldön történő beruházásokat úgy kell megtervezni, hogy a létesítmények elhelyezése a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit ne akadályozza.

Az 1994. évi LV. törvény 70.§ (1) bekezdésében szereplő mezőgazdasági művelés alá tartozó területeken (a tv. szerint a termőföldön) történő beruházások és bármilyen építmény elhelyezése esetén

ugyanezen tv. 70.§ (2) bekezdése értelmében a talajvédelmi hatóság szakhatósági hozzájárulását a beruházónak be kell szereznie az engedélyhez. Érvényesíteni kell a termőföld védelmével kapcsolatos követelményeket a 2007. évi CXIX. törvény szerint.

A térség domborzati és egyéb viszonyai alapján meghatározott munkák és kötelezettségek egy részéhez a Zala Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal, mint talajvédelmi hatóság engedélyre szükséges a következő esetekben:

- erózió elleni talajvédelmi beavatkozások, ha a talajművelési eljárásokkal, termesztett növények szakszerű területi elhelyezésével, a gyepterjesztés és erdősávok létesítésével kellőképpen nem lehetséges az erózió ellen megővni a termőföldet,
- a növények által kivont, a kiliugozás által eltávozott kalcium mennyiségének pótlására, a talaj savanyúsági viszonyainak megszüntetésére, továbbá a savanyító hatású légköri ülepedés semlegesítése céljából történő meszesítés,
- szikesedés elleni talajjavítás,
- homoktalajok javítása,
- tereprendezés a felszín hullámosságának és az egyenetlen terепalakulatok megszüntetésének érdekében,
- mélyforrás, ha azt a talajviszonyok indokolják,
- szennyvíz, szennyvíziszap és egyéb nem veszélyes hulladékok termőföldön történő elhelyezése,
- hígtrágya kiuttatása termőföldre.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet szerinti Petrikeresztúr nem nitrátérzékeny területű település, így a 49/2001. (IV.3.) Korm. rendelet alapján irányadó jelleggel kell tekinteni a „helyes mezőgazdasági gyakorlat” szabályait. Hígtrágya csak talajlani szakvéleményre alapozott talajvédelmi hatósági engedély birtokában juttatható ki mezőgazdasági területre.

Az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvény 69.§-a rögzíti, hogy "erdőterületet termelésből kivonni csak kivételes esetben és csak akkor lehet, ha az erdőterületre tervezett létesítmény elhelyezésére vagy tevékenység gyakorlására az adott térségben nem található arra alkalmas földterület". Tehát lakó- és egyéb kivetett terület kialakítása céljából bekerülte vonni és művelésből kivonni erdőterületet csak kivételes esetben, más lehetőség hiányában szabad. Bekerültebe vonással együtt járó igénybevétele esetén be kell szerezni az erdészeti hatóság előzetes elvi engedélyét, amennyiben az igénybevétele várhatóan 5 éven belül kerül sor.

Ugyancsak rögzíti a törvény a 21.§-ban, hogy az erdő elsődleges rendeltetésének megváltoztatásához az erdészeti hatóság engedélyre szükséges (a települési önkormányzat jegyzője jogosult kezdeményezni a változtatást), illetve a rendeltetés-változásból fakadó többieköltséget és kárt a kezdeményezőnek kell megterhálnia. Az erdőterületekkel kapcsolatos egyéb, általános előírásokat is az 1996. évi LIV. törvény és a 29/1997. (IV.30.) FM rendelet rögzíti.

A vizek védelme a felszíni és felszín alatti vizekre és azok készleteire terjed ki. A környezet igénybevétele – így különösen a vízviszonyokba történő beavatkozások - esetén biztosítani kell, hogy a víz, mint tájalkotó tényező fennmaradjon, a vízi és víz közel élővilág fennmaradásához szükséges feltételek, valamint a vizek hasznosíthatóságát elősegítő körülmények ne romoljanak.

A felszín alatti vizek minőségi védelmét szolgáló 219/2004. (VII.21.) Kormányrendelet és a felszín alatti víz állapota szempontjából Petrikeresztúr értekeny területű a 7/2005. (III.1.) KvVM rendelettel módosított 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet előírásai szerint. A felszín alatti vizek minőségének védelme érdekében a kockázatos anyagok elhelyezése, továbbá a felszín alatti vízbe történő közvetlen és közvetett bevezetése tilos, illetve a létesítési engedélyezés során megállapított feltételek szerint – engedély alapján - történhet.

Élővízbe és a közcsatorna-hálózatba bocsátott szennyvíz vagy folyékony hulladékok esetén a szennyvízanyag tartaloma vonatkozó határértékeket, küszöbértékeket be kell tartani a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló többször módosított 220/2004. (VII.21.) Kormányrendelet és a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet szerint. A település szennyvíztisztító rendszerének korszerűsítésekor a határértékek betartása kiemelt szempont.

A beruházások megvalósítása, meglévő tevékenységek folytatása, rendeltetési mód változás(-ok) a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokat, valamint a vizgazdálkodás egyes szakmai követelményeiről szóló elvárásokat be kell tartani.

Jelenleg a követelményeket a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról szóló 379/2007. (XII.23.) Kormányrendelet, és a vizgazdálkodás egyes szakmai követelményeiről szóló 94/2007. (XII. 23.) KvVM rendelet határozza meg.

A vizgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényt, melynek 28.§ (1) bekezdése szerint vízügyi engedély szükséges – jogszabályban meghatározott kivételektől eltekintve – vízimunka elvégzéséhez, illetve vízleltésművelet megépítéséhez, átalakításához és megszüntetéséhez (létesítési engedély), továbbá annak használatba vételéhez, üzemeltetéséhez, valamint minden vízhasználathoz (üzemeltetési engedély) figyelembe kell venni. A beruházási program megvalósítása során új kút fúrásakor, szennyvízelőkezelésnél, szennyvíztisztító korszerűsítésnél, csatornázásnál, áttógó vízrendezésnél, vízfolyás-rendezésnél, stb. kell a szükséges engedélyezéseket folytatni.

A vízügyi engedélyt a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségtől kell megkérni a módosított 18/1996. (VI.13.) KHVM rendeletben foglaltak betartásával. A tervek engedélyezése csak a szabályozott előírásokban rögzített, és minden esetben kötelezően bevonandó szakhatóságok, valamint a szakterületek szerint érintett szakhatóságok és más eljárásban eljáró hatóságok pozitív állásfoglalása alapján történhet.

A nagyvízi medrek, a parti sávok, vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenséssel kapcsolatos eljárásokról szóló vízügyi követelményeket – melyeket a 21/2006. (I.31.) Kormányrendelet tartalmaz - be kell tartani, valamint az előírásoknak megfelelő védsáv fennmaradását biztosítani kell.

Valamennyi vízfolyást vizgazdálkodási területnek kell tekinteni. A vizgazdálkodási területeken csak a vizgazdálkodás létesítményeit helyezhetik el, ahol a 21/2006. (I.31.) Korm. rendelet 2.§-a értelmében a meder partvételről számítottan az állami kezeléssű vízfolyások esetén 6-6 m távolságon belül épület nem helyezhető el, és ott csak gyepgazdálkodás folytatható. A közeli belterületi medrek partján 3-3 m védőtávolságot kell biztosítani.

Mélyfúrással területeken építési tevékenység csak a talajvíz szintek vizsgálata alapján engedélyezhető, mezőgazdasági tevékenység pedig csak a földhasználat kockázataira végezhető.

A vizek és közeli vízleltésműveletekkel kapcsolatban a 120/1999. (VIII.6.) Korm. rendelet előírásait kell érvényesíteni.

Az ivóvíz- és ásvány-gyógyvízkezelő, -átározó műtárgyak és szállító vezetékek védőterületeiről és védősávjáról a 123/1997. (VII.18.) Kormányrendelet 4. sz. melléklete rendelkezik a következők szerint:

Műtárgyak	Védőterületek méretezése
Zárt vagy épületben lévő vízkezelő vagy tároló	A védőterület sugara a műtárgy vagy építmény külső szélétől számított 10 m, 5 m-nél magasabb földfelület esetén a részű talpától mért 5 m.
Szabadságban, nyílt vízfelszínnel történő vízkezelés vagy tárolás	50 m (különleges esetekben max. 100 m).
Víztechnológiai célra történő levegőbeesztés helye (légszűrő nélküli esetben)	A védőterület szélétől legalább 20 m-re, a terepszint felett legalább 3 m-re.
Víznyomok (magasított tárolók) zártrendszerű áttelek és nyomástartók	Védőterületek nem, csak a vezetékek védősávjának kijelölése szükséges.
Földbe fektetett vízvezeték	A védősáv határa a vezeték felett a föld felszínéig, alatta 1 m mélységig, kétoldalt 2-2 m távolságig terjed.

Párhuzamosan haladó vízvezeték és szennyvízcsatornák	
- ha a szennyvízcsatorna magasabban fekszik, mint a vízcső, vagy ha mélyebben fekszik, de a vízvezeték talajvízben, vagy annak közelében van - ha a szennyvízcsatorna mélyebben fekszik, mint a vízcső és a vízcső száraz talajban van - nyomási alatti szennyvízcsatornacső esetében	A védősáv szélessége a vízcső mindkét oldalán vízszintes irányban mért 1-1 m; 2 m-nél kisebb tengelytávolságú két vezeték esetében megfelelő állékonyágú szennyvízcsatorna alkalmazásával. A védősáv szélessége a vízcső mindkét oldalán vízszintes irányban mért 0,5-0,5 m. A védősáv szélessége a vízcső mindkét oldalán vízszintes irányban 2-2 m.
Szennyvízcsatorna és vízvezetékcső keresztmetsze	
- ha a szennyvízcsatorna magasabban fekszik, mint a vízcső - ha a szennyvízcsatorna mélyebben fekszik, mint a vízcső és a két vezeték közötti szinkronizációs távolság 0,5 m-nél kisebb - ha a szennyvízcsatorna mélyebben fekszik, mint a vízcső és a két vezeték közötti szinkronizációs távolság 0,5-1 m között van	A szennyvízcsatorna elhelyezése a keresztmetszéstől számított 2-2 m hosszúságú vízszintes védősávban vagy fedett vasbeton válygban a közeli terhelés mértékének megfelelő állékonyossággal. A vízcső megépítése a keresztmetszéstől számított mindkét irányban mért 2-2 m, összesen tehát 4 m hosszúságban belül csökötés nélkül, a szennyvízcsatorna építése a keresztmetszéstől mindkét irányban mért 1-1 m, összesen tehát 2 m hosszban, legalább 10 cm vastag beton burkolattal. A vezeték építésére az előző bekezdésben a szennyvízcsatornára vonatkozóan foglaltak az irányadók.

A vízjogi engedélyezési eljárást megelőzően több fejlesztési programterv alapján előzetes vizsgálatokat kell készíteni.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárások során alapítja meg a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatóság az elérhető legjobb technikán alapuló intézkedéseket.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) kormányrendelet rögzíti az előzetes (környezeti) vizsgálat szabályait.

Az előzetes vizsgálati eljárás során a jogszabály, illetve a szakmai követelmények figyelembevételével a „zöldhatóság” dönt, hogy környezeti hatásvizsgálat (további eljárási igényei) elvégzését szükségesnek tartja-e!

3.2.2. A levegőtisztaság védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

Petrikeresztúr környezeti levegőtisztaság helyi mérőműszer hiányában a mérőműszerrel felszerelt Zala megyei települések közül a legközelebb eső – bár nagyságrendileg jóval nagyobb - Zalaegerszeg levegőtisztaságával jellemezhető. Zalaegerszeg környezeti levegőtisztaságát az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat manuális (RIV) műszerei ellenőrzik. A RIV keretében ülepedő por, kén-dioxid és a nitrogén-dioxid kerül vizsgálatra.

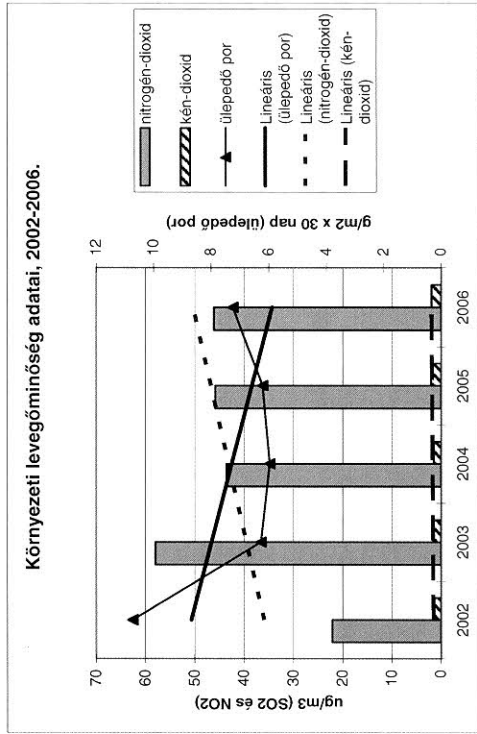
Zalaegerszeg levegőtisztaságára az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (OLM) adatainak értékelése szerint¹ - figyelembe véve gáznumú légszennyező anyagoknál a 24 órás határérték túllépések arányát, az ülepedő pornál pedig a 30 napos határérték túllépések arányát – a nitrogén-dioxid és ülepedő por esetében a „mérőhelyen szennyezett” (határérték túllépés aránya 8,94% illetve 17,39%), a kén-dioxid vonatkozásában „megfelelő levegőtisztaság” besorolás jellemző, azaz

határérték túllépésre nem került sor². Az OLM adatai szerint Zalaegerszeg levegőtisztasága - 2006. évben - a légszennyezettségi index alapján összességében „megfelelő” minőségű, ezen belül az ülepedő por vonatkozásában „jó”, a kén-dioxid vonatkozásában „kiváló”, a nitrogén-dioxid esetében „megfelelő” minősítést kapott.³

Az utolsó öt év (2002-2006) átlagértékeit vizsgálva megállapítható, hogy a kén-dioxid vonatkozásában stagnálás, az ülepedő por vonatkozásában összességében az átlagértékek csökkenése figyelhető meg, a nitrogén-dioxid esetében pedig összességében növekvő tendencia tapasztalható (lásd az 1. sz. ábrát). A kén-dioxid esetében az átlagértékek a vonatkozó határérték 3,02 és 4,12%-a, a nitrogén-dioxid esetében 55,25 és 144,95%-a, az ülepedő por esetében pedig 37,31 és 67,06%-a között találhatók.

A szennyező anyagok 98%-os gyakorisága – azon koncentráció, amely alatt van a mérési eredmények 98%-a – 2006. évben az NO₂-nél a vonatkozó határérték 140,60%-ának felel meg, az SO₂ és az ülepedő por esetében pedig a határérték 10,38 illetve 137,38%-ának.

A légszennyezettség mértékére utaló légszennyezettségi irányszám⁴ az NO₂ esetében 0,961, az SO₂ és az ülepedő por esetében pedig 0,039 illetve 0,725. Ezen adatok mutatják, hogy a legnagyobb légszennyező a nitrogén-dioxid és az ülepedő por, igen kis arányban a kén-dioxid. Bár mindegyik légszennyező anyag vonatkozásában az éves átlagértékek az éves határérték alatt találhatók, de a nitrogén-dioxid szennyezettség szinte eléri az éves határértéket és az ülepedő por is ezen érték alapján jelentős terhelést mutat. A nitrogén-dioxid esetében az irányszámot javítja a 2010-ig még figyelembe vehető türeshatár aktuális mértéke.

1. sz. ábra

² Az Országos Környezetvédelmi Intézet által kidolgozott minősítési módszer szerint „megfelelő levegőtisztaságú” az a település, ahol egyetlen légszennyező anyag esetén sem fordul elő határérték túllépés, a por esetében pedig 10%-alatt volt. „Mérőhelyen szennyezett” levegőtisztaságról akkor beszélünk, ha valamely szennyezőanyag vonatkozásában 24 óras levegőtisztasági határérték túllépés tapasztalható, mely nem haladja meg gáznumú légszennyező esetén a 10%-ot, por esetén a 30%-ot, mivel ezek már „szennyezettnek” minősülnek.

³ A kén-dioxid éves középértéke 0-20 µg/m³, a nitrogén-dioxid éves középértéke 32-48 µg/m³, az ülepedő por éves középértéke 4-8 g/m² x 30 nap koncentráció közé esik.

⁴ A légszennyezettség mértékének mutatószáma: a mért légszennyezettség (éves átlagérték) és a légszennyezettség egységnyi határértékének (éves) a hányadosa. Ha ennek értéke 1,0-nél kisebb, az éves átlag határérték alatti. A túllépés annál nagyobb, minél nagyobb a hányados az 1,0 értékénél.

¹ Forrás: 2006. évi összesítő értékelés hazánk levegőtisztaságáról - Készítette: VITUKI Környezetvédelmi és Vizsgáldokozási Kutató Kht. Légszennyezettségi adatközpont 2007. március (www.kvm.hu/olm/results.php)

Összességében a fenti légszennyezettségi eredmények a kén-dioxid esetében alacsony, az ülepítő por vonatkozásban megfelelő mértékű, a nitrogén-dioxid esetében határérték közeli illetve feletti terhelést mutatnak.

Fenti értékelések alapján Zalaegerszeg környezeti levegője olyan állapotú, mely a kén-dioxid esetében jelentős, az ülepítő por vonatkozásban is további, bár némileg mérsékeltebb terhelést bír el, a nitrogén-dioxid esetében a terhelés viszont csak igen mérsékelt lehet. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy Zalaegerszeg levegőtisztaságához képest Petrikeresztúr környezeti levegőtisztasága az NO_2 és az ülepítő por tekintetében lényegesen kedvezőbb – különösen a nitrogén-dioxid esetében –, az elhelyezkedésből és nagyságrendjéből adódóan jelentősen kisebb közlekedési és egyéb terhelések miatt – így mind az ülepítő por, mind a nitrogén-dioxid vonatkozásában jobban terhelhető.

Petrikeresztúr település levegőtisztasági állapotát jellemzően a közlekedési eredetű légszennyező-anyag kibocsátás határozza meg. Jelentős környezetterhelő hatású légszennyezőanyag-kibocsátó a település területén nem található.

A település levegőtisztaságát

- az egyedi fűtések,
 - a közlekedés és az
 - egyéb tevékenységek
- emissziója határozza meg.

A településen biztosított a vezetékes földgázellátás, azonban jellemzően még mindig vegyesfűtővel oldják meg a fűtéseket. A közlekedési eredetű légszennyezés a település összehasonlítható közlekedési útja térségében meghatározó. A településen zömében a mezőgazdasági tevékenységből származó légszennyezőanyag-terhelés a meghatározó.

Egyedi és lakossági fűtések

Az egyedi és lakossági fűtések energiahordozó felhasználásából keletkező emissziók a szén-, olaj- és gázfűtőeszközök számától függően átlagos légszennyezőanyag kibocsátások összehasonlíthatóságát jellemezhetik.

A fajtájagos értékek alapján szorgalmazni kell a gázellátó rendszerre való rácsatlakozást. Gázfűtés esetén a fűtőgázok kedvező légszennyezőanyag kibocsátása mellett igen fontos, hogy nem keletkezik a vegyesfűtésre jellemző szén- és hamu, mely kiporzása révén, illetve hulladékként (elhelyezési problémák) okoz zavaró hatást.

Közlekedési eredetű légszennyezőanyag-kibocsátás

Petrikeresztúr belterületi feltárja a 7401. sz. összekötő út. A közlekedés légszennyezőanyag kibocsátása az út mellett elhelyezkedő lakóterületre idézheti elő légszennyezőanyag-terhelést. Jelenleg nem tapasztalható a közlekedési eredetű légszennyező anyagok kritikus, jelentősebb zavaró hatása, azonban a forgalom növekedése indokolja a település közlekedési kapcsolatainak, útjainak fejlesztését, korszerűsítését.

A légszennyezőanyag-terhelés csökkentése érdekében meg kell oldani az eddig még szilárd burkolattal el nem látott útszakaszok portmentesítését, javítását.

Egyéb tevékenység

A településen jelenleg nem folytatnak nagy mértékű légszennyező hatású tevékenységeket. Bejelentésköteles légszennyező forrásokat nem üzemeltetnek a településen. Az ipari eredetű légszennyezőanyag-terhelés zömében szintén a hőenergiatermelésből - fűtés és melegvíz – származik, valamint állattartási eredetű.

Megállapítható, hogy az elérhető legjobb technika szintjén nem okoznak a létesítmények irritáló, zavaró hatást.

A vonatkozó jogszabályok betartásával lekövetkező 2027. július 1-jén (11.7.) Kormányrendelet és a 49/2001. (IV.3.) Kormányrendelet "helyes mezőgazdasági gyakorlat" szabályairól szóló előírások] hosszú távon elkerülhetők a bűzpanaszok.

Levegőtisztasági védelmi övezet kijelölését nem kezdeményezte sem a környezetvédelmi, sem a közegészségügyi hatóság.

A levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos kötelezettségek

A levegő védelmével kapcsolatos szabályok zömét a többször módosított 21/2001. (II.14.) Kormányrendelet tartalmazza. A levegőtisztaság-ellenőrzési törvény (2013. évi LXXV. törvény) 1. §-a (1) bekezdésében foglaltak kivételével – a légszennyezettség abban meghatározott egészségügyi határértékeit kell alkalmazni az ország egész területére.

A (4) bekezdés rendelkezik a jogszabály 2. számú mellékletében felsorolt légszennyező anyagok esetében meghatározott területre vonatkozó ökológiai határértékekről.

A légszennyezettség egészségügyi határértékei egyes légszennyező anyagokra vonatkozóan

Légszennyező anyag [CAS szám]	Veszélyességi fokozat	Határérték ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	
		órás	24 órás
Kén-dioxid [7446-09-5]	III.	250	125
Nitrogén-dioxid [10102-44-0]	II.	100	85
Szén-monoxid [630-08-0]	II.	10.000	5.000*
Szálaló por (összes lebegő por)	III.	200	100
Szálaló por (PM_{10})	III.	-	50
Ülepítő por, toxikus anyagot nem tartalmaz	IV.	16 $\text{g}/\text{m}^3 \times 30$ nap	120 $\text{t}/\text{km}^2 \times \text{év}$

* Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma, amelyet az óras átlagok alapján készített 8 órás mozgó átlagértékekből kell kiválasztani.

A tervezési terület jelenlegi állapotának megfelelő, az állapotot jelentő levegőtisztasági helyzetének megfigyeléséhez a terület légszennyezettségi paramétereit az egészségügyi határértékekkel kell összevetni. Esetünkben az ökológiai határértékekkel nem kell számolni, tekintettel arra, hogy a tervezési terület jellemzői illetve paraméterei nem elégítik ki a jogszabály 2. sz. melléklete II. fejezetében meghatározott eseteket.

Egyes tevékenységek és berendezések illékony szerves vegyület kibocsátásának korlátozásáról illetve az oldószer-felhasználás küszöbértékeiről, valamint kibocsátási határértékeiről külön jogszabály rendelkezik a 10/2001. (IV.19.) KöM rendelettel.

A nagyobb hőteljesítményű (140 kW_th és ennél nagyobb, de 50 MW_th -nál kisebb névleges bemenő teljesítményű) tüzelőberendezések légszennyezőanyagának technológiai kibocsátási határértékeiről a 23/2001. (XI.13.) KöM rendelet tartalmaz előírásokat. A fűtőmű, erőmű nagyságrendű teljesítményekre (50 MW_th feletti) külön jogszabályok rendelkeznek.

A módosított 21/2001. (II.14.) Korm. rendelet 6.§-a szerint a rendelet 2. sz. mellékletében felsorolt új tevékenységek esetén védelmi övezetet kell kialakítani. A kijelölt védelmi övezetben nem lehet lakóépület, üdülőépület, oktatási, egészségügyi, szociális és igazgatási célú épület, kivéve a telepítésre kerülő, illetve a már működő légszennyező források működésével összefüggő építmény. A védelmi övezet kialakításával kapcsolatos költségek viselése a légszennyezőt terhelik.

A meglévő telephelyen tervezett új vagy felújításra kerülő forrás esetében – a 21/2001. (II.14.) Korm. rendelet 6.§ (4) bekezdése szerint - a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásban, a közegészségügyi hatóság és a települési önkormányzat jegyzőjének szakhatósági állásfoglalása alapján a jogszabály mellékletében megfogalmazott védelmi övezet nagyságértékénél kisebb értéket is engedélyezhet.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárások során állapítja meg a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatóság az elérhető legjobb technikán alapuló intézkedéseket. A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás szabályait a 314/2005. (XII.25.) kormányrendelet határozza meg.

3.2.3. Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás helyzete

Jelenleg a településről a 7/2001. (XII. 10.) számú önkormányzati rendelet alapján, mint közszolgáltató Németh József nagylengyeli vállalkozó szállítja el a kommunális jellegű szilárd hulladékokat, a Nyugat-Balaton és Zala folyó medence nagyrészt települési szilárd hulladékai kezelésének korszerű megoldására létrehozott Önkormányzati Társulás közös tulajdonában lévő, engedéllyel rendelkező zalaegerszegi (0182/13. hrsz-ú) hulladéklerakóba.

A folyékony szennyvizek a szennyvíztisztítóba kerülnek szippantott formában a szennyvíztelepre beszállítva. A folyékony hulladék szállítását vállalkozó végzi.

A települések a Nyugat-Balaton és Zala Folyó Medence Hulladékgazdálkodási Program keretében tervezik a fejlesztéseik megvalósítását. Regionális hulladéklerakót Zalabárcen kívánna megvalósítani, így a településeken ezzel kapcsolatban nem szükséges területet biztosítani.

Állati tetemek elhelyezése kistérségi fejlesztés eredményeként oldják meg. Az állati eredetű hulladékok gyűjtőhelye nem Perikeresztúr területén valósult meg, így nem szükséges külön terület kiaknítása a gyűjtőhely számára.

A hulladékgazdálkodással szemben támasztott követelmények

A hulladék gyűjtésével, ártalmatlanításával kapcsolatos tevékenységet a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény alapján kell szervezni és végezni.

A hulladék "termelő" köteles gondoskodni a hulladékok előírás szerű gyűjtéséről, tárolásáról, a területről történő kiszállításáról, valamint ártalmatlanításáról, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszínre és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását. A településen a környezet veszélyeztetésének minimalizálása érdekében kizárólag hulladékszegény technológiák telepítését szabad engedélyezni úgy, hogy a keletkező hulladékok hasznosítására, ártalmatlanítására rendelkezésre álljon engedéllyel és kapacitással bíró szolgáltató szervezet.

A településen keletkező **lakossági hulladék** összetétele rendkívül inhomogén, nagy szervesanyag-tartalmú háztartási hulladék mellett tartalmaz még vegyes kerti és veszélyes hulladékot (növényvédőszeres göngyöleg, lejárt szavatosságú gyógyszer, használt elem, stb.) is, ezért elhelyezését rendkívül gondossággal kell megoldani.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény alapján az önkormányzat hulladékgazdálkodási feladatainak ellátása során gondoskodni kell a hulladéklerakók felülvizsgálatáról és továbbvizsgálatáról, a biológiai lebomló szervesanyag tartalom csökkentéséről (komposztáló telep létesítése).

Meg kell teremteni a hulladékok átvételére egész évben alkalmas gyűjtőpontok és hulladékudvarok kialakításának lehetőségét, a bontási hulladékok válogatását, értékesítését, a megmaradó anyagok esetleges lerakását biztosító telep létesítését.

A 2000. évi XLIII. törvény szerint el kell készíteni a település komplex hulladékgazdálkodási tervét. A felhagyott hulladéklerakó rekultivációját a hulladéklerakással, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről szóló 20/2006. (IV.5.) KvVM rendelet szerint kell végrehajtani.

A települési szilárd hulladékok kezelésére szolgáló egyes létesítmények kiaknításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályairól szóló 5/2002. (X.29.) KvVM rendelet elvárásai teljesülésével a települési környezetet környezetterhelése minimalizálható. A jelenlegi hulladékezelő és -lerakó környezetterhelése megszűnik.

A köztisztasággal összefüggő, a rendezési tervvel egyidőben meghozandó rendelethez kell meghatározni a közterületen kijelölendő hulladékgyűjtő pontok helyét.

A hulladékezelési közszolgáltató kiválasztásáról és a közszolgáltatási szerződésről a 224/2004. (VII. 22.) Korm. rendelet, a települési hulladékezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól a 64/2008. (III. 28.) Korm. rendelet rendelkezik. A települési hulladékokkal kapcsolatos tevékenységek feltételeit a 213/2001. (XI.14.) Korm. rendelet szabályozza.

A hulladékok jegyzékét a többször módosított 16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet tartalmazza.

A hulladékok közül megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a **veszélyes hulladékokra**. A veszélyes hulladékok gyűjtésére, kezelésére, tárolására és ártalmatlanítására a 98/2001. (VI.15.) Kormányrendelet előírásait vonatkoznak. A veszélyes hulladék termelő köteles gondoskodni a hulladékok előírás szerű kezeléséről, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszínre és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását.

A hulladékok egyik speciális fajtája az állattenyésztés során keletkező állati tetem, hulladék. Az állati tetemek elhelyezésére az Országos Hulladékgazdálkodási Tervről szóló 110/2002. (XII.12.) OGY határozat, valamint a 71/2003. (VI.27.) FVM rendelet értelmében 2005. december 31-e után nem történhet dögműben, dögtéren. A dögmű hiánya miatt a feldolgozó üzembe való szállítás a megnyugtató hosszútávú megoldás. Az önkormányzat a fehérvérfeldolgozó szervezet gyűjtőkonténerét a lakosság számára Nagycsány területén kistérségi fejlesztés keretében helyezte el, melynek szabályait és az állati hulladékok kezelésének szabályait a 71/2003. (VI.27.) FVM rendelet rögzíti.

3.2.4. Zaj- és rezgés elleni védelem

A zaj- és rezgésvédelemről szóló jogszabályi előírás alapján a zaj- és rezgésvédelmi követelményeket a területrendezés során érvényre kell juttatni. A területfejlesztés, területrendezés zaj szempontú környezetvédelmi igényeinek megfogalmazásához alapvetően a következők vizsgálata szükséges:

- a meglévő, jelenlegi állapot feltárása, elemzése, értékelése,
- a vonatkozó követelmények, szabályozási előírások ismerete,
- a területfejlesztés, területrendezés várható hatásainak elemzése és a helyi építési, szabályozási követelmények megfogalmazása.

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelés, feladatok

A zaj és rezgés elleni védelem követelményeinek teljesüléséhez a vizsgálati adatok ismeretében, illetve azok értékelését követően kerülhetnek meghatározásra azok az intézkedések és feladatok, melyekkel a meglévő káros mértékű terhelések csökkenthetők, illetve egyidejűleg új terhelések kialakulása megakadályozható.

A környezeti zajforrások közül – a zajforrások jellegének megfelelően – a következők vizsgálata szükséges:

- közlekedési jellegű zajforrások (közúti, vasúti),
- ipari (mezőgazdasági) jellegű zajforrások,
- egyéb jellegű zajforrások (kereskedelmi-, vendéglátó-, kulturális- és sport-létesítmények zajforrásai).

A **közlekedési eredetű** zajforrások közül a **közúti közlekedésből** eredő zaj kibocsátás terhelő elsősorban a települési környezetet, az út vonalassal jellemezhető területen terhelő a mellette álló lakóépületeket, illetve a lakosságot. A közúti közlekedés által okozott zaj nagyságát alapvetően a forgalom nagysága, a járműösszetétel, haladási sebesség, az út paraméterei és a környezeti tényezők határozzák meg.

Perketheresztúr belterületét észak-déli irányban átszeli a 7401. sz. összekötőút. A település gerincét a Kossuth Lajos utca alkotja, míg a nyugati településrész törzse a Győrfiszegi utca. E két utcáról ágaznak le a község lakóutcái.

Az utak melletti területek funkciója falusias, családindázas beépítésű lakóterület, illetve a Kossuth L. u. rövid szakaszán településközponti vegyes terület.

A közúti közlekedés által okozott zajterhelés alapvetően a járműforgalom nagyságától, összetételétől, azok haladási sebességétől és a környezet beépítettségétől függ. A kialakuló zajterhelés nagyságát befolyásolja továbbá az út pályája kialakítása, az útburkolat minősége, az út emelkedése, és a zaj terjedésére hatással levő egyéb körülmények. A települési érő, a közúti közlekedésből eredő terhelések nagysága, a zajkibocsátás mértéke számításával jól meghatározható.

A forgalmi adatai ismeretében a közúti közlekedési zai mértéke a 25/2004. (XII. 20.) KVM r. 2. sz. melléklet szerint kerüi meghatározásra a 2006. évi forgalmi adatok alapján. A forgalom nagyságának figyelembevétele az Állami Közúti Műszaki és Információs KHT. által kiadott „Országos Közúti adatok 2006. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma” adatainak, és az UT 2-1.118-2000 „Közutak távlati forgalmának meghatározása előrevetítő módszerrel” című Utügyi Műszaki Előírás által megadott forgalom(telepítési) szorzók alkalmazásával kapott értékeivel történik.

Meglevo utakra a forgalomból eredő zajkibocsátási értékek 7,5 m-es referencia távolságra vonatkoznak, mely referencia távolság az út tengelyétől számított távolság.

A közúti közlekedés által okozott zaj a 7,5 m-es referencia távolságon:

7401. sz. ök. út	Személyi gépjépkocs csí	Kisteher r- gépkocs sí	Autóbusz		Tehergépkocsí			Motorok erekpár , lassú j.	Zajtelhelés	
			Szóló	Csuklós	közepes s	nehéz	szerelvény		L _{Aeq7,5N}	L _{Aeq7,5E}
2006. év	819	159	33	0	34	24	9	13	59,8	51,0
2008. év	860	167	33	0	36	25	9	13	60,0	51,2

Jelen vizsgálat esetében a 8/2002. (III.22.) KöM-EüM együttes rendelet 3. sz. mellékletében előírt határértékek csak összehasonlító adatként szolgálnak, mivel már kialakult beépítési és közlekedési móddal állunk szembe. A forgalmi adatokból és beépítési körülményekből származó zajkibocsátási értékek a vizsgált területi zajhelyzetének minősítésére szolgálnak.

A nyugati településrész és a lakóutcák közlekedésből eredő zajterhelése kedvező, mivel az utcákat csak a helyi szükségleteket kiszolgáló csekély mértékű forgalom veszi igénybe.

A Kossuth L. u. esetében azonban ez a kedvező hatás mai napig egyértelmű, jelenleg nappali időszakban a közúti forgalom határelréket meghaladó zajterhelést nem okoz, északra azonban minimálisan 1 dB-es túlépést okoz.

A település területét vasúti nyomvonal nem érinti.

A gazdasági terület névből már közvetve adódik, hogy ott olyan tevékenységet folytatnak, mely a közvelein környezetére viszonylag nagyobb terhelést okoz. Az üzemi jellegű zajforrások terhelő hatása kisebb területet érint, hatása azonban koncentráltabban jelentkezik.

major a közvesztésen átjártól gazdálkodó területre. A védett terület viszonylag nagy távolságra maradt az urbanizált gazdasági tevékenység intenzifikálta ágazataitól, azaz nem okozta az urbanizálódás folyamatában gondoskodni kell a természet háttérértékének teljesítéséről.

Az **egyéb jellegű** zajforrások tekintetében (kereskedelmi-, szolgáltató-, szórakoztató létesítmények) meghatározó a szállításhálózati, illetve a helytelen magatartásból adódó zajterhelés, és ezek zavaró hatása a közvetlen környezetiükben.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a települési környezetet zajhelyzete jelenleg kedvezőnek ítélni lehet.

Feladat: ténál a csendes és nyugodt környezet biztosítása érdekében a területfejlesztés eszközeinek megfelfő alkalmazása, a helyi szabályok megalkotása és érvényesítése, melyekke megőrzhető a jelenlegi kedvező zsinhelyzet és egyidejűleg új terhelések kialakulása megakadályozható.

Környezeti zárvédelemi követelmények

A környezeti zárvédelelem területén érvényes rendelet, előírások megtartásával biztosítható a környezetvédelmi szempontból is megfelelő települési környezet kialakítása. A területrendezés, településfejlesztés során kell érvényesíteni azokat az előírásokat, melyekkel a káros hatások kialakulása megelőzhető, a meglévő hatások csökkenthetők, illetve bizonyos területeken a kedvező állapot megőrzhető.

A környezeti zaj és rezgésvédelmi követelményeket a környezeti zaj- és rezgés elleni védelem egyes kérdéseiről szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet, továbbá a zajkibocsátási határértékeket megállapításának, valamint a zaj- és rezgés kibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet tartalmazza.

A vendéget többek között előírja, hogy a területrendezés során a környezeti zaj, illetve rezgést kibocsátó, illetve a zajtól, rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell tervezni, egymáshoz viszonyítva elhelyezni, hogy a jogszállóban előírt követelmények teljesüljenek. Előírja továbbá a meglévő létesítményekre vonatkozóan, hogy a határteréken felüli kibocsátást, terhelést fokozatosan meg kell szüntetni.

A rendelet meghatározza a létesítéssel kapcsolatos követelményeket is. E szerint zárt kibocsátó berendezés, telephely, tevékenység úgy létesíthető, illetve üzemeltethető, hogy környezeti zárl kibocsátása nem haladhatja meg a jogszabályban előírt zajterhelési határértékeket.

az uzm., szolgálati létesítmények környezetében megengedett "zajterhelési határértékeket" a 8/2002. (III. 22.) KöM – EüM együttes rendelet (a zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról) 1. sz. melléklete tartalmazza.

Meglévő közlekedési útvonalak mellett, új tervezésű, vagy megváltozott övezeti besorolású területeken, megfelelő beépítési távolság meghatározásával és betartásával, illetve műszaki intézkedésekkel kell biztosítani az előirt zajterhelési határértékek teljesülését.

Korszerűsítés, kapacitás bővítés esetében, ha a változást megelőző állapotban már hatáérték túllépés állt fenn, akkor legalább a változást megelőző zajterhelés a követelmény. Új új létesítménynél, forgalmi viszonyok levegő és talús megváltozását eredményező felújítás, korszerűsítés tervezésekor a zajterhelési hatáértékeket érvényesíteni kell. Ennek érdekében a hosszú távra tervezett forgalom figyelembevételével zajcsökkentő létesítmények, berendezések alkalmazását kell szükség esetén előírni és biztosítani. Közlekedési létesítmények környezetre a zajterhelési hatáértékeket a 8/2002. (III.22.) KÖM-EüM együttes rendelet 3. sz. melléklete határozza meg.

A település területére az OTEK szerint meghatározott terület-felhasználási egységekre, illetve a beépítésre szánt területek esetén építési övezetekre, beépítésre nem szánt területek esetén övezetekre vonatkozóan, a zajterhelési határértékeket tartalmazó KÖM-EUM együttes rendelet figyelembevételével, a következő határértékek érvényesítendőik.

Az üzemi, szolgáltató létesítmények környezetében megengedett zajterhelési határérték:

gazdasági és különleges területen álló védett épület előtt

$$L_{TH \text{ nappal}} = 60 \text{ dB}$$

$$L_{TH \text{ éjeli}} = 50 \text{ dB.}$$

nagyvárosias lakóterületen és vegyes területen álló védett épület előtt

$$L_{TH \text{ nappal}} = 55 \text{ dB}$$

talusias, kertvárosias és kisvárosias lakóterületen

$$L_{TH \text{ nappal}} = 50 \text{ dB}$$

$$L_{TH \text{ éjeli}} = 40 \text{ dB.}$$

A rendelet vedett élelismeny nélküli gazdasági és mezőgazdasági területre zárlatlelési határértéket nem ír elő.

Közlékedési lehetőségek mellett területen megengedett zajterhelési határértékek.

- Mellékutak mentén, nagyvárosias beépítési lakótérleten és vegyes területen
 $L_{TH, napjai} = 65$ dB $L_{TH, éjszai} = 55$ dB
- Mellékutak mentén, falusias, kertvárosias és kisvárosias beépítési lakótérleten
 $L_{TH, napjai} = 60$ dB $L_{TH, éjszai} = 50$ dB
- Lakóutak mentén, falusias, kertvárosias és kisvárosias beépítési lakótérleten
 $L_{TH, napjai} = 55$ dB $L_{TH, éjszai} = 45$ dB

Újonnan létesülő lakó- és közösségi épületekben a külső környezetből származó rezgések megengedett egyenértékű, súlyozott rezgésgyorsulás értékeit a KÖM-EUM együttes rendelet 5. sz. melléklete tartalmazza.

3.2.5. Épített környezet védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

A lakóingatlanok közül becslhetően 30% felújításra szorul. A felújításokat a lakók gazdasági helyzete akadályozza. A középületeket pályázati keretek igénybevételeivel folyamatosan újítják fel.

A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 66.§ (2) bekezdése, illetve az örökségvédelmi hatástanulmányról szóló 4/2003. (II.20.) NKÖM rendelet szerinti hatástanulmány elkészült a rendezési terv megalapozására.

Összefoglalva megállapítható, hogy a településen helyi védelemre érdemes lakóház található.

Épített környezet védelmével kapcsolatos követelmények

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló, többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény, valamint a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és a végrehajtásukra kiadott jogszabályok tartalmazza, illetve biztosítják az épített környezet védelmét.

Külön ki kell emelni az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Kormányrendelet és az örökségvédelemmel kapcsolatos hatástanulmányról szóló 4/2003. (II.20.) NKÖM rendeletek előírásait.

3.2.6. Táj- és természetvédelem

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

A település külterülete, így a létesítés környezete is a kistáj jellegzetességeit viseli magán, felszíne változatosnak mondható. Mivel mind a kistájra jellemző morfológia, mind a meghatározó területhasználati módok a térség környezet határain túlmutató elterjedtségűek és az egész kistájra jellemzőek, a település és környezete tájképi szempontból értékes terület.

A közigazgatási határon belül a földterületek jellemző tájhasználati módja a mezőgazdasági tevékenység, azon belül is döntően a szántó és erdő művelési ág a jellemző.

A táj- és természetvédelemmel szemben támasztott követelmények

A táj- és természetvédelmi követelményeket az európai közösségi követelmények szerint hatályban lévő jogszabályok tartalmazzák.

A legjelentősebb a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.

A tájvédelemmel kapcsolatos eljárások rendjét a módosított 166/1999. (XI.19.) Kormányrendelet tartalmazza. Az értékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002. (I.23.) KÖM-FVM együttes rendelet részletesen előírja a területek kijelölésének és létesítésének szabályait.

Az 1996. évi LIII. törvény értelmében „ex lege” védett – vagyis külön védelmi határozat nélkül is természetvédelmi oltalom alatt áll – az ország valamennyi lánya, földvára, valamint 5 liter/perc értéket meghaladó vízhozamú forrása. A település közigazgatási területén található „ex lege” védett értékek listája – hazánk többi területéhez hasonlóan – még nem került nyilvánosságra.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezése szerint természetvédelmi oltalom alatt állnak azok az erdő, gyepek, nádas művelésű agy területek, művelés alól kivettként nyilvántartott és nem építmény elhelyezésére szolgáló, vagy bányaművelés alatt nem álló földterületek, valamint mező- és erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterületek, melyeket elsősorban természetközeli állapotok jellemznek. Ezek az ún. természeti területek, melyek jelentőségét az adja, hogy - általában a nagy kiterjedésű szántók közé ékelődve – a természetes élővilág számára menedékhelyet biztosítanak.

A természetvédelmi kezelési tervek a 30/2001. (XII.28.) KÖM rendelet előírásai vonatkoznak.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekre (NATURA-2000) a 275/2004. (X.8.) Kormányrendelet előírásai alkalmazandók.

A településrendezési tervek alkalmazása esetén várható környezetet érő hatások

A települési környezet minőségét a környezeti elemek védelmével és a jelentős hatások elleni védelem koordinált érdekei együttesen határozzák meg. A szerkezeti és szabályozási terv kidolgozása során a kedvező környezeti állapot megőrzését és javítását tűztük ki célul, így ennek a szempontnak való megfelelés értékelése a feladata a fejlesztésnek a területfejlesztés, területrendezés várható hatásainak elemzésével.

4.1. A településrendezési terv összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel

A rendezési tervek készítése során figyelembe vett, a 3.1. pontban részletezett tervekkel és regionális léptékű programokkal való összhang megteremtése volt a célja mind az önkormányzatnak, mind a tervezőknek.

Minden tekintetben sikerült megteremteni a települési rendezési tervek összhangját a magasabb szintű tervekkel.

A magasabb szintű jogszabályoknak és követelményeknek való megfelelés természetesen tekinthető.

4.2. A környezetet érintő hatások előrejelzése

A környezeti állapot és a fejlesztési elképzelések, programok alapján a település-szerkezeti és szabályozási terv kialakításával várható környezeti hatások a követelményeknek megfelelően a környezeti elemek rendszerei szerint, és a jelentős környezeti hatások figyelembe vételével értékelhető.

4.2.1. A talaj és a vizek védelme

A helyi építési szabályzat rögzíti a közművesítés szükséges mértékét. A település előirányzott fejlesztései, a létesítmények megvalósítása fokozott kockázatot nem jelent a talajokra és a vizekre. A minimális kockázat mérséklésére adottak a műszaki-szervezési lehetőségek. Az elérhető legjobb technikai színvonalon megtervezett és kivitelezett beruházásokkal – a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi követelmények, engedélyek előírásainak maradéktalan betartásával – biztosítható a település fenntartható fejlesztése. Különösen nagy gondot kell fordítani az anyag- és üzemanyag-szállításokra és tárolásokra, valamint a fejlesztési területek átfogó vízrendezésére.

A közterületek szabályozásával lehetőség nyílik a közműhálózatok fejlesztésére és a csapadékvizek közterületen való elvezetésére a befogadóig.

A szabályozási terv alkalmazásával biztosított a parti sávok és víziárta területek védelme.

4.2.2. A levegőminőség védelme

A település-szerkezeti és szabályozási terv, valamint a helyi építési szabályzat alapján adottak az új, valamint a meglévő létesítmények fejlesztése során a légszennyezőanyag-terheléssel járó tevékenységek engedélyezési keretei.

Külön figyelmet érdemel a levegővédelmi övezettel kapcsolatos szabályok alkalmazása. Kizárólag olyan fejlesztések engedélyezhetők a fejlesztési területen, melyek a levegőminőségi határértékek betartását garantálják.

A térség kedvező levegőminőségi helyzet megőrzését illetve javítását szolgálja a belső közúthálózati program.

A követelmények maradéktalan érvényesítése, az elérhető legjobb technika alkalmazása biztosíthatja a környezetminőség megőrzését, javítását.

4.2.3. Hulladékgazdálkodás

A fejlesztési területen a gazdálkodók számára előírás a korszerű hulladékgazdálkodás. A fejlesztési területen lehetőség nyílik térségi hulladékgazdálkodási rendszerhez kapcsolódó létesítmények kialakítására az egyes (pl. szelektív gyűjtősziget, hulladékudvar) övezetben. Ezért a helyi építési

szabályzat és a szabályozási terv lehetőséget biztosít a kialakult hulladékgazdálkodási rendszer települést érintő elemeinek kialakítására is.

Az építési és bontási hulladékok kistérségi kezelő telepe, valamint az állati eredetű hulladékok kistérségi gyűjtőhelye várhatóan kiépül a térségben, így külön területhasználatot nem igényelnek a település területén.

4.2.4. Zaj elleni védelem

A tervezési terület állapotát, minőségét, a meglévő és tervezett funkciók működését döntően befolyásoló hatóanyagok a környezeti zaj, ezért a területrendezés és fejlesztés során kiemelt feladat a jelenlegi helyzet javítása, ezzel egyidejűleg új terhelések kialakulásának megelőzése, illetve megakadályozása.

A megelőzés érdekében a környezetre zajt, illetve rezgést kibocsátó és a zajtól, rezgéstől védendő létesítményeket úgy kell egymáshoz viszonyítva elhelyezni, hogy a zaj és rezgés ne haladja meg a megengedett zaj, illetőleg rezgésterhelési határértékeket.

Az elfogadható és a követelményeknek is megfelelő „zajhelyzet” elérése érdekében fontos azoknak a feladatoknak és eszközöknek a meghatározása, melyekkel megakadályozható a környezet minőségének további romlása, valamint fokozatos javulás érhető el.

A zajhelyzet javítása érdekében olyan követelmények, feladatok, feltételek meghatározása szükséges, melyek figyelembe veszik a helyi viszonyokat, és megvan a reális lehetősége teljesítésüknek, illetve végrehajtásuknak.

A területrendezés és fejlesztés során az OTÉK előírásainak megfelelő övezetek kialakítására kerüli sor, rendezetlenebb, szabályozottabb formában. A településszerkezeti kialakítása, illetve a különböző övezeti egységek egymáshoz rendelese során a környezetvédelmi szempontok érvényesítése kiemelt szempontként szerepel.

A fejlesztés, területrendezés során feladat tehát olyan közhatalózat és területhasználatok kialakítása, mely megfelelő kapcsolatot biztosít a település számára a térség megközelítésére és a település forgalmának biztonságos, folyamatos lebonyolítását teszi lehetővé, valamint biztosítja a település kedvező zajhelyzetét.

Petrikeresztúr közigazgatási területe közhatalózatának fejlesztésére új út nyomvonala csak a tervezett különleges terület feltárástól tervezett, ami azonban a helyi belső forgalom levezetésére szolgál.

A településen átvettített összekötőút esetében a jelenlegi forgalom természetes növekedése várható, ami kihatással van a köztű környezetének zajhelyzetére.

A köztű közlekedés által okozott zaj a 7,5 m-es referencia távolságon:

7401. sz. ök. út	Személygépkocsi	Autóbusz		Tehergépkocsi		Motorok erekpár , lassú j.	Zajterhelés			
		Szóló	Csuklós	közepes	nehéz		L _{Aeq7,5N}	L _{Aeq7,5E}		
2008. év	860	167	33	0	36	25	9	13	60,0	51,2
2023. év	1065	216	33	0	46	33	12	15	61,0	52,1

A Kossuth L. u. esetében azonban ez a forgalmi változás nappali időszakban 1 dB-es, északra 2 dB-es túllépést okoz.

A település déli részén az út környezetében tervezett Uf-2 jelű falusias lakóterület külön műszaki zárvádelem nélkül kialakítható, de a beépítés távolsága az út tengelyvonalától legalább 12 m-re legyen.

A tő idegenforgalmi, turisztikai hasznosításának feltételét biztosíthatja a K-tur jelű turisztikai hasznosítási különleges terület kijelölése. A különleges területi funkció a gazdasági területtel megegyező zajterhelési határérték előírásával azonban a csendes pihenés feltételét némileg romlítja, mivel a területen létesítendő üzemi jellegű zajt kibocsátó létesítmények (pl. hűtőgépek, zenegepek stb) lényegesen magasabb zajkibocsátással üzemelhetnek, mint például egy udűterület esetében.

Új ipari-gazdasági terület nem kerüli kijelölésre. A község északi felén a Kossuth L. u- falusias lakóterülettel. Keleire a kertvégek mögött Gk-sz jelű kereskedelmi-szolgáltató gazdasági területen működő major a község egyetlen kijelölt gazdasági területe. A védett terület viszonylag nagy távolságra miatt azonban a gazdasági tevékenység indokolatlan zajterhelést nem okoz, az üzemeletőnek folyamatosan gondoskodni kell a zajterhelési határértékek teljesüléséről.

A település teljes területén, a lakóingatlanokon megengedett kisvállalkozások esetében az engedélyezés során az előírt zajterhelési határértékek teljesülésének igazolását követelménynek kell tekinteni, annak érdekében, hogy a közvetlen környezetükben lévő lakóterületek kedvező zajhelyzete megmaradjon, illetve a zajterhelés növekedése megakadályozható legyen.

A település zajhelyzetének további javítása érdekében a meglévő épületek, illetve melléképületek részleges vagy teljes rendeltetésnód változását úgy kell kialakítani és engedélyezni, hogy a szomszédos ingatlanok építési övezeti funkciójának megfelelő zárvádelmi követelmények, megengedett határértékek teljesülése biztosított legyen. Olyan rendeltetésnód változás nem engedélyezhető, amely alkalmas a szomszédos lakók nyugalmának zavarására.

Összefoglalóan megállapítható, hogy Petrikeresztúr település településszerkezeti és szabályozási terve biztosítja a település jelenlegi kedvező zajhelyzetének megtartását, és hosszútávon biztosítja a környezeti védelmet.

Javaslat a településrendezési tervekhez kapcsolódó önkormányzati intézkedésekre, monitorizálásra

A szerkezeti és szabályozási terv, valamint a helyi építési szabályzat a területfelhasználási kérdéseket és az építési tevékenység feltételrendszerét tisztázza.

A településrendezési tervekhez kapcsolódó, azokkal összhangban, lehetőleg az elfogadásával egyidőben szükségsszerű olyan önkormányzati intézkedések fogantatása, melyek kezelik a településen meglévő, esetleg bekövetkező környezeti konfliktusokat és szabályozza a lakosság együttélési szabályait, valamint a kötelezően igénybeveendő közszolgáltatásokat.

Petrikeresztúr településen a következő kapcsolódó intézkedésekre teszünk javaslatot:

A település környezetvédelmi programjának kidolgozása, fejlesztése.

A település hulladékgazdálkodási tervek korszerűsítése a kistérségi lehetőségek és a regionális tervek keretei színt.

A korszerűsített hulladékgazdálkodási tervek szerint a hulladékgazdálkodást érintő helyi rendeletek aktualizálása (közhasznosítási, közszolgáltatási, stb.).

A csapadékvíz-elvezető rendszerek hidraulikai felülvizsgálata, átereszek kiváltása, összehangolása, az 5%-ot meghaladó lejtésű árokcszakaszok burkolása szükséges, melyhez átfogó vízrendezési és vízkárelhárítási terv készítését javasoljuk.

A szennyvezetések elkerülése és a környezeti kockázat csökkentése érdekében a rendezési terv elfogadásával egyidőben szükségsszerű a települések teljes közigazgatási területére az állattartási gyakorlat feltétele és helyi szabályainak a hatályos jogszabályoknak és a rendezési tervnek megfelelő kialakítása. Az állattartási rendelethez kell megállapítani az egyes építmények közötti legkisebb távolságokat és a helyes mezőgazdasági gyakorlat szabályait.

A levegőminőség megőrzése, az irritáló bűz és szaghatás elkerülése érdekében javasolt a tűzgyújtásra vonatkozó helyi rendelet alkotása is.

Szinten javasolt az épített és természeti környezetre vonatkozó helyi rendeletek megalkotása.

Az elfogadható és a követelményeknek is megfelelő „zajhelyzet” elérése érdekében fontos továbbá azoknak a feladatoknak és eszközöknek a meghatározása, melyekkel megakadályozható a környezet minőségének további romlása, valamint fokozatos javulás érhető el.

A település lakóingatlanain megengedett kisvállalkozások esetében az engedélyezés során az előírt zajterhelési határértékek teljesülésének igazolását követelménynek kell tekinteni, annak érdekében, hogy a közvetlen környezetükben lévő lakóterületek kedvező zajhelyzete megmaradjon, illetve a zajterhelés növekedése megakadályozható legyen.

Összefoglalás

Petrikeresztúr településszerkezeti és szabályozási tervei, valamint a helyi építési szabályzat kialakításához elkészítettük a környezetalkotási és környezetvédelmi munkarészhez szükséges környezeti értékelést.

A környezeti hatások értékelését a meglévő, a települési környezet minőségét, állapotát befolyásoló környezethasználatok feltárásával, elemzésével kezdtük.

Célrányosan rögzítettük környezeti elemeként, szakterületenként a követelményeket, elvárásokat, melyek a környezethasználat minősítésén túl a szabályozási terv kialakítását és a helyi építési szabályzat kereteit határozták meg.

Összegeztük a területfejlesztés, területrendezés várható hatásait, a fejlesztési irányokat.

Külön javaslatot adtunk a településrendezési tervekhez kapcsolódó egyéb önkormányzati intézkedésekre, melyek a települési környezetminőségnek a javítását eredményezhetik.

A helyi építési szabályzathoz az OTÉK-nak megfelelően a környezet és természet védelmére vonatkozóan javaslatot készítettünk, melyben rögzítettük az általános követelményeket, a környezetterhelési határértékeket és a speciális eljárási szabályokat.

Összefoglalóan megállapítható, hogy **Petrikeresztúr** településszerkezeti és szabályozási terve, valamint helyi építési szabályzata segíti a település fenntartható fejlődését, a kedvező környezeti helyzetének megtartását, további javítását és hosszútávon biztosítja a környezet védelmét.

15. geológiai viszonyok

A település igazgatási területén megmutakozó morfológiai változatosság a Nagylengyeli patak helyzetét is meghatározó törésvonal jelenlétéhez elválaszthatatlanul kötődő. E hegységszerkezeti vonalról északra található egység délre tartóan csak fokozatosan alacsonyodik és a széles völgyekkel közrefogott nem jelentős magasságú dombhátai alkalmasság voltak épített környezet kialakítására. A terület északról délre tartó folyamatosan alacsonyodó jellege azonban csak a Kislengyeli és a Nagylengyeli patak egyesülésséig tartó, hiszen a közeli Patóhegy közvetlen környezetéhez viszonyítva jelentős kiemelkedésként mutatkozik és meredek északi lejtőjével a település igazgatási területének természetes határát is alkotja.

A morfológiai változatosság a helyi geológiai viszonyokkal is igazolható, hiszen a jelzett patakkal közrefogott egység – melyen Petrikeresztúr belterülete is elhelyezkedik – déli irányú billenéssel lesüllyedt helyzetű pannóniai táblarészt peremi területéhez tartozó. Így a Patóhegy és a településtől keletre található Iborfia, vagy a nyugatra található Vörösszeg nevezetű helyszínek magasabb abszolút helyzete a kiemeltbb helyzetű pannóniai részletek elfordulásának eredményeként adódik. E helyzet a pleisztocénben lezajlott mozgások eredményeként alakult ki és morfológiai viszonyok egyértelműen kijelölik a szerkezeti vonalak helyzetét, tehát az igazgatási terület alatti földtani felépítés területrészenként eltérő. Ennek megfelelően a vízföldtani viszonyok, valamint a mérnökeológiai sajátosságok is különböznek a település igazgatási területén a morfológiai egységekhez is igazodva.

A település igazgatási területének déli és nyugati részleteiben a felszínen is megmutakozó felső-pannóniai homokos öszletben gyakran és rendszeretlenül kivistagodóban aleurít, agyag, helyenként már agyagmárga közbetelepülések találhatók. E rétegsorozat egyik legjellemzőbb helye a Patóhegyre felvezető út melletti felhagyott bánya, mely jelenleg szeméttelpeként funkcionál (a térképen anyaggyűrőhelyként szerepel). A felső-pannóniai képződménycsoport a keleti, déli és északi határvonal környezetében általában löszös vályoggal, vagy saját málladákaival takart helyzetű. Ezen sajátosság azonban nem érvényes a település északkeleti és mélyebb helyzetű (lezókként) részleteire, hiszen ott a vályog mellett az arra települt lejtői lösz is önálló és jelentős területi elterjedéssel mutakozó

képződményként van jelen több m-es vastagsággal. Ennek eredményeként alakult ki a település keleti oldalán azon tégláéget, melynek bányagödre, valamint egyes építményrészei napjainkban is megtalálhatók vagy felismerhetők.

A földtani viszonyok és a morfológiai jellemzők alapján megállapítható, hogy a jelenlegi belterület alatt és közvetlen környezetében kizárólag a negyedidőszaki rétegsorozat (agyagos vályog és lejtői lösz) jelenti a teherviselő közteret. Ennek legfiatalabb részletét alkotó, vagyis a holocén korú képződmények azonban nem alkalmasság a teherviselésre, de azok csak a település legmélyebb részleteiben találhatók meg nagyobb vastagsággal. Számtottvó elfordulásuk elsősorban a vízfolyások környezetében ismeretes, ahol kivastagodva és szerves rétegekkel tagolva, továbbá vízzel tartósan elárasztottan, vagy időszakosan átázott állapotban mutakoznak. Így az építés-hidrológiai adottságokhoz igazodóan alakult ki a település épített környezete, vagyis a holocén korú völgykítői üledékek területe nem került beépítésre.

A településre jellemző vízföldtani viszonyok a geológiai felépítés és a morfológiai jellemzők által meghatározottak, vagyis csak a kivastagodó és agyagos kifejlődésű negyedidőszaki rétegsorozat területén helyezkedik el felszínhez közeli helyzetben a talajvíz. Ennek megfelelően a Gombosszeg irányából érkező, valamint a Kislengyeli patak nyomvonala mentén találhatók jelentős kiterjedésben olyan vízenyosó területrészek, melyek a Nagylengyeli patakba való egyesülés után déli irányba is tovább terjeszkedők. A vízenyosóknak jelzett területészen a növényzet is árukkodó arra vonatkozóan, hogy a magas talajvíz az év nagy hányadában jelen van. A település más helyszínein a talajvíz már olyan mélységben van, hogy tartós vagy időszakos hatásokat nem gyakorolhat az épített környezetre. Megjegyezendő, hogy a magas talajvízállású egységek kiterjedése szinte teljesen azonos a holocén korú képződménycsoport 1 m-t meghaladó vastagságú részleteinek területével.

Mérmökeológiai szempontok alapján felszínmozgások kialakulásra alkalmas helyszínek a település déli részletében található azon meredek lejtőrésztetek, ahol a vályogos fedőszav kivastagodása eredményeként kisebb fosszilis szőnyegcsuszások helyszínei azonosíthatók. Ezek kivétel nélkül erősült résztetek, hiszen a korábban feltepett mozgások már a történelmi időkben ellehetetlenítették a más irányú területhasznosítást. Közös jellemzőjük, hogy északias kiettségű lejtőrésztetek, továbbá kiterjedés is számtottvó a Patóhegy területén és minden esetben a felső-pannóniai korú öszletzen az agyagos-vályogos fedő mozgása azonosítható.

A felhagyott bányák (anyag-nyerőhely és tégláégető) jelenlegi falai is alkalmasság azonban omlásra, csuszásra vagy rogyásra. E folyamat a Patóhegy oldalában lévőnél (szeméttelakó) jóval előrehaladottabb állapotú, mint tégláégető területén. Megjegyezendő, hogy a növényzet öszzetűgő fedettségé erősen tömptítja a látványt a szeméttelakóként hasznosuló anyag nyerőhelynél, de felismerhető. A tégláégetőnél visszahagyott falak napjainkban tapasztalható látszólagos állékonyasága elsősorban annak köszönhető, hogy a peremvonalai növényzet feszítése még nem jelentős, továbbá a felszíni vizek koncentráltan nem erodálják a megnyitott közteret. Mindezek ellenére a felhagyott bányák peremvonalát ajánlott mozgások helyszínekként figyelembe venni a rendezési tervben.

A belterületen található részük vagy bevágások jelenlegi állapotukban nem jelentenek veszélyeztetést a meglévő épített környezetre. A Győrírszeg településrészen nyugatra induló (völgytalp felé ereszkedő) földutak kezdetei jelenleg csak lassan fejlődő mélyutak. Csak igen rövid részletekben (kb. 10-20 m) mutatnak olyan omlásos peremet, mely a peremvonalai növényzet általi feszítés eredménye. E megbomlott sávok csak egy-egy olyan földrésztetet érintenek, amelyek már beépítettek és az építmények tartós biztonságát adó távolságban helyezkednek el.

A belterületől délre elhelyezkedő kiskertes övezet területén az agyagos és vályogos fedőöszlet általános jelenléte eredményeként nem alakulhattak ki olyan mélyutak, melyek jelenlétükkel korlátoznák új építmények elhelyezését. A további építmények helyének meghatározása a kialakulthoz igazodóan külön feltételek előírása nélkül megvalósítható.

Mérmökeológiai viszonyok és a helyi természeti adottságok alapján a település távlati fejlesztésére (akótérületi beépítésre) leginkább alkalmas helyszínekként jelölhetők meg a szerkezeti tervben:

- Győrfiszeg hossz tengelyének északi és déli irányú részletei (a déli fejlesztés korlátozottabb a patakok közeli egyesülése miatt)
- Ady E. u. környezete a sportpályáig tartóan
- Kossuth L. utca északi és déli részlete (a hossz tengelyhez igazodóan)

Gazdasági övezetként vagy további beépítésre hasznosítható a volt tégláregető területe, ha a jelenlegi bányafalak peremvonala nem kerül építményekkel terhelésre, valamint lábvonalaitól legalább 4 m-re kerülnék kijelölésre az építési vonalak és a felszíni vizek elvezetése is rendezett lesz, hiszen kisebb részleteiben lefolyástalan a terület.

A szabályozási tervben csak a volt tégláregető területénél szükséges úgy kijelölni az építési vonalakat, hogy legalább 4 m-es védőtávolságok legyenek kijelölve a bányafalak perem- és lábvonalától. A település más részleteiben a szabályozási terv nem igényel megkötéseket, ha a kialakult állapotokhoz illeszkedő beépítést irányoz elő.

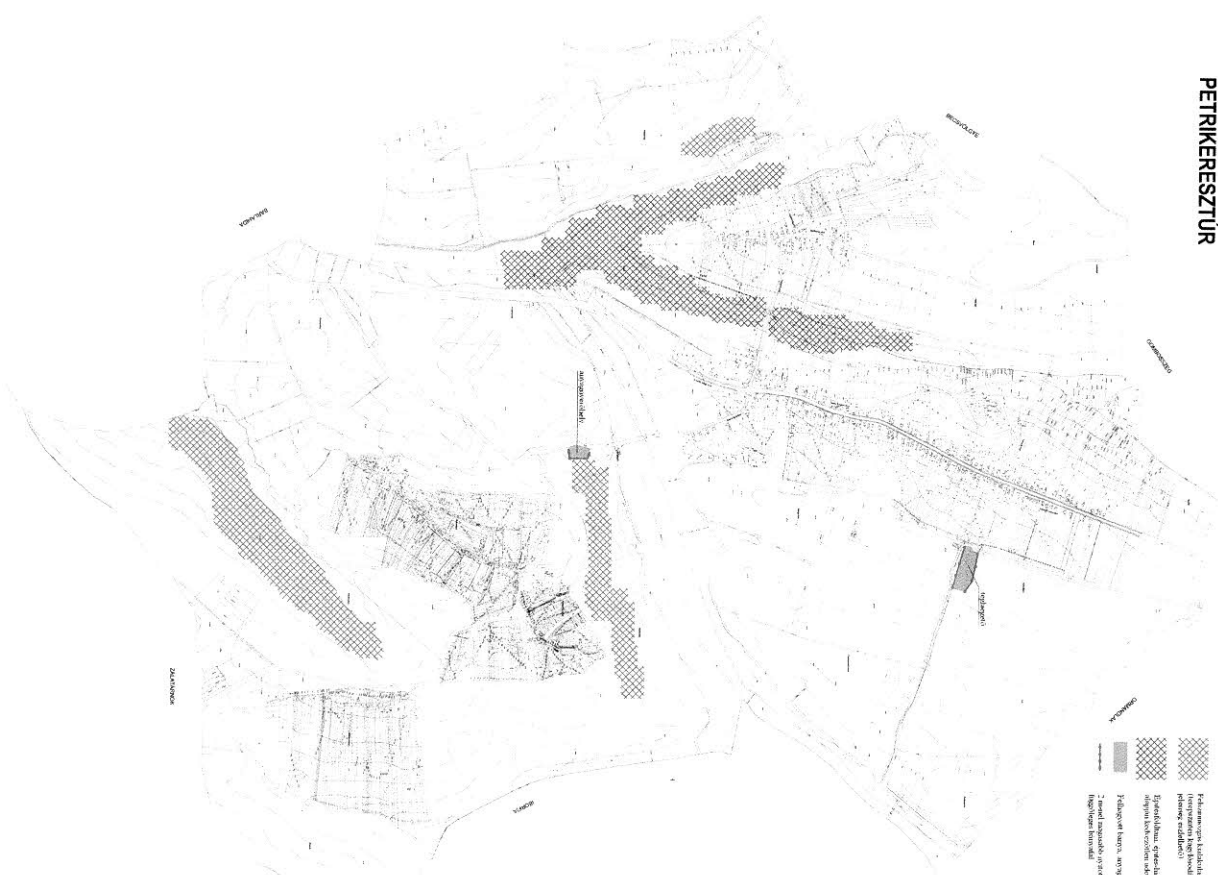
A helyi építési szabályzatba ajánlott általános érvényű előírásként (az igazgatási terület egészére kiterjedően) megjelölni:

- geotechnikai szakvéleményt szükséges készíteni az építési engedélyezési tervhez, ha az építési terület a 10°-nál meredekebb a lejtőn található.

PETRIKERESZTÚR

ÁBRACOL VÁRLAT

- 1. Helyi építési szabályzatban meghatározott (tervezési) és építési szabályzatban meghatározott (építési) terület
- 2. Építési terület, amelynek határait a szabályzatban meghatározottak alapján kell kijelölni
- 3. Építési terület, amelynek határait a szabályzatban meghatározottak alapján kell kijelölni
- 4. Építési terület, amelynek határait a szabályzatban meghatározottak alapján kell kijelölni

Petrikeresztúr észlelési térképe